

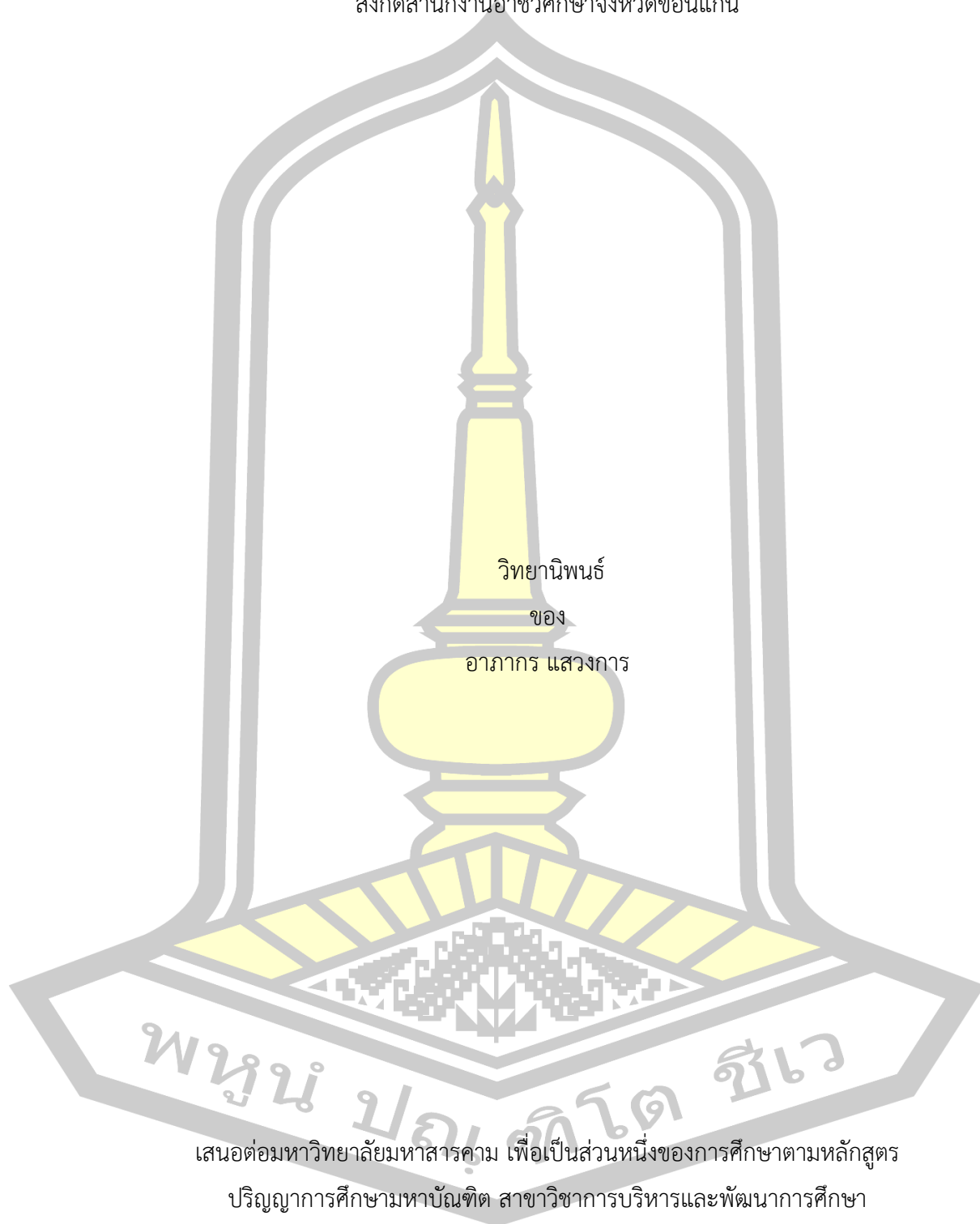
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

วิทยานิพนธ์
ของ
อภากร แสงวงการ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

วิถยานิพนธ์

ของ

อาคาร แสงการ

พจนัน ปญญิติโต ชีเว

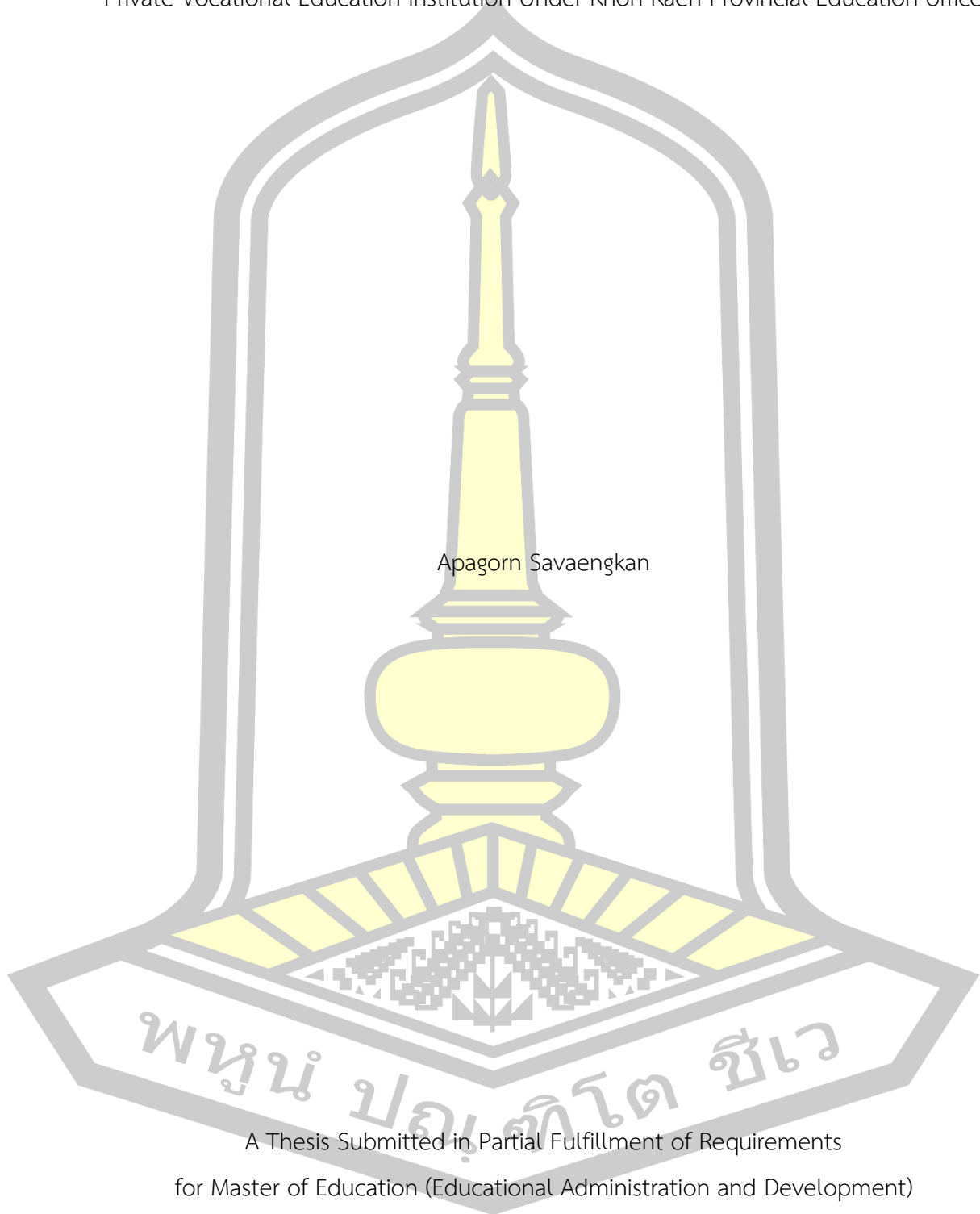
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of the Guidelines in the Student Care and Support System for
Private Vocational Education Institution Under Khon Kaen Provincial Education office

Apagorn Savaengkan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

May 2021

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวอากาศ แสงการ
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. รุติวรดา พลเยี่ยม)

กรรมการ

(รศ. ดร. ลักขณา สรีวัฒน์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. โกวิวัฒน์ เทศบุตร)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น		
ผู้วิจัย	อภากร แสงวงการ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุติวรรดา พลเยี่ยม		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.66-0.88 และมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.96-0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และด้านการส่งต่อผู้เรียน

ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) กลไก 4) แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 4.1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน 4.3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 4.4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4.5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน, อาชีวศึกษา

TITLE	The Development of the Guidelines in the Student Care and Support System for Private Vocational Education Institution Under Khon Kaen Provincial Education office		
AUTHOR	Apagorn Savaengkan		
ADVISORS	Assistant Professor Titiworada Polyiem , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

The research aimed to study the current state, desirable conditions, need and Development of Guidelines for the Implementation of the Vocational Student Care system for Private Vocational Institute under Khon Kaen Vocational Province. This research was divided into 2 phases: phases 1: study the current state, desirable conditions and need for the Implementation of the Vocational Student Care system for Private Vocational Institute. The samples consisted of 245 school administrators and teachers. The research instrument was the questionnaire with an Index of Item Objective Congruence between 0.60-1.00, discrimination between 0.66-0.88 and a Reliability between 0.96 – 0.98. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation and priority need index. And phases 2: Development of Guidelines for the Implementation of the Vocational Student Care system for Private Vocational Institute. Focus group discussion included 7 professionals as informants. The research instrument was the evaluation form. The statistics used for analyzing data were mean and standard deviation.

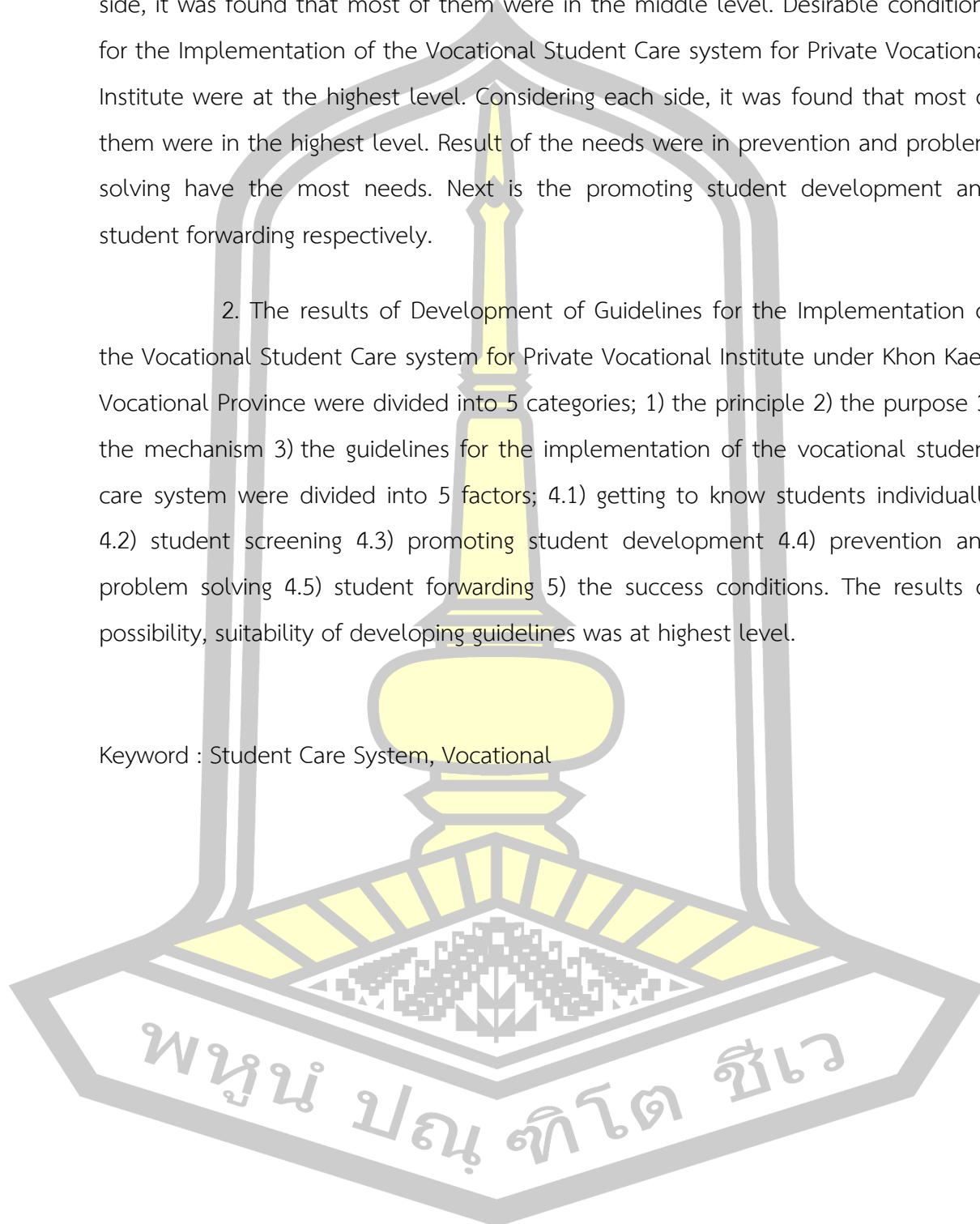
The results are as followed:

1. The current state for the Implementation of the Vocational Student

Care system for Private Vocational Institute were at a high level. Considering each side, it was found that most of them were in the middle level. Desirable conditions for the Implementation of the Vocational Student Care system for Private Vocational Institute were at the highest level. Considering each side, it was found that most of them were in the highest level. Result of the needs were in prevention and problem solving have the most needs. Next is the promoting student development and student forwarding respectively.

2. The results of Development of Guidelines for the Implementation of the Vocational Student Care system for Private Vocational Institute under Khon Kaen Vocational Province were divided into 5 categories; 1) the principle 2) the purpose 3) the mechanism 3) the guidelines for the implementation of the vocational student care system were divided into 5 factors; 4.1) getting to know students individually 4.2) student screening 4.3) promoting student development 4.4) prevention and problem solving 4.5) student forwarding 5) the success conditions. The results of possibility, suitability of developing guidelines was at highest level.

Keyword : Student Care System, Vocational

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก

อาจารย์ ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง ในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณา

ชี้แนะในการศึกษาเรียนรู้ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ตลอดจนคณะ ครูและอาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอน ให้ความรู้สนับสนุนการแก่ผู้วิจัยจากเริ่มศึกษาเล่าเรียนใน สถานศึกษาแห่งนี้เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวง ขาหม นายเสถียร นามซารี และนายธนปกรณ์ เกตุวิเศษกุล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือใน การวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.อัษฎางค์ แสงวงการ ดร.อรอนงค์ แสงวงการ ดร.ชัชวาล อุ่นแก้ว อ.จุลดิษฐ์ สมบัติมาก อ.ชัยอนันต์ วูลเล่ย์จูเนียร์ อ.กาญจนา ขวัญพูล อ.นพปฎล ศรีบุญเรือง อ.สุพัทธา อ่อนละอ อ.สุพจน์ ทองเนื้อขาว ว่าที่ร้อยตรีพงษ์พันธ์ พลเยี่ยม ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

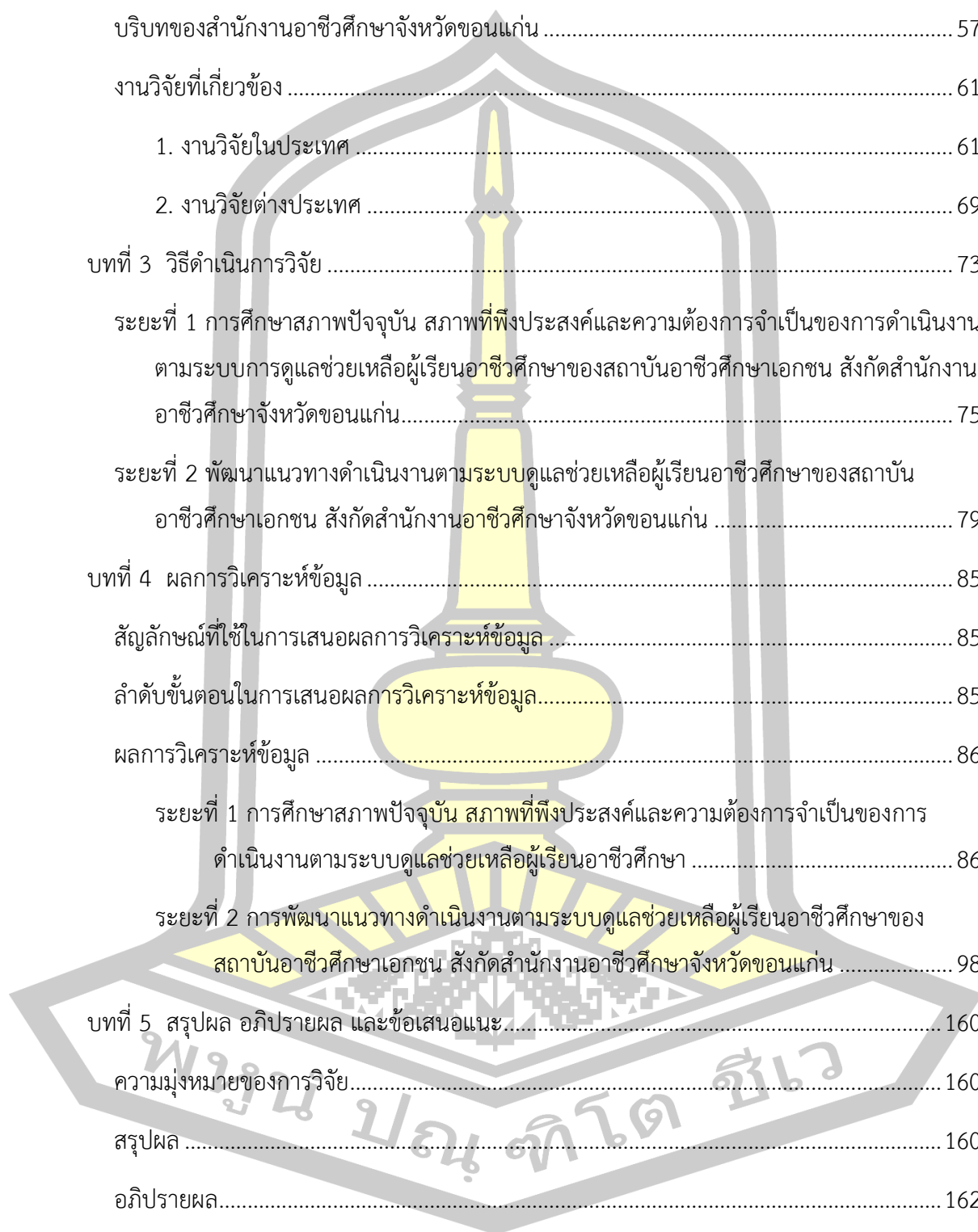
ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และคณะครู วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ จังหวัด ขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีเลยบริหารธุรกิจ จังหวัดเลย และวิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานบริหารธุรกิจ จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการ ให้ข้อมูลการวิจัยทำให้การวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ สติปัญญาและประสบความสำเร็จใน ชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
บัญชีตาราง.....	ฉ
บัญชีภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการบริหารการศึกษา.....	10
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	12
การจัดการสถานศึกษาอาชีวเอกชน.....	15
หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้วงจรเดมมิ่ง PDCA.....	41
ทฤษฎีความต้องการหรือความต้องการจำเป็น (Needs).....	48

วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices).....	54
บริบทของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
1. งานวิจัยในประเทศ	61
2. งานวิจัยต่างประเทศ	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	75
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา	86
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	98
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	160
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	160
สรุปผล	160
อภิปรายผล.....	162
ข้อเสนอแนะ.....	171
บรรณานุกรม.....	173

ภาคผนวก.....	180
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	181
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย.....	184
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	194
ภาคผนวก ง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	203
ประวัติผู้เขียน.....	215

บัญชีตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	25
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	29
ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์การคัดกรองนักเรียน	31
ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์การส่งเสริมนักเรียน	36
ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์การช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไขปัญหา	38
ตาราง 6 แสดงการสังเคราะห์การส่งต่อผู้เรียน	40
ตาราง 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	86
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน	87
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ	88
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ ..	89
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ	90
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ	91

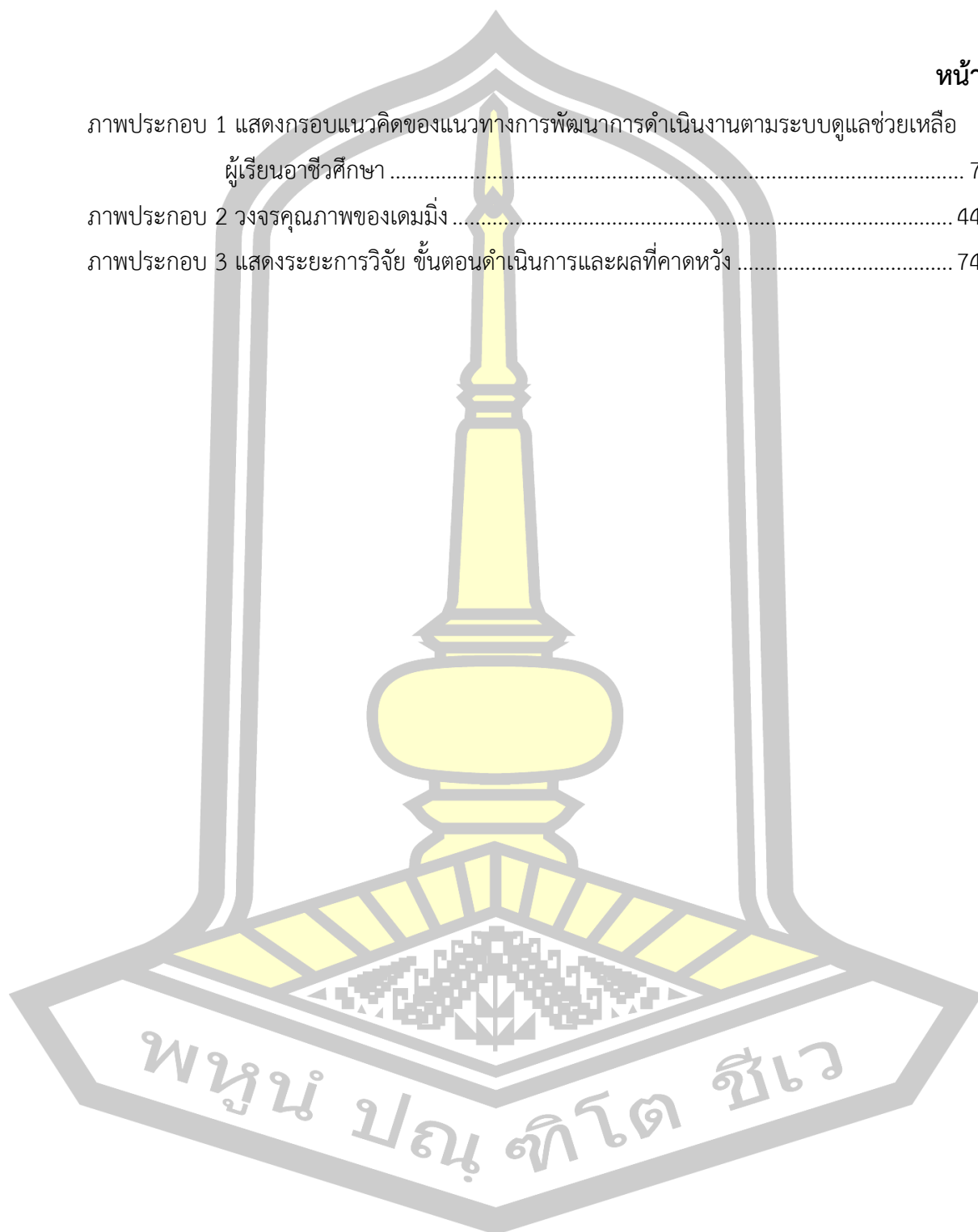
ตาราง 14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ	92
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับ ความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน.....	94
ตาราง 16	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับ ความต้องการจำเป็น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	94
ตาราง 17	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับ ความต้องการจำเป็น ด้านการคัดกรองผู้เรียน	95
ตาราง 18	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียน เอกชน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการ จำเป็น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน.....	96
ตาราง 19	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับ ความต้องการจำเป็น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	97
ตาราง 20	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับ ความต้องการจำเป็น ด้านการส่งต่อผู้เรียน.....	98
ตาราง 21	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	101
ตาราง 22	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน.....	103
ตาราง 23	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน ด้านการส่งต่อผู้เรียน.....	105

ตาราง 24 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....	108
ตาราง 25 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน ด้านการคัดกรองผู้เรียน	110
ตาราง 26 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา	114
ตาราง 27 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	115
ตาราง 28 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการ ส่งต่อผู้เรียน	116
ตาราง 29 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	118
ตาราง 30 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการ คัดกรองผู้เรียน.....	120
ตาราง 31 แสดงข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิการยกร่างแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน.....	128
ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	159

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนอาชีวศึกษา	7
ภาพประกอบ 2 วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	44
ภาพประกอบ 3 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 1 มีจุดมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้โดยยึดแนวการจัดการศึกษา และใน ส่วนที่ 3 ของการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน มาตรา 45 “ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” ดังนั้นสถานศึกษาทุกสถานศึกษาจึงถือหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะกระบวนการจัดการอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่พึงของตนเองและผู้อื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต สร้างโอกาสและสร้างความสะดวกในการศึกษาตามแนวคิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Holden and Connelly, 2004)

ในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การที่จะได้พลเมืองยุคใหม่ที่มีความเก่ง ความดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการสร้างครุยุคใหม่ที่เก่ง ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู มุ่งเน้นเรื่องสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ซึ่งจะต้องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการบริหารจัดการใหม่ที่ต้องการให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) ได้วางแผนยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อพร้อมรับสถานการณ์การแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะเศรษฐกิจและการรวมกลุ่มเขตเสรีทางการค้า ซึ่งประเทศไทยต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียน ซึ่งต้องอาศัยการอาชีวศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสมรรถนะกำลังคน ให้มีความสามารถในด้านการผลิตและบริการ มีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ ซึ่งสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ (International institute for Management Development : IMD) ได้พิจารณาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยปี พ.ศ. 2552 พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ใน อันดับที่ 26 จาก 57 ประเทศทั่วโลก ส่วนความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของไทยอยู่ใน อันดับที่ 47 จาก 57 ประเทศทั่วโลก จากผลของการประเมินทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาขีดความสามารถในด้านการแข่งขันด้านการศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศชาติด้วยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน พัฒนาสมรรถนะความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ ตลอดจนมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตกำลังคนประเทอาชีวศึกษาจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นมีคุณธรรมจริยธรรม และมีศักยภาพมีความสามารถในทักษะวิชาชีพ มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนา สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาพบว่าปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อพัฒนา กำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดความสูญเสียในด้านเวลาและงบประมาณของรัฐและค่าใช้จ่ายของผู้เรียน

จากสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมา อยู่บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนาเพราะมุ่งพัฒนาในส่วนเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนลดความสำคัญลงอยู่ในสภาวะที่นำเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมี
 ความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรง
 นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
 ผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา
 ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็น
 สุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) เพื่อให้
 เป็นไปตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียน
 ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้ง
 หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการ
 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนของอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามประเด็น
 แนวทางกระทรวงศึกษาธิการ (2546) และ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2554) ซึ่งผู้วิจัย
 นำมาสังเคราะห์และคัดเลือกจากหลักการที่นักวิชาการ ส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกัน ได้แก่ ด้านการ
 รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง นักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกัน
 และแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน
 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด
 ขอนแก่น ต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
 ผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ใน
 ระดับใด
2. พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบัน
 อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจนบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. ได้ทราบแนวทางการพัฒนาดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2544), กรมสุขภาพจิต (2547), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548), สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ซึ่งผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ขั้นตอนจากหลักการที่ตรงกันมากที่สุดได้ขั้นตอน คือ

 - 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 1.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

1.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

1.5 การส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่ปรึกษา

2. ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถาม และความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 476 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูของสถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 245 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ ให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

ระยะที่ 2 แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นที่เป็น Best Practice กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการที่เกี่ยวข้องจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 สถาบัน

2. พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวความคิดของนักวิชาการและหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่ง ได้แก่ กรม

สามัญศึกษา (2544), กรมสุขภาพจิต (2547), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548), สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ซึ่งผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ได้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

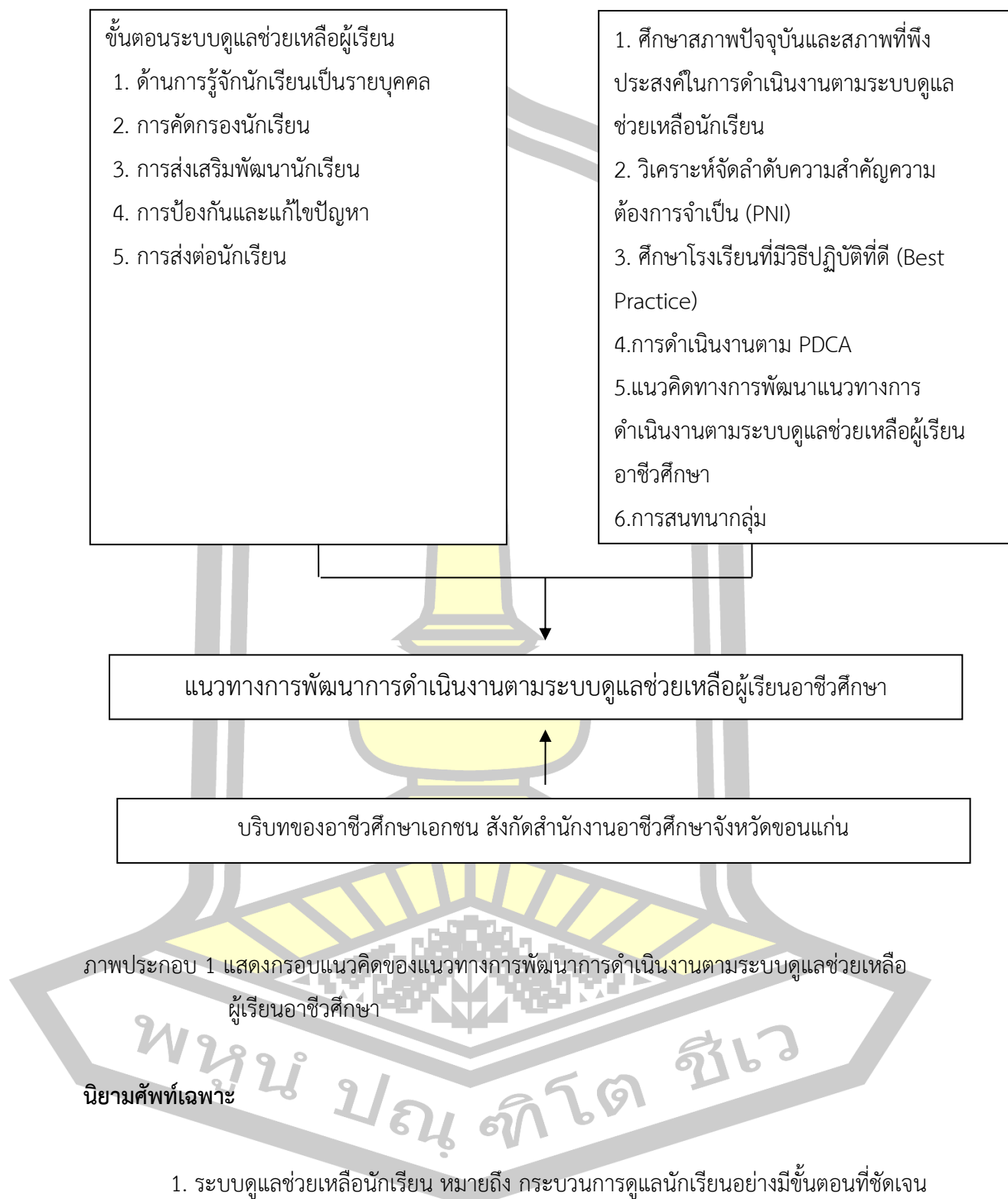
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดทางการดำเนินการดำเนินงานตามวงจร PDCA ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานตามวงจร PDCA จากแนวความคิดของนักวิชาการและหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่ง ได้แก่ Tozava (2000) และวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2545) ซึ่งผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ได้ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. P-Plan วางแผน
2. D-Do ปฏิบัติ
3. C-Check ตรวจสอบ
4. A-Act ดำเนินการ

กรอบแนวคิดทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อชีวศึกษา มีแนวทางแก้ไขปัญหการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ตามแนวความคิดของนักวิชาการและหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่ง ได้แก่ กรมสามัญศึกษา (2544), กรมสุขภาพจิต (2547), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548), สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (2552) ดังภาพประกอบ 1

พหุ ประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของ นักเรียน ที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง

ในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มี พื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้าน บวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัว นักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัด นักเรียนเป็น กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรอง ของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่ง โรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การส่งเสริมนักเรียนเป็นการ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่ม เสี่ยง/ มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการ ดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่ม ผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.4 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไข ปัญหาให้แก่ นักเรียน ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไป ดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

1.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของอาชีวศึกษาเอกชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้บรรลุการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ

3. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ลักษณะการ ดำเนินงานหรือกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้น

พื้นฐานของอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามขั้นตอน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน

4. สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามขั้นตอน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน

5. อาชีวเอกชน หมายถึง การจัดการศึกษาอาชีว มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้นนอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม อาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษา 2 ประเภทคือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชย์การ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรม ต่าง ๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ ปรากฏคำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษา ขั้นต้น กลาง และสูง ซึ่งในจังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาเอกชนจำนวน 17 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยบริหารธุรกิจขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์ภิญโญ วิทยาลัยเทคโนโลยีชุมแพไทย-เยอรมัน วิทยาลัยเทคโนโลยีพลพาณิชย์การ วิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ วิทยาลัยเทคโนโลยีคูวานันท์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาคนตาบอดขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีสีชมพู วิทยาลัยเทคโนโลยีพิมพ์ไทย วิทยาลัยเทคโนโลยีหนองเรือ ไทย-เยอรมัน วิทยาลัยอาชีวศึกษาการท่องเที่ยวและการโรงแรมขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีพุทธเกษม และวิทยาลัยเทคโนโลยีนครขอนแก่น

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนของอาชีวศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็นหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารการศึกษา
2. หลักการบริหารสถานศึกษา
3. การจัดการสถานศึกษาอาชีวเอกชน
4. หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้วงจรเดมมิ่ง PDCA
6. ทฤษฎีความต้องการหรือความต้องการจำเป็น (Needs)
7. วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)
8. บริบทของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีนักการศึกษา/นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้หลายประการ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอความหมายการบริหารการศึกษา ดังนี้

กิติมา ปรีดีติติก (2532) ให้ความหมายการบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตำราและอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพ ในที่สุด

หวน พิณรุฬพันธ์ (2549) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของ

สังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดย กระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้บริหารได้ใช้ความพยายามต่าง ๆ ในการจัดการทรัพยากรทางการบริหารให้เกิด ประโยชน์ต่อ งานตามภารกิจ และการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารการศึกษา มีวิสัยทัศน์สามารถกำหนดเป้าหมาย กำหนด ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้และที่สำคัญที่สุด ผู้บริหาร จะต้องรู้และเข้าใจถึงภารกิจ ตลอดจนขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดี ที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับ ครูน้อยใน โรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรม ต่าง ๆ และครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การ จัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมา ทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการ ดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า ภารกิจทางการบริหารการศึกษาหรืองานบริหารการศึกษา

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2554) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร การศึกษาคือกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารองค์การทางการศึกษาได้ใช้ภาวะผู้นำในการระดม ทรัพยากร และนำศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ในกิจการทางการศึกษาเพื่อการ พัฒนาองค์การทางการศึกษาและสมาชิกของสังคม ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ กล่าวคือมีความ สมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้การ ประกอบอาชีพตลอดจนเป็นคนดีของสังคมสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันปฏิบัติหรือดำเนินงาน โดยจะต้องมีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การ จัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ รวมถึงการสรรหาบุคลากรมาดำเนินการสอน เพื่อพัฒนาคน ในสังคมให้มีคุณภาพของสังคมซึ่งนี่เป็นภารกิจงานหนึ่งของการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

มีนักการศึกษา/นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2545) ได้ให้ความสำคัญเทียบเคียงของหน้าที่การบริหาร ไว้ว่า หน้าที่การบริหารทุกอย่างจะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะโดยทั่วไปแล้วหน้าที่การบริหารเหล่านี้ จะประกอบกันเป็นงานบริหาร การละทิ้งหน้าที่การบริหารจะทำให้ผลการดำเนินงานขาด ประสิทธิภาพได้ แต่กระนั้นผู้บริหารบางคนมักจะชอบหลีกเลี่ยงหน้าที่การบริหารบางอย่าง ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารอาจจะไม่ชอบการวางแผนหรือการเกี่ยวพันระหว่างกันส่วนบุคคล ผู้บริหาร เช่นนี้อาจจะบริหารงานอยู่รอดได้ แต่เขาจะเป็นผู้บริหารที่ดีเด่นไม่ได้เลย แม้ว่าหน้าที่การงานเหล่านี้ จะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ผู้บริหารทุกคนจะใช้เวลาไม่เท่าเทียมกันกับหน้าที่การบริหารแต่ละอย่าง

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548) ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า มี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพผลผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ของ มนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของ สถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายทำให้ไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า หลักการในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทัศนคติพื้นฐานและทราบถึงองค์ประกอบการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีส่วนทักษะทางด้านเทคนิค ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญ ใน กิจกรรมเฉพาะอย่าง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิธี กระบวนการ การดำเนินงาน ซึ่งผู้บริหารยุคใหม่ควรมี ทักษะ คือ ทักษะทางคตินิยม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางด้านเทคนิค

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา คือ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีบุคคลต้องมีบุคคลที่มีทักษะเฉพาะด้าน มีความรู้ ความเข้าใจมา ดำเนินงานและดูแลรับผิดชอบ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

หลักการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

บรรยงค์ โตจินดา (2543) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผลตาม ความมุ่งหมายของสังคมและตามภาระหน้าที่ของโรงเรียนได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานบริหาร กิจกรรมนักเรียน การบริหารงานการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานความสัมพันธ์ กับชุมชน การบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป การบริหารงานดังกล่าวงานบริหารบุคคลนับเป็น งานที่มีความสำคัญมากงานหนึ่งเนื่องจากบุคลากรเป็นปัจจัยและองค์ประกอบเดียวที่มีอารมณ์

ความรู้สึกรักใคร่มีความคาดหวังมีปฏิริยาและมีความต้องการพัฒนาในตัวเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติซึ่งจะทำให้การบริหารโรงเรียนได้รับความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ในที่สุด

ปรัชญา เวสารัชช์ (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยใช้กระบวนการบริหารกลุ่มบุคคลกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลให้เปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำงานใหม่เป็นผู้นำทางความคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นครูฝึกทักษะและการจูงใจ จัดเตรียมจัดสรรการใช้ทรัพยากร ต่าง ๆ ให้เป็นกลุ่มงานที่สัมพันธ์กันอย่างดี โครงสร้างกลุ่มงานที่สามารถทำงานร่วมกันได้ต้องจัดคนที่เหมาะสมกับงานแต่ละด้าน มีกำลังคนที่มีความสามารถพร้อมสร้างบุคลากรให้ทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อให้บุคลากรร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของงานภายในสถานศึกษาและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาซึ่งถ้าดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผล

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษาโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารที่ผู้บริหารดำเนินงานหรือกระบวนการต่าง ๆ อันเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีการจัดการ วางแผน วินิจฉัย สั่งการ และควบคุมเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้คือมีความสามารถทางการบริหาร มีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การศึกษามีการพัฒนาไปไม่หยุดยั้ง สิ่งที่จะนำมาจัดกระทำ (การจัดการ = การบริหาร) กับการศึกษาย่อมเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นตามไปด้วย

ธีระ รุญเจริญ (2546) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยองค์การปฏิบัติงานหลัก คือ

สถานศึกษาซึ่งหมายรวมถึงการปฏิบัติงานและภารกิจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สมาน อัครภูมิ (2551) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่าในปัจจุบันมีความสำคัญและความจำเป็นยิ่งขึ้นทุกที ๆ ทั้งนี้เพราะการศึกษานอกจากจะเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนยุ่งยากแล้วยังมีประกอบอื่น ๆ อีกมากที่มีผลสะท้อนต่อการบริหารการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาจะต้องเผชิญการแก้ปัญหาเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา ในบางประเทศ การบริหารศึกษานับว่าเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งไม่ต่ำกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ฯลฯ ซึ่งพวกเขาเหล่านี้จะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาเป็นเวลาหลายปีจึงจะมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ ผู้บริหารศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมมาโดยตรงจึงจะจัดการศึกษาได้ดี

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษา

3. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยบริหารงานตามภารกิจหรือขอบข่ายงานในแต่ละด้านเป็นดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

3.1 การบริหารวิชาการ มีขอบข่ายงานดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.2 การบริหารงบประมาณ มีขอบข่ายงาน ดังนี้

การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี

3.3 การบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายดังนี้

การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

3.4 การบริหารทั่วไป มีขอบข่าย

การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดการระบบบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารงานทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งาน การศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน การบริการสาธารณะ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น ๆ

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งหลักการบริหารสถานศึกษาที่ดีนั้น ผู้บริหารต้องรู้ทฤษฎีการบริหาร และสามารถนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม ประกอบกับการมีภาวะผู้นำที่ดีและที่สำคัญ คือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจึงจะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข สอดคล้องกับความมุ่งหวังตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การจัดการสถานศึกษาอาชีวเอกชน

1. การบริหารงานอาชีวเอกชน

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. 2551 ในหมวด 1 บททั่วไป ได้กล่าวว่า มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้าน วิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคน ในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา วิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอัน เป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมี สมรรถนะจนสามารถ นำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษา อาชีวศึกษา และสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบ

ดังต่อไปนี้ (1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีข้อกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัด หลักสูตร การเรียน การสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัด การศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้น การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้ (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเอกชนตาม พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา 43 ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคล และมี คณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและพ้น จากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ เอกชนในด้านจัดการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่

การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือ คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับฟัง ความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

2. โครงสร้างการบริหารงานอาชีวเอกชน

2.1 หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ
2. ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา
3. รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุน
4. ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตราที่คณะกรรมการกำหนดมาตรา 13 (4)
5. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2 พันธกิจ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2554) กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีพันธกิจดังต่อไปนี้

1. เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
2. เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาเอกชนให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาเอกชนตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่สังคมสันติสุข

2.3 หน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2554) กำหนดให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชนและดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามแผนนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนดกฎระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน

2. ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชน การคุ้มครองการทำงาน สิทธิประโยชน์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเอกชนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน

3. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

4. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2554) กล่าวถึงการมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ดังนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
2. เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ
3. ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน

4. รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

5. ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 13 (4)

6. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

กรมสุขภาพจิต (2547) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงการส่งเสริมป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารทั้งระบบโรงเรียน โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีกับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและฝ่ายปกครอง รวมทั้งมีการประสานระหว่างระบบครอบครัวระบบโรงเรียนและสาธารณสุขที่ต้องรับส่งต่อปัญหาวัยรุ่นที่สำคัญและเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัยพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวงโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

2. ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2547) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย ใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวังดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการศึกษานั้นไม่เพียงพออันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและเชิงลบ อันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนานักเรียนครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จนเกิดผลดีต่อทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนมากมาย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหา วิธีการหนึ่งคือการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมา

ดำเนินการอย่างจริงจังเนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยมาตรา 22 ให้ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ตามมาตรา 23 ข้อ 5 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

3. วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายของในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการทำงานตามขั้นตอนการดำเนินงาน และมีการบันทึกหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้

4. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าววาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบการทำงานที่มีกระบวนการชัดเจน ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ตามกรอบการทำงานให้ชัดเจนดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 - 1.1 กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4 สนับสนุนช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.5 ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบติดตาม ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 - 2.1 นำนโยบายการช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.2 สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

- 2.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.4 ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 3.1 บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
- 3.2 ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครองเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ
- 3.3 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน
4. ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 4.1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 4.2 คัดกรอง จำแนกนักเรียน
- 4.3 จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา
- 4.4 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ ส่งต่อ
- 4.5 รายงานผล
5. ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 5.1 สนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
- 5.3 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ
- 5.4 ส่งต่อ
6. หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 6.1 ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา
- 6.2 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
7. นักเรียน มีบทบาทหน้าที่คือ ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ คือ ให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไนักเรียน อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ
9. ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

9.1 อบรม ดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรักความเข้าใจและให้ความอบอุ่น

9.2 สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน

9.3 เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

10. ชุมชน มีบทบาทและหน้าที่คือ สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัย สาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุข จังหวัดโรงพยาบาล กระทรวงแรงงานและสวัสดิการทางสังคม สื่อมวลชน และอื่น ๆ มีความสามารถในการให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือดังนี้

10.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ

10.2 สอดส่อง ดูแล ให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัย และการแก้ปัญหาพฤติกรรม

10.3 ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล

10.4 เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตาม ความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

10.5 ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.6 ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศที่เป็น ประโยชน์และน่าสนใจ สนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและการขยายผลการดำเนินงาน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการ ทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันปัญหา นักเรียนการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จะต้องเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีบุคลากรหลักใน การดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาโดยภารกิจที่เป็นหัวใจการดำเนินงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันปัญหานักเรียน การแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้กล่าวว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งต่อ จากผลการศึกษาทฤษฎีเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากแนวคิดของนักวิชาการ 4 แหล่ง ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันนำมาจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันและได้ทำการประมวลผล วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา

หน่วยงาน/นักวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550)	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓	✓	4
2. การคัดกรองนักเรียน	✓	✓	✓	✓	4
3. การส่งเสริมนักเรียน	✓	✓	✓	✓	4
4. การป้องกันและแก้ปัญหา	✓	✓	✓	✓	4
5. การส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	4
รวม	5	5	5	5	

จากตาราง 1 พบว่า มีค่าคะแนนความถี่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($f = 4$) การคัดกรองนักเรียน ($f = 4$) การส่งเสริมนักเรียน ($f = 4$) การป้องกันและแก้ปัญหา ($f = 4$) การส่งต่อ ($f = 4$) จากผลการศึกษาสังเคราะห์หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยคัดเลือกขั้นตอนที่มีแนวคิดตรงกันมา กำหนดเป็นกลุ่มของขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($f = 4$) ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ($f = 4$) ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน ($f = 4$) ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา ($f = 4$) ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ ($f = 4$)

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา 5) การส่งต่อ โดยรายละเอียดสำหรับขั้นตอนการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัว นักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพราะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด และได้กล่าวถึงรายละเอียดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษามีข้อมูลนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถแยกเป็น

1.1 การเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม

3. ด้านครอบครัว แยกเป็น

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

3.2 การคุ้มครองนักเรียน

4. ด้านอื่น ๆ ที่ครู-อาจารย์พบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ

4.1 ด้านความสามารถ

4.1.1 การเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชาผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเช่น ไม่ตั้งใจเรียน และบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน

4.1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน

4.2 ด้านสุขภาพ

4.2.1 ด้านร่างกาย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก โรคประจำตัวความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น

4.2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม เช่น อารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวลความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่ นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ซื่อาย

4.3 ด้านครอบครัว

4.3.1 ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดามารดา/ ผู้ปกครองอาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับมาในการมาโรงเรียน

4.3.2 การคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง/ บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด ดิตสุรา การพนัน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือการเกิดได้น้อยที่สุด ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน คือ

1. ด้านความสามารถ

1.1 การเรียน

1.2 ความสามารถอื่น ๆ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ร่างกาย

2.2 จิตใจ

2.3 พฤติกรรม

3. ด้านครอบครัว

3.1 เศรษฐกิจ

3.2 การคุ้มครองนักเรียน

4. ด้านอื่น ๆ

สรุปได้ว่า ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัว นักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น

1.2 ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวว่า วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น มีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน
2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครู ประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิด นักเรียนและเพื่อนบ้าน สัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง
3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/ สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทัศนคติหรือค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่น ในครอบครัว
4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานอื่น

เรื่องยศ อุดรศาสตร์ (2546) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้องประกอบไปด้วย ข้อมูลพื้นฐาน โดยครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เครื่องมือที่สำคัญคือ ระเบียบสะสม ซึ่งเป็นเครื่องมือในรูปแบบเอกสารเพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา พิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ครูที่ปรึกษาควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วย

วิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นหรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมอื่นในห้องเรียน การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือแบบทดสอบต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้กล่าวว่า วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น มีวิธีการดังนี้

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาใช้ในการคัดกรองผู้เรียน ได้แก่ ระเบียบสะสม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกข้อความ แบบทดสอบ การเยี่ยมบ้าน และวิธีการอื่น ๆ

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
1. การสังเกต	✓	✓	2
2. การสัมภาษณ์	✓	✓	2
3. การเยี่ยมบ้าน	✓	✓	2
4. ศึกษาข้อมูล	✓	✓	2
5. การเขียนบันทึกข้อความ	✓	✓	2
6. แบบทดสอบ	✓	✓	2
7. ระเบียบสะสม	✓	✓	2
8. วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	✓	✓	2
รวม	8	8	

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนคือ 1) การสังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การเยี่ยมบ้าน 4) ศึกษาข้อมูล 5) การเขียนบันทึกข้อความ 6) แบบทดสอบ 7) ระเบียบสะสม 8) วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2547) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/ กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อเนื่องจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยนำข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบทดสอบต่าง ๆ นำมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันช่วยเหลือ แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่ม ทำให้การดูแลผู้เรียนมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ในการคัดกรองผู้เรียนอาจจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มไวใจ (กลุ่มปกติ) คือผู้เรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา ว่าอยู่ในกลุ่มใสใจ ไม่มีปัญหาด้านการเรียน และไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น
2. กลุ่มห่วงใย (กลุ่มเสี่ยง) คือ กลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองว่ามีพฤติกรรมหรือแนวโน้มจะเป็นผู้เรียนที่มีปัญหาได้ ซึ่งสถานศึกษาต้องเฝ้าระวังและดำเนินการพัฒนาส่งเสริมช่วยเหลือ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน เช่น ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น
3. กลุ่มใกล้ชิด (กลุ่มมีปัญหา) คือ กลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่าอยู่ในกลุ่มผู้มีปัญหา จำเป็นต้องให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อการเรียน เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท และปัญหาด้านอื่น ๆ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

2.2 ขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2547) ได้กล่าวว่า แนวทางคัดกรองนักเรียนว่าการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองของ นักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การ จัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับ ของครูในโรงเรียน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดอยู่ในกลุ่ม เสี่ยง/ มีปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ขั้นตอนการคัดกรอง นักเรียนว่า วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรม แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านและ วิธีการอื่น ๆ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นสามกลุ่มตามเกณฑ์คัดกรองของสถานศึกษา

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์การคัดกรองนักเรียน

หน่วยงาน/นักวิชาการ	กรมสุขภาพจิต (2547)	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
การคัดกรองนักเรียน			
1. วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม	✓	✓	2
2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน	-	✓	1
3. แบบประเมินพฤติกรรม	-	✓	1
4. ดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	-	✓	1
5. ยึดเกณฑ์การคัดกรองของนักเรียน	-	✓	1
รวม	1	5	

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน มีขั้นตอนคือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม 2) แบบ บันทึกการเยี่ยมบ้าน 3) แบบประเมินพฤติกรรม 4) ดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา 5) ยึดเกณฑ์การคัด กรองของนักเรียน

3. การส่งเสริมนักเรียน

3.1 ความหมายการส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนักเรียนว่าเป็นการดำเนินงานหลังจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วมีการคัดกรองผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มไว้ใจ ห่วงใย และใกล้ชิด หลังจากนั้นควรมีการพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนทุกกลุ่มให้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่นการพัฒนาคุณค่าตนเอง การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.2 ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือ เพื่อการส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเหมือนที่บ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต

เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1.1 สสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผล ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้งซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรม

1.1.4 แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามนั้น แต่ไม่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย

1.3 วิธีการผสมผสานโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.4 วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ที่ครูผู้ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกันในการประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้เด็กนักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียนครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้รายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้นดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมก็คือ

2.1 การเตรียมการโดยครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรมีระดับความหวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไข ในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุม นั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้งครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

- 2.4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง
- 2.4.2 เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
- 2.4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ข้อตระหนักในการดำเนินกิจกรรมทั้งสองนี้ว่า

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้นควรมีระดับความหวังคำพูด ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม
2. ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน
3. ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนดังนี้ การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาสั้น 20-50 นาที ควรเป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความรู้แบบทักษะในการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกลุ่ม มีวิธีจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

2. การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้ครูและผู้ปกครองได้ทราบข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนและสถานศึกษา ซึ่งการประชุมผู้ปกครองนั้นควรจัดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3. การพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม

เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่ม สามารถพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือพัฒนาเป็นกลุ่ม ด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและวิธีการดังนี้

- 3.1 กิจกรรมตามความถนัดและสนใจ เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาชีพ
- 3.2 กิจกรรมวิชาการ เช่น กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมสอนซ่อมเสริม เป็นต้น
- 3.3 กิจกรรมด้านศาสนา เช่น กิจกรรมวันสำคัญด้านศาสนา เป็นต้น
- 3.4 กิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
- 3.5 กิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย เช่น นโยบายของรัฐที่ส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าไหม

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์การส่งเสริมนักเรียน

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม	✓	✓	2
2. การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	✓	✓	2
3. การจัด กิจกรรมตามความถนัดและสนใจ	-	✓	1
4. การพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม	-	✓	1
5. การจัดกิจกรรมด้านศาสนา	-	✓	1
6.การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	-	✓	1
7.การจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย	-	✓	1
รวม	2	7	

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน มีขั้นตอนคือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 2) การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3) การจัด กิจกรรมตามความถนัดและสนใจ 4) การจัดกิจกรรมวิชาการ 5) การจัดกิจกรรมด้านศาสนา 6) การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม 7) การจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย

4. การป้องกันและแก้ปัญหา

4.1 ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่นักเรียนทุกคน เท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องดูแลให้ความสนใจใส่อ่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและ การแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระหน้าที่มากยิ่งขึ้น และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนา ให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการป้องกันแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งจะนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห้องเรียน และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหา จึงเป็นงานสำคัญที่ต้องมีการรับผิดชอบงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้พ้นจากภาวะวิกฤตและปัจจัยเสี่ยง ซึ่งถ้าครูผู้รับผิดชอบไม่รีบดำเนินการแก้ไข อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนและผู้อื่นจนนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงได้

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนเพื่อแก้ไข้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห้องเรียน และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหา

4.2 ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของมาตรการในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนมีหลายวิธี ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และการติดตามดูแลช่วยเหลือ ครูควรจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือแก่นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เครื่องมือคือ แบบบันทึกการให้คำปรึกษา แบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือแก่นักเรียน แบบบันทึกการติดตามดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ขั้นตอนในของการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยสัมพันธภาพอันดี ผู้ขอรับคำปรึกษาต้องไว้วางใจและให้ความเชื่อมั่นผู้ให้คำปรึกษาว่าสามารถช่วยเหลือและแก้ไข้ปัญหาของตนได้ ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาคือ มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและมีการแก้ไข้ มีการติดตามดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้ได้รับการเอาใจใส่ในการแก้ไข้ปัญหาอย่างถูกต้อง

พหุ ปรุ ทิโต ชเว

ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์การช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
การช่วยเหลือป้องกันและแก้ไข้ปัญหา			
1. ให้คำปรึกษาเบื้องต้น	✓	✓	2
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	✓	✓	2
3. การติดตามดูแลช่วยเหลือ	✓	✓	2
4. จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	✓	-	1
5. มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน	-	✓	1
รวม	4	4	

สรุปได้ว่า การช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน มีขั้นตอนคือ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา 3) การติดตามดูแลช่วยเหลือ 4) จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน

5. การส่งต่อผู้เรียน

5.1 ความหมายของการส่งต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการส่งต่อหมายถึง การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อไว้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือในด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาผู้เรียนนั้น บางครั้งสถานศึกษาไม่อาจช่วยเหลือแก้ไข้ได้ เนื่องจากปัญหาที่มีความซับซ้อน ยากต่อการช่วยเหลือ แม้ว่าทางสถานศึกษาจะหาทางช่วยเหลือแล้ว แต่ไม่เกิดผลดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งมีความสามารถในการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไข้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันท่วงที ไม่เกิดผลเสียต่อตัวผู้เรียนช่วยให้สามารถกลับมาเรียนและดำเนินชีวิตได้ตามปกติ การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

สรุปได้ว่า การส่งต่อผู้เรียน หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

5.2 ขั้นตอนการส่งต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้แนวทางในการส่งต่อ หมายถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา มี 2 ลักษณะคือ

1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน

2. การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่องการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ให้แนวทางในการส่งต่อไว้ว่าการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การส่งต่อภายใน เป็นการส่งผู้เรียนให้ไปพบครูผู้อื่น ที่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งครูที่ปรึกษาพิจารณาแล้วว่ามีเหมาะสม เช่น ครูแนะแนวสามารถช่วยแก้ปัญหาทางด้านจิตใจ ความรู้สึก ครูพยาบาลสามารถช่วยแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพได้

2. การส่งต่อภายนอก เป็นหน้าที่ของครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เป็นการส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอก เป็นขั้นตอนที่เป็นผลจากการส่งต่อภายใน หลังจากติดตามผลแล้วพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งต่อภายในไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้นได้ จึงพิจารณาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ช่วยเหลือต่อไป

ตาราง 6 แสดงการสังเคราะห์การส่งต่อผู้เรียน

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (2558)	ความถี่ (f)
1. การส่งต่อภายในสถาบัน	✓	✓	2
2. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	✓	✓	2
3. ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มี ปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความ ช่วยเหลือต่อไป	✓	✓	2
4. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูล นักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	✓	✓	2
5. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ ต่อไป	✓	-	1
6. สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจง นักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	✓	-	1
7. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่าง ใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อ ทุกครั้ง	✓	-	1
รวม	7	4	

สรุปได้ว่า การส่งต่อผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ 1) การส่งต่อภายในสถาบัน 2) การส่งต่อ
ภายนอกสถาบัน 3) ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการ
ให้ความช่วยเหลือต่อไป 4) คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่ง
ต่อภายนอก 5) สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ

ช่วยเหลือต่อไป 6) สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 7) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้วงจรเดมมิง PDCA

1. ประวัติความเป็นมา

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2545) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของวงจรเดมมิงว่า เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหลักการบริหารที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง โดยเป็นชื่อที่ใช้แทนกันกับการจัดการคุณภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะเดมมิงได้เป็นคนผลักดันให้ผู้บริหารของญี่ปุ่นยอมรับแนวคิดในการจัดการคุณภาพ และเป็นคนแรกที่มองว่าการจัดการคุณภาพเป็นกิจกรรมขององค์กรทั้งหมด ไม่ใช่แค่งานตรวจสอบคุณภาพตามที่กำหนด หรือเป็นงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประกันคุณภาพ และเดมมิงยังเป็นคนแรกที่ระบุว่าคุณภาพเป็นความรับผิดชอบทางการบริหารของผู้บริหาร

วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) นักสถิติที่ห้องทดลองของบริษัทเบลล์ เทเลโฟน ในนิวยอร์ก เป็นผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น เมื่อเอ็ดวาร์ด เดมมิง (Deming, 1986) ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ ออกไปบรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในโรงงานทั่วสหรัฐอเมริกา แต่ในเวลานั้นผู้บริหารในสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจเดมมิงไม่มาก ต่อมาได้นำไปเผยแพร่ที่ประเทศญี่ปุ่นจนประสบความสำเร็จ และเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิง” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำคือ PDCA (Plan, Do, Check and Act) ที่เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำเนินงานขององค์กร

2. ความหมายของวงจรเดมมิง หรือ PDCA

การดำเนินกิจกรรมหรือการบริหารระบบจะประสบ ความสำเร็จและเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการเชิงคุณภาพแบบต่อเนื่อง ตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือ PDCA ที่มาจากคำภาษาอังกฤษ 4 คำ ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ลงมือปฏิบัติ) Check/Study (ตรวจสอบ/ศึกษากำหนดมาตรการปรับปรุงแก้ไข) และ Act (เน้นให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นวงจร) PDCA คือ

P : Plan = วางแผน

D : DO = ปฏิบัติตามแผน

C : Check = ตรวจสอบ / ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์

A : Action = ปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมิน

1. การวางแผน (Plan: P) หมายถึง ส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิ่ง เป็นการหาคำตอบประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผลในขั้นตอนนี้มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1.1 ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือและประสานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงาน หรือหาสาเหตุ ของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรวางแผนและดำเนินการ เก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบเข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางตรวจสอบแผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น

1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของ ความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิ หรือ แผนภาพ เช่น แผนภูมิแกงปลา แผนภูมิพารेट และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกทุกคน ในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจนแล้วร่วมกันระดมความคิด (Brainstorm) ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินการ

1.4 เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และ วิจารณ์ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

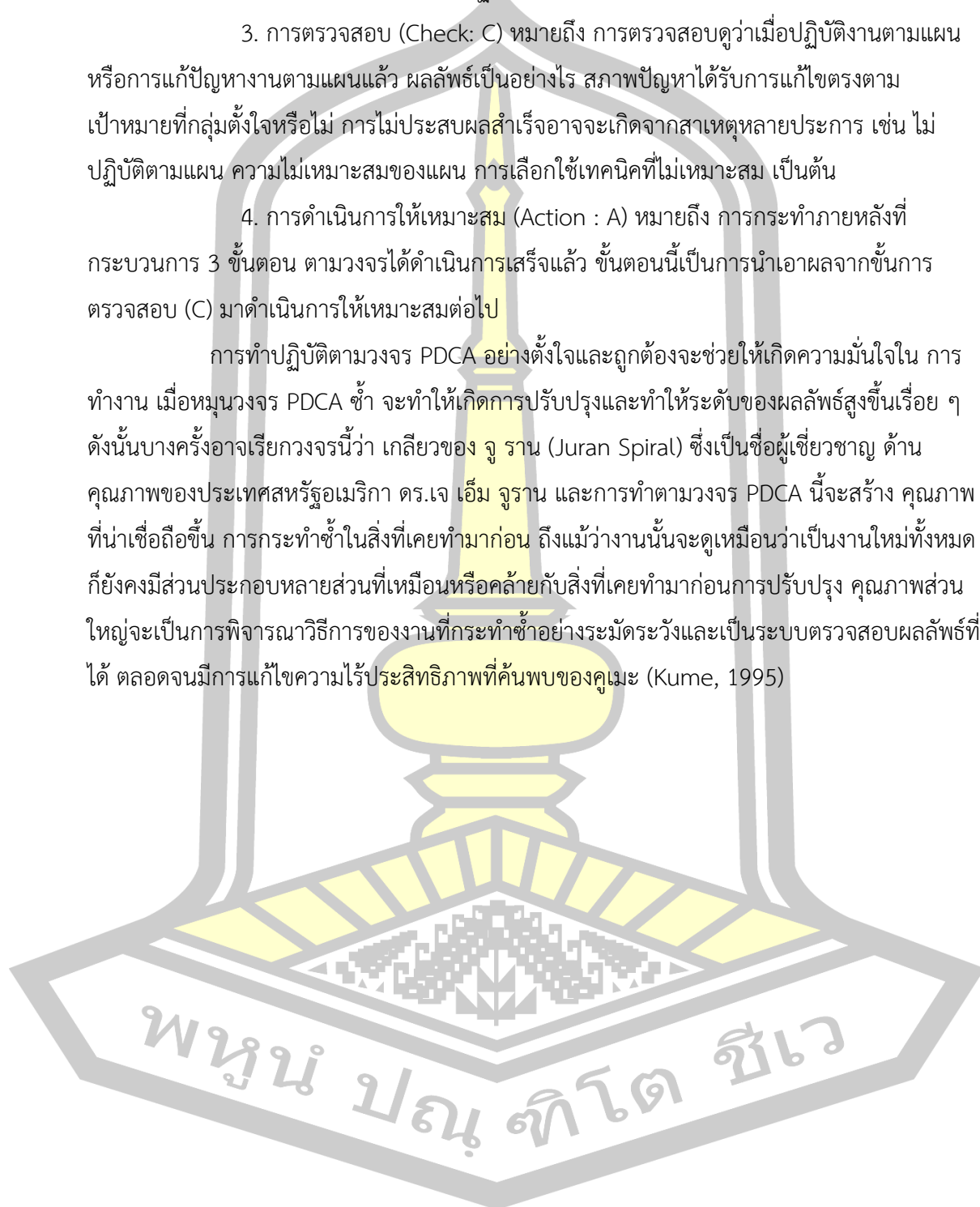
2. การปฏิบัติตามแผน (Do: D) หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตาราง การปฏิบัติงาน ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำแผนมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ตลอดจนการจัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ ขณะที่

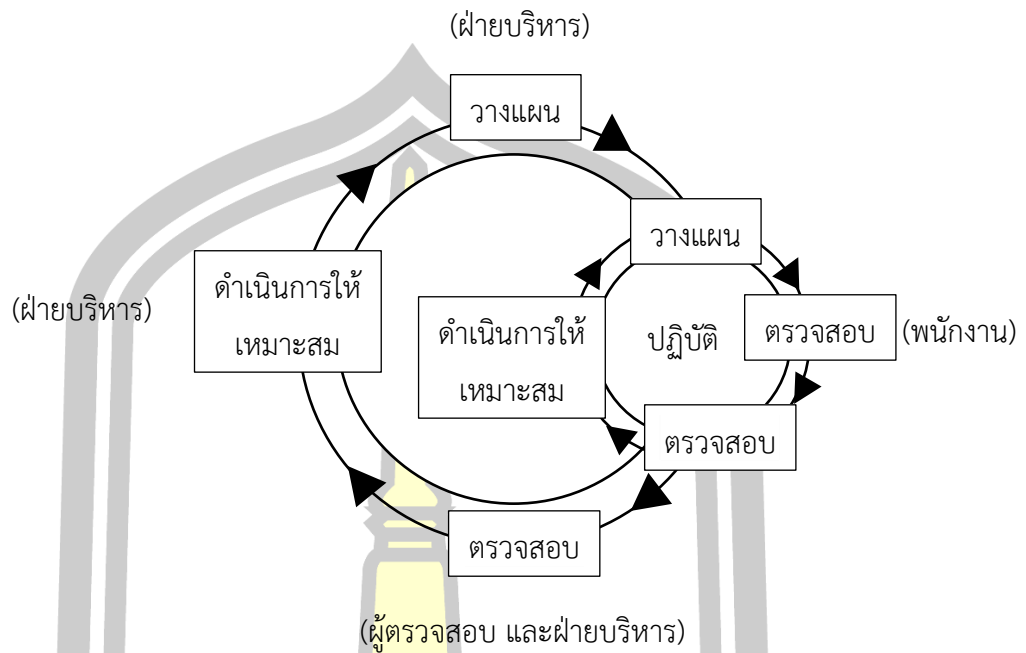
ลงมือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วยหากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่และเมื่อแผนนั้นใช้งานได้นำไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

3. การตรวจสอบ (Check: C) หมายถึง การตรวจสอบว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผนหรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผน การเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

4. การดำเนินการให้เหมาะสม (Action : A) หมายถึง การกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอน ตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

การทำปฏิบัติตามวงจร PDCA อย่างตั้งใจและถูกต้องจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน เมื่อหมุนวงจร PDCA ซ้ำ จะทำให้เกิดการปรับปรุงและทำให้ระดับของผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นบางครั้งอาจเรียกวงจรนี้ว่า เกลียวของ จู ราน (Juran Spiral) ซึ่งเป็นชื่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านคุณภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา ดร.เจ เอ็ม จูราน และการทำตามวงจร PDCA นี้จะสร้าง คุณภาพที่น่าเชื่อถือขึ้น การกระทำซ้ำในสิ่งที่เคยทำมาก่อน ถึงแม้ว่างานนั้นจะดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ทั้งหมด ก็ยังคงมีส่วนประกอบหลายส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งที่เคยทำมาก่อนการปรับปรุง คุณภาพส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาวิธีการของงานที่กระทำซ้ำอย่างระมัดระวังและเป็นระบบตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ ตลอดจนมีการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพที่ค้นพบของคูเมะ (Kume, 1995)

ภาพประกอบ 2 วงจรคุณภาพของเดมมิง

ที่มา : Deming (1986)

3. หลักการของวงจรคุณภาพ

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิงปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดของเดมมิงกล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

Deming (1986) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริง จะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

4. องค์ประกอบของวงจรเดมมิง

Tozava (2000) ได้กล่าวว่า วงจรคุณภาพ คือ กระบวนการทำงานที่เปรียบกับวงล้อที่เติมไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้นเกิดการสะดุด แสดงว่ามีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผนหายไป เรียกว่า ประเภทไม่มีแผนการ ถ้าในส่วนของการตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไป จะเรียกว่า พวกทำแล้วทิ้ง ซึ่งในกระบวนการทำงานของวงจรคุณภาพนั้นประกอบด้วย

1. การวางแผน (Plan)

การวางแผน คือ การตั้งเป้าหมาย วางวัตถุประสงค์ เพราะการควบคุมดูแล คือ กระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้น หากไม่มีวัตถุประสงค์เสียแล้ว ไม่ว่าจะป่าวร้องว่าต้องควบคุมวงจรคุณภาพ ก็ไม่รู้ว่าทำไปเพื่ออะไร หรือจะเริ่มอย่างไร เมื่อตั้งเป้าหมายเสร็จแล้ว ก็ต้องมากำหนดแผนการว่าอะไรจะต้องทำเมื่อไร เป็นตารางเทียบระหว่างงานกับเวลาที่หลายคนนึกภาพกันออก แต่จริง ๆ แล้วการวางแผนไม่ใช่จบแค่นั้น การวางแผนต้องครอบคลุมว่า ใครจะทำทำอะไร ต้องให้เสร็จเมื่อไร จะทำอย่างไร อะไรต่าง ๆ ที่ครอบคลุมถึงการแบ่งหน้าที่ วิธีการ และอื่น ๆ ให้ครบถ้วนด้วย

2. ลงมือทำ (Do)

การลงมือทำ คือ ก่อนจะลงมือทำได้นั้น แท้จริงแล้วต้องเตรียมวัตถุประสงค์ เตรียมขั้นตอนต่าง ๆ เสียก่อน หากจะลงมือทำเรื่องใหม่ ๆ ก็ต้องเตรียมไปรับการฝึกหรืออบรมเสียก่อน ขั้นตอนการเตรียมเหล่านี้รวมอยู่ในการลงทำนี้ด้วย ซึ่งต้องมีการเตรียมเสียก่อนให้พร้อม จึงจะสามารถลงทำตามแผนได้

3. ตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบ คือ การพิจารณาว่า ผลจากการลงทำนั้น ก่อให้เกิดสิ่งที่ยังวางแผนว่าจะได้รับหรือไม่ ดังนั้น หากการวางแผนไม่มีการกำหนดว่า จะต้องได้อะไรเมื่อไร ตัวเลขของอะไรที่ควรจะมีเป็นเป้าหมายไว้เสียตั้งแต่ต้น ก็จะไม่มีความเป็นตัวเทียบได้ว่าผลจากการลงทำนั้นได้ตามจริง ตามแผนหรือไม่ จะได้ก็เพียงแต่ว่ามันก็เป็นไปตามแผนหรือไม่ค่อยจะได้ผลสักเท่าไร

4. ปรับใช้ (Act)

จากผลของการตรวจสอบ ก็ไม่ควรวางใจในทันทีหากผลที่ได้เป็นไปตามแผน เพราะอาจบังเอิญดีครั้งนี้เพียงครั้งเดียว พอทำครั้งต่อ ๆ ไปอาจใช้ไม่ได้ก็ได้ หากไม่มีการนำกระบวนการที่ได้ลองทำไปมากำหนดให้เป็นรูปแบบใหม่ของการทำงานปัจจุบัน หากผลของการตรวจสอบพบว่าสิ่งที่ลองทำไปไม่ก่อให้เกิดผลที่ตั้งไว้ตามแผน ก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการที่คิดไว้แล้วลองทำใหม่

นอกจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการลองทำแล้ว การพิจารณาว่าทำไมกระบวนการเดิมจึงไม่ได้ผลตามแผน การหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหากระบวนการแก้ปัญหานั้นถึงรากก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะนำไปถึงการวางแผนใหม่ แล้วลองทำใหม่ ลองตรวจสอบดูใหม่ หรือวงจรคุณภาพรอบใหม่ เพื่อหาเป้าหมายและกระบวนการอันถูกต้องแท้จริง

อนึ่ง เรามักจะพูดถึงวงจรแห่งการควบคุมดูแลกันว่า PDCA จนบางครั้งเราไปนึกเอาเองว่าวงจรนี้ต้องเริ่มจาก P เสมอไป จริง ๆ แล้วมันไม่จำเป็น วงจรแห่งการควบคุมดูแลนั้นเป็นวงกลมที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย จึงบอกไม่ถูกว่าอะไรเป็นขั้นตอนแรก และอะไรเป็นขั้นตอนสุดท้าย อย่างเช่น การวางแผนจะทำอะไรบางอย่าง บางครั้งต้องมีการตรวจสอบ การวิเคราะห์และการปรับกระบวนการเสียก่อนแล้วจึงจะวางแผนและลงมือทำได้ ดังนั้น ในบางเรื่องวงจรนี้ก็อาจเริ่มจาก CAPDCA อย่างนี้ก็เป็นได้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2545) กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข(Act) กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพ จึงเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้น โดยจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่า ทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของวงจรคุณภาพนั้น ต้องถือว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การวางแผนจะเป็นเรื่องที่ทำให้กิจกรรมอื่น ๆ ที่ตามมาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะถ้าแผนการไม่เหมาะสมแล้ว จะมีผลทำให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เหมาะสมด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ควรจะต้องมีการประเมินใน 2 ประการ คือ มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่ การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ หรือความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เราจำเป็นต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหน ทั้งนี้เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่
2. เลือกเทคนิคที่ใช้ผิดเนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ใน

ขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ

3. ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด
4. ประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง
2. การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ
3. การให้การศึกษและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ
4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ
5. ประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ถ้าความล้มเหลวจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุ และขั้นตอนที่สำคัญ ก็คือ การทบทวนแผนการที่ต้องมีการชี้แจงถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปี และมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และเหมาะสม การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่าง

จริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราก็สามารถแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ด้วยวงจรคุณภาพต่อไป

สรุปได้ว่า องค์กรประกอบของวงจรเดมมิ่ง ประกอบไปด้วย 1. การวางแผน (Plan) 2. การนำไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีความเกี่ยวเนื่องกัน

5. ประโยชน์ของ PDCA

สุทธิ สีนทอง (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ PDCA ไว้ดังนี้

1. เพื่อป้องกัน

1.1 การนำวงจร PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน การวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดีลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ

1.2 การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม

1.3 การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็น การนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. เพื่อแก้ไขปัญหา

2.1 ถ้าเราประสบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่สะอาด ไม่สะดวก ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ประหยัด เราควร แก้ปัญหา

2.2 การใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้ ก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3. เพื่อปรับปรุง คือ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแต่เราต้องเสาะแสวงหาสิ่งต่าง ๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม เมื่อเราคิดว่าจะปรับปรุงอะไรก็ให้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง ข้อสำคัญต้องเริ่ม PDCA ที่ตัวเองก่อนมุ่งไปที่คนอื่น

ทฤษฎีความต้องการหรือความต้องการจำเป็น (Needs)

1. ความหมายของความต้องการจำเป็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

Kaufman and English (1981) กล่าวว่า ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสิ่งที่ปรารถนาจะเกิดขึ้นหรือต้องการให้เกิดขึ้น

Stufflebeam and Anthony (1985) กล่าวว่า iva ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่ง ที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนองโดยให้ความ มหมายความต้องการจำเป็นตามมุมมอง (View) 4 ด้าน ดังนี้

1. มุมมองด้านความแตกต่าง (Discrepancy View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (Desired Performance)กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (Observed Performance)

2. มุมมองด้านความเป็นประชาธิปไตย (Democratic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความปรารถนา ความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่ม อ้างอิงที่เชื่อถือได้

3. มุมมองด้านการวิเคราะห์ (Analytic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึง สารสนเทศของสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหน่วยงานที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้ พิจารณาลงความเห็นว่ามีความสำคัญต่อหน่วยงานและทำให้เกิดการพัฒนาในหน่วยงาน

4. มุมมองด้านการวินิจฉัย (Diagnostic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่า มีความบกพร่อง หรือขาดหายไป (Deficiency of Absence) และพิสูจน์ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ หรือ สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน(What is?) กับสิ่งที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่คาดหวัง (What should be?)

McKillip (1987) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่ม บุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบและพยายามในการแก้ปัญหา 4 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับคุณค่า แตกต่างกันแต่ละบุคคล
2. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
3. ความต้องการจำเป็น อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ
4. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหา

ทิพวรรณ ประเสริฐธาดาไพสกุล (2544) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น เป็นความ แตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งผลการประเมินความต้องการจำเป็นจะชี้สภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันที่ต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น เป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่จริง ในปัจจุบัน เป็นสภาพที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. ประเภทของความต้องการจำเป็น

มีนักวิชาการได้จัดประเภทความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

Witkin (1984) ได้จำแนกความต้องการจำเป็นตามองค์กรผู้รับและผู้ให้บริการ ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ (Primary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) หรือลูกค้าในทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ (Secondary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (Service Providers) เช่น ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในหน่วยงาน ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร และความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ (Tertiary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรและการแก้ปัญหา (Resources Solution) ซึ่งช่วยในการดำเนินงานของหน่วยงาน ในบรรดาความต้องการจำเป็นทั้งหมด Witkin เห็นว่า ความต้องการที่มีความสำคัญที่สุด คือ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องรับใช้

Witkin and Altschuld (1995) ได้จำแนกประเภทของความต้องการจำเป็น ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 (Primary) ความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) เช่น นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ผู้ใช้ข้อมูล พนักงาน เป็นต้น

ระดับที่ 2 (Secondary) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการและกำหนดนโยบาย (Service Providers and Policymakers) เช่น ครู ผู้ปกครอง บรรณารักษ์ ผู้บริหาร ผู้จัดการ

ระดับที่ 3 (Tertiary) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทรัพยากรหรือวิธีแก้ปัญหา (Resources or Solutions) เช่น อาคารสถานที่ การอำนวยความสะดวกวัสดุ เทคโนโลยี การขนส่ง เงินเดือน และผลตอบแทน เงื่อนไขการทำงาน เป็นต้น

Kaufman et al (1993) ได้จำแนกความจำเป็นใหม่ตามแนวคิดเชิงระบบได้เป็น 4 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (Input Needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (Process Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution Needs) ตามความคิดของ Kaufman และคณะ ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ถือเป็นความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (Needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและกระบวนการถือเป็นความต้องการจำเป็นเทียม (Quasi Needs) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (Needs) มีการจำแนกเป็น
 - 1.1 ความต้องการจำเป็นระดับจุลภาค เน้นการวัดผลผลิต
 - 1.2 ความต้องการจำเป็นระดับมหภาค เน้นการผลิตผล

1.3 ความต้องการจำเป็นระดับเมกะ เน้นการวัดผลลัพธ์ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่ควรจะเป็นด้านผลผลิต (Product Gap) ผลผลิต (Output Gap) และผลลัพธ์ (Outcome Gap) ตามลำดับ

2. ความต้องการจำเป็นเทียม (Quasi Needs) ความต้องการจำเป็น จำแนกเป็นความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ และปัจจัยโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริง กับสภาพที่ควรจะเป็นด้านกระบวนการ (Process Gap) และด้านปัจจัย (Input Gap)

ถนอมจิตต์ ขุทตะกะพันธ์ (2546) ได้จำแนกประเภทของความต้องการจำเป็นโดยใช้หลักการจัดประเภทตามคุณลักษณะ ดังนี้

1. ระดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ ความต้องการจำเป็นของสังคม (Mega Needs, Social Needs) ความต้องการจำเป็นขององค์กร (Macro Needs, Organizational Needs) ความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคล (Group Needs) ความต้องการจำเป็นของบุคคล (Micro Needs, Personal Needs) ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและกระบวนการ (Quasi Needs)

2. สิ่งที่ถูกประเมิน ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลผลิต (Output Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลผลิตและความต้องการ (Product Needs, Input Needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution Needs)

3. เจ้าของความต้องการจำเป็น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความต้องการจำเป็นปฐมภูมิ (Primary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ ความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ (Secondary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ ความต้องการจำเป็นตติยภูมิ (Tertiary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร (Resources) และการแก้ไขปัญหา

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้จำแนกความต้องการจำเป็นตามช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (Present หรือ Current Needs) เช่น ความต้องการจำเป็นของครูในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน

2. ความต้องการจำเป็นในอนาคต (Future Needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดล่วงหน้าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อเตรียมการรับมือ หรือป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิด เช่น ความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตศึกษาในอีก 10 ปีข้างหน้าจะมีลักษณะเช่นใด หากประเทศไทยจะเปลี่ยนผ่านตนเองเข้าสู่สังคมฐานความรู้ในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากำลังคนระดับช่างฝีมือเพื่อสร้างขีดสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวานิชยังแบ่งประเภทความต้องการจำเป็นตามขอบเขตการวิจัยดังนี้ การวิจัยประเมินความต้องการ

จำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete Needs Assessment) มีกิจกรรมต้องดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุด (Needs Identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ปัญหา (Needs Solution)

สรุปได้ว่าประเภทของความต้องการจำเป็น มีการแบ่งไว้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้วิจัยว่าต้องการข้อมูลประเภทใด ซึ่งจะช่วยในการออกแบบการวิจัยและการเก็บข้อมูลได้ตรงตามความต้องการหรือจุดมุ่งหมายในการประเมินความต้องการจำเป็น

3. ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

มยุรีย์ เขียวฉะอ้อน (2541) ได้จำแนกขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นให้ชัดเจน โดยขั้นตอนต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน
2. ออกแบบประเมินความต้องการจำเป็น โดยทำการกำหนดรายการที่จะศึกษาให้ชัดเจนซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษา ขอบเขตเนื้อหาของความต้องการจำเป็นที่จะประเมิน และชนิดของความต้องการจำเป็นที่ต้องการจำแนก จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและตรงเป้าหมายจะนำไปสู่การเก็บรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลและกระบวนการรายงานผลที่ดี ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลอาจรวมถึงการจัดการเรื่อง การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการจัดลำดับ
3. ประเมินความต้องการจำเป็นโดยการหาความแตกต่างระหว่างสถานะที่เป็นเป้าหมายกับสถานะที่เป็นจริง จากนั้นจึงศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างซึ่งเป็นปัญหา
4. จัดลำดับความต้องการจำเป็นหรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งควรทำในรูปแบบของความจำเป็นสูงสุดและต่ำสุด โดยการวางขั้นตอนการเชิงปริมาณเพื่อจัดลำดับความสำคัญรวมทั้งการจัดหมวดหมู่ของความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถใช้ในการวางแผนปฏิบัติการได้
5. การรายงานผลและการใช้ผล ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นจะทำให้เราทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องแก้ไข ทำให้เราสามารถกำหนดเป้าหมายของโครงการหรือการวางแผนโครงการต่าง ๆ ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกหนทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ซึ่งคุณลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการประเมินความต้องการจำเป็นคือการใช้ผลเพื่อการวางแผน การแก้ปัญหา การกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดผลสัมฤทธิ์ หรือการยกระดับมาตรฐานและการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นในขั้นสุดท้ายของกระบวนการคือ การนำผลที่ค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นต้องใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในช่วงเวลาที่จำกัดคือสามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารได้เหมาะสมในเวลาที่มืออยู่

สุมิล ว่องวานิช (2550) ได้จำแนกขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาที่มุ่งหวัง (What should be?)
2. การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is?)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ 1) และ ข้อ 2) และ จัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น
4. การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างในข้อ 3) และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
5. การศึกษากำหนดแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 4)

นอกจากนี้ยังได้สังเคราะห์ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น จากนักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน ความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นและขั้นตอนการออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นในขั้นของการนำผลไปใช้ประโยชน์นี้ แนวคิดของ Witkin และ Altschuld จะแตกต่างจากแนวคิดอื่นตรงที่มีการนำเสนอให้มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นมิได้หยุดแค่ขั้นการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเท่านั้นแต่ต้องวางแผนว่าจะนำเอาแนวทางที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น มีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนกับการวิจัย โดยทั่วไป กล่าวคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เทคนิควิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน และผลสมบูรณ์ถ้าในขั้นตอนสุดท้ายมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาต่อไป

4. การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สฤมิล ว่องวานิช (2550) กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์หาสาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริงที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่นซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด

วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นมีหลายวิธีแต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไปแต่วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ซึ่งสูตรในการคำนวณ คือ $(PNI \text{ Modified}) = I-D/D$

โดยการหาค่าผลต่างของ (I-D) หารด้วยค่า (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

1. ความหมายของวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

นักวิชาการจากหลายสาขาวิชาได้ให้ความหมายของวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ดังนี้ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2545) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) หมายถึงแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยให้สามารถลดเวลาในการปรับปรุงประสิทธิภาพองค์กร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

บรูซัย ศิริมหาสาคร (2548) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) หมายถึง การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงแล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้น ๆ มาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง ซึ่งเป็นความรู้ในตัวตนที่สามารถเผยแพร่ให้เป็นความรู้ที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนได้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นนำไปทดลองปฏิบัติได้

สมพร เพชรสงค์ (2548) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ หมายถึง การทำงานที่ดีที่สุดในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นระบบบริหารเทคนิค หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผลงาน บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ได้ให้ความหมายว่า วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) หมายถึงการปฏิบัติทั้งหลายที่สามารถก่อให้เกิดผลที่เป็นเลิศที่ทำให้องค์กร ประสบความสำเร็จหรือเป็นการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศเป็นวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่ สถานศึกษาเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาซึ่งนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ที่ ตอบสนองความคาดหวังของชุมชนผู้ปกครองและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพจนประสบความสำเร็จและก้าวสู่ความเป็นเลิศ

วิจารณ์ พานิช (2550) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ หมายถึง การทำงานที่เกิดผลงานในลักษณะที่น่าภูมิใจ น่าชื่นชม เกิดผลสัมฤทธิ์สูง ประสิทธิภาพสูง คุณภาพสูง และควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศใหม่ ๆ มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเกณฑ์ใน การพิจารณาเพื่อคัดเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ดังนี้

1. เป็นการปฏิบัติงานที่เกิดจากกลุ่มและมีเรื่องราวของกระบวนการพัฒนาที่ผ่าน ขั้นตอนต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ

2. สามารถบอกเล่าเรื่องราวเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวิถีคิด วิธีปรึกษาหารือ

3. สามารถดึงเอาความรู้ที่อยู่ในตัวคน มาเผยแพร่เป็นความรู้ที่ปรากฏให้เห็นชัดแจ้งได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการประชุมเพื่อเสนอผลงาน การระดมความคิด การซักถาม และชี้ประเด็นเพื่อ ยกย่องระดับความคิด การใช้คำถาม การสร้างเงื่อนไข สร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมนำความรู้ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการเพิ่มพูนความรู้ของกลุ่ม และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ที่นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลช่วยให้สามารถลดเวลาในการปรับปรุงประสิทธิภาพองค์กร และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

บุญดี บุญญากิจ (2548) ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ รวมทั้งเป็นการเปลี่ยนความรู้ของคนไปเป็นสำคัญขององค์กร การ พัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยทักษะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. การทดลองศึกษาหาแนวทางใหม่ ๆ
3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต

4. การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของผู้อื่น และ

5. การถ่ายทอดสำคัญอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั้งองค์กร

วันทนา เมืองจันทร์ และเต็มจิต จันทคา (2548) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดการสำคัญอย่างง่าย คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานต่าง ๆ และควรเป็นผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านแนวคิด กระบวนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การประเมินผล (Check) และการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการเผยแพร่วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปปรับใช้

ประพนธ์ ผาสุขยัต (2550) ได้กล่าวว่า วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) เกิดจากประสบการณ์ทำงานของคนในองค์กร ซึ่งบางครั้งคนในองค์กรไม่ทราบว่าสิ่งที่เกิดเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) จึงเสียเวลาในการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานใหม่อยู่ตลอดเวลา ทั้งที่ความจริงสามารถนำผลจากการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จมาจดบันทึกจัดทำเป็นเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพได้ สามารถเผยแพร่วิธีการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จผ่านทางเครือข่ายภายในองค์กรหรือ Internet หรือเผยแพร่ทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเกิดเป็นชุมชนนักปฏิบัติหรือ CoP (Community of Practices) ต่อไป

วิจารณ์ พานิช (2550) ได้กล่าวว่า การจัดการสำคัญต้องดำเนินการอย่างง่ายที่สุดไม่เน้นการใช้เครื่องมือที่ยุ่งยาก โดยเริ่มจากกิจกรรมดี ๆ เช่น การค้นหาวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในกิจกรรมที่สร้างสรรค์เป็นงานประจำที่มีอยู่แล้วในหน่วยงาน มีการจัดประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกระตุ้นมีการตั้งประเด็นคำถามที่น่าสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ทรงพลังโดยอาจใช้หลักการจัดการสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ให้คนหลากหลายทักษะและวิธีคิดทำงานด้วยความสร้างสรรค์และการที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจะเป็นพลังทำให้เกิดคุณค่าของผลงาน

2. ร่วมกันพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ เพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพที่กำหนดไว้

3. ทดสอบและเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อนำวิธีการที่ค้นพบกลับมาสู่แนวทางการปฏิบัติ ซึ่งอาจทดสอบหรือปฏิบัติเพียงเล็กน้อย เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายและถ้าพบว่าเกิดผลดีก็นำมาขยายผลให้มากจนเกิดเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ใหม่ที่สามารถใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. การนำสำคัญจากภายนอกมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาสำคัญอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการปฏิบัติที่ดีเป็นเรื่องสำคัญที่มีคุณค่าไปต่อยอดเพื่อให้แตกแขนงไปอย่างกว้างขวาง เป็นที่แต่ละองค์กรนำไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จช่วยเพิ่มผลผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรสามารถพัฒนาไปได้อย่างก้าวกระโดด ช่วยย่นระยะเวลาในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร

บริบทของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) การจัดการศึกษาอาชีว มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้นนอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม อาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษา 2 ประเภทคือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ ปรากฏคำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษา ขั้นต้น กลาง และสูง ซึ่งในจังหวัดขอนแก่นสถานศึกษาเอกชนจำนวน 17 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยบริหารธุรกิจขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์ภิญโญ วิทยาลัยเทคโนโลยีชุมแพไทย-เยอรมัน วิทยาลัยเทคโนโลยีพลพัฒนวิชาการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ วิทยาลัยเทคโนโลยีควานันท์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาคนตาบอดขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีสีชมพูวิทยาลัยเทคโนโลยีพิมพ์ไทย วิทยาลัยเทคโนโลยีหนองเรือ ไทย-เยอรมัน วิทยาลัยอาชีวศึกษาการท่องเที่ยวและการโรงแรมขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีพุทธเกษม และวิทยาลัยเทคโนโลยีนครขอนแก่น

1. วิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรที่ผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศและภาคเอกชน

2. ภารกิจ

จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

3. พันธกิจ

3.1 จัดและส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

3.2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล

3.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพให้ทั่วถึง ต่อเนื่อง เสมอภาค และเป็นธรรม

3.4 เป็นแกนกลางในการจัดอาชีวศึกษาและอบรบวิชาชีพ ระดับฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยีของประเทศ

3.5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

3.6 วิจัย สร้างนวัตกรรม จัดการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.7 ส่งเสริม/พัฒนา ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ

4. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจหลักและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและส่งเสริมการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

4.1 ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 35 และพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 17)

4.2 มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 1)

4.2.1 จัดทำข้อเสนอแนวนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ

4.2.2 ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

4.2.3 กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร

4.2.4 พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา

4.2.5 ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนรวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ

4.2.6 ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

4.2.7 จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

4.2.8 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

และดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย

4.2.9 ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

5. ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- 5.1 ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล
- 5.2 เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ
- 5.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดอาชีวศึกษา
- 5.4 เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

6. นโยบายการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

มิติที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษา “เรียนฟรีมีงานทำ มีรายได้ระหว่างเรียน

1. พัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษา
2. เทียบโอนประสบการณ์สายอาชีพจบปวช. ได้ใน 8 เดือน
3. จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
4. จัดตั้งและขยายศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชน Fix It Center
5. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สนับสนุน OTOP
6. ขยายให้มีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น
7. ลดการออกกลางคัน
8. ขยายโอกาสในการศึกษาด้านอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ

มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ “ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ปฏิรูปการสอบ ให้ทัน

กับยุคสมัยอย่างมีคุณภาพ

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน
 - 1.1 เร่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - 1.2 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 1.3 ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาทุกระดับ
 - 1.4 ยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยอิงผลการประเมินระดับชาติ (V - Net) และ

การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

- 1.5 พัฒนาแนวทางการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
- 1.6 ร่วมมือกับภาคเอกชน ในการเรียนการสอน และฝึกงานในสถาน

ประกอบการ

1.7 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ การบริการสังคม จิตอาสาและกีฬา

2. ด้านคุณภาพสถานศึกษา

2.1 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
2.2 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษา โดยอิงผลการประเมินของ สมศ.ด้านคุณภาพการเรียนการสอน

2.3 วิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ
2.4 ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนและครูสอน
2.5 จัดการเรียนการสอน English Program และ Mini English Program

ด้านอาชีวศึกษา

2.6 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

3. ด้านคุณภาพครู

3.1 กำหนดมาตรฐานสมรรถนะครูอาชีวศึกษา
3.2 พัฒนาครู โดยใช้เครือข่าย/สมาคมวิชาชีพ
3.3 พัฒนาระบบนิเทศภายใน
3.4 เร่งยกระดับวิทยฐานะ

มิติที่ 3 การสร้างประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการ “การบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับเชื่อมั่น มีเอกภาพ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพ
2. นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ
3. บริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 ดูแลและแก้ปัญหาครูจ้างสอนและใบประกอบวิชาชีพ
 - 3.2 สร้างขวัญ กำลังใจ และจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร
4. ป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
5. จัดสรรงบประมาณ / ทรัพยากรอย่างเหมาะสม
 - 5.1 ครูภัณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน
 - 5.2 สถานศึกษาขนาดเล็ก

6. กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

มิติที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา “เพิ่มทักษะวิชาชีพ ด้วยความร่วมมือในและต่างประเทศ

1. จัดตั้งกองทุนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมวิชาชีพ

2. เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในและต่างประเทศ

3. ขยายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนา นักศึกษา พัฒนาครูพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับประเทศในอาเซียน พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ภิรมตา มาฤชี (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จำแนกตามความแตกต่างของระดับชั้นและประสบการณ์ทำงานและเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนพนัสพิทยาคาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จำนวน 95 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ จำนวน 50 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการแก้ปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.27-0.96 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแปรทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับและครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งแนวทางการ

แก้ไขปัญหาค่าดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามองค์ประกอบ ได้แก่ โรงเรียนควรวิเคราะห์ให้ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โรงเรียนควรชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนควรจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรวิเคราะห์ในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และครูที่ปรึกษาต้องมีวิธีการจูงใจให้นักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ

สมคะเน พิสัยพันธ์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และศึกษาการได้รับประโยชน์ของนักเรียนจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคายเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้แทนชาวบ้านจากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนและโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูครบชั้นเรียน จำนวน 52 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน แบบสนทนากลุ่ม แบบบันทึกหลังการปฏิบัติ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินโครงการของโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ยังขาดการประสานงานที่ต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยมากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มักจะเกิดจากการดำเนินการโดยครูเท่านั้น นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น งบประมาณในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ ความต้องการของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย ผู้มีส่วนร่วมมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความต้องการที่จะอาสาสมัครเป็นคณะกรรมการ มีความต้องการที่จะร่วมแก้ปัญหาให้นักเรียนในทุกเรื่อง ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้ 1) การเยี่ยมบ้านนักเรียนและสำรวจข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน 3) การแยกนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับชุมชนด้านการเรียนด้านสภาพร่างกาย จิตใจและด้านสภาพครอบครัว 4) การจัดทำโครงการ กิจกรรมส่งเสริม และแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน 5) การดำเนินโครงการ กิจกรรมส่งเสริม การแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน 6) การสรุปประเมินผลโครงการร่วมกับชุมชน และ 7) การเยี่ยมบ้านนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ด้านของประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

อรชุน กิตติโสภณลักษณ์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ใน 5 ด้านได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อผู้เรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้านของครูที่ปรึกษาจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับช่วงชั้นที่สอนและขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งต่อผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับช่วงชั้นที่สอน และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 3 ท่าน พบว่า แนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการโดยวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานต้องครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน เน้นการทำงานเป็นทีม และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างกระชับ ฉับไว ไม่รีรอที่จะแก้ปัญหา และกล้าเผชิญความจริงกับยุคสังคมปัจจุบัน

สมจิตร ภูเขา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลในการ สัมภาษณ์ จำนวน 20 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน 3) กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสม ประโยชน์ที่นำไปใช้ และความเป็นไปได้ของแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายแบบพรรณนา วิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.2 การคัดกรอง 1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 1.4 การป้องกันและแก้ไข 1.5 การส่งต่อ 2. การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ($\bar{X} = 4.85$) มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.74$) และมีความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.61$) ตามลำดับ

จุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 กลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 2,011 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 456 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 92 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 46 คนและครูที่ ปรึกษา จำนวน 318 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ใน การรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสอบถามด้านสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .61 – .90 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ยค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบได้แก่ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เรียงลำดับการดำเนินงาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การคัดกรอง นักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 2. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน 3. ผลการสภาพและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และ ครูที่ปรึกษา โดยรวม พบว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อ สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 มีแนวทางดังนี้โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยข้อมูลนักเรียนควรจัดทำเอกสารที่มีความละเอียด ครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียน การคัดกรองนักเรียนควรมีการกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหาอย่างชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัด กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ใช้ความสามารถ ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหานักเรียนเป็นอันดับแรก หากครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หากโรงเรียนยังแก้ไขปัญหานี้ ไม่ได้จึงทำการส่งต่อภายนอกไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยครูที่ปรึกษาจะต้องทำแบบบันทึก การส่งต่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหานักเรียน ในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหานักเรียนจะต้องมีการกำกับติดตามพร้อมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง

ชฎารัตน์ พลเดช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของกลุ่มตัวอย่างได้มา โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเท่ากับ .92 และการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของ .86 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบสเต็ปไวส์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย 2. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 3. ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. สมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรูปคะแนนดิบคือ $Y' = 1.197 + 0.2331X_1 + 0.261X_2 + 0.267X_3$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Z_y = 0.259Z_1 + 0.271Z_2 + 0.267Z_3$; $R^2 = 0.383$

ปริญญา ไชยสุรินทร์ (2558) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีความมุ่งหมายการวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2. เพื่อศึกษาสภาพคาดหวัง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคาดหวังการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ประเภทวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนและขนาดของวิทยาลัย ในอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประชากร จำนวน 571 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัย 18 คน ครู 217 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.89 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามด้านสภาพที่คาดหวังการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.64-0.90 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวนแบบทางเดียว และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปาน (2) จากผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกประเภทวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนและขนาดของวิทยาลัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) ผลการประเมิน แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรมีการวางแผน โครงการ ควรจัดอบรมพัฒนางาน ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี ครูต้องทำงานเป็นทีม มีการประสานงานระหว่าง งานปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว อย่างเป็นระบบ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

อัษฎายุท โปธินอก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 งานวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ประสพการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 520 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามด้านสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33–0.82 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามด้านปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40–0.84 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ One – way MANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้านและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน 3) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันในตำแหน่งหน้าที่ ประสพการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐวิภา คำปັນศรี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 365 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียน และระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยศึกษาและสังเคราะห์ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากผู้บริหารและครูและจากการสัมภาษณ์โรงเรียนต้นแบบ ร่างเป็นแนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ตามระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนโดยการ SWOT Analysis และประเมินแนวทาง โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ แบ่งเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบสัมภาษณ์ มีโครงสร้าง และแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า 1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง 2. สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า 1) ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือในการใช้ ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทุกรายละเอียดพฤติกรรมทุก ด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และมีการวางแผนจัดการเวลา ในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบ ทุกคน 2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการ ใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ควรมีการจัด งบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลาย ตาม ความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรมีจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่อง ให้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและ เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไข ปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน มีการจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสาน ความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถ แก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธี

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดระบบดูแลช่วยเหลือ 2) เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เพื่อการศึกษา แนวทางการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และการศึกษาจาก โรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 4) เพื่อพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษา องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ จำนวน

3,647 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 217 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,430 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 3,647 คน โดยการเทียบ จำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 141 คน ครูผู้สอน จำนวน 358 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 499 คน ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการ วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI)และการศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 4 แนวทาง พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้าน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความ ต้องการ ของการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า 2.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เรียงลำดับ ความต้องการ จำเป็นจากมากไปหาน้อย 4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ ดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน สรุปได้ดังนี้ การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด สรุป โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.68$) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

McNeill (2002) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทางวินัยของผู้ปกครองได้แก่ การควบคุมที่ไม่ดีกับการนิเทศ วินัยที่ไม่สม่ำเสมอกับวินัยทางกายภาพ และการทำหน้าที่ผู้ปกครองใน ทางบวกกับ การทำหน้าที่ผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง) เพศ และความก้าวร้าวแบบเปิดเผยกับแบบเข้า เกี่ยวข้องของเด็กกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเด็ก จำนวน 432 คน (เด็กชาย 250 คนและเด็กหญิง 182 คน) อายุ 5-9 ปี วิธีการศึกษา ผู้ปกครอง (มารดาผู้มีอำนาจสูงสุด) ของเด็กแต่ละคนตอบแบบ สัมภาษณ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ปกครองของตนและพฤติกรรมของบุตรของ ตน ครูทุกคนของเด็กแต่ละคน ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบเปิดเผยและแบบเข้า เกี่ยวข้องของนักเรียนของตน ผลการศึกษาเป็นการจำลองข้อค้นพบในอดีตซึ่งเด็กหญิงแสดงให้เห็น ความก้าวร้าวแบบเข้าเกี่ยวข้องมากกว่าเด็กชาย และเด็กชายแสดงให้เห็นถึงความก้าวร้าวแบบ

เปิดเผยมากกว่าเด็กหญิง การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และความถดถอยพหุคูณบ่งชี้ว่าการควบคุมที่ไม่ดีกับการนิเทศ และวินัยที่ไม่สม่ำเสมอ กับวินัยทางกายภาพสามารถพยากรณ์ความก้าวร้าวแบบเปิดเผยได้ อย่างไรก็ตาม สหสัมพันธ์นี้ ยังต่ำกว่าที่คาดหวังและค่อนข้างน้อย (เช่น $R = 21$) ไม่มีปัจจัยวินัยของผู้ปกครองปัจจัยใดใน 3 ปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวแบบเข้าเกี่ยวข้องกับของเด็ก

Teed (2002) ได้ศึกษาภาวะทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้ให้บริการให้คำปรึกษาจะต้องทราบ เพื่อความสะดวกและประสบความสำเร็จต่อการปกครองชั้นเรียน พบว่า การให้คำปรึกษาเป็นการให้บริการที่ดีที่สุดและมีคุณภาพเพราะสามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กได้โดยไม่ทำให้เด็กหรือนักเรียนนั้นเผชิญปัญหาอยู่เพียงคนเดียวตามลำพังและที่สำคัญครูแนะแนวจริง ๆ จะต้องเข้าใจถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคนที่แสดงออกมาหรือที่เก็บไว้ด้วย เพราะเรื่องอารมณ์นี้สำคัญจะส่งผลต่อการให้คำปรึกษาหรือการช่วยเหลือนักเรียน

Buley (2003) ได้ศึกษาบทบาทและผลกระทบในห้องเรียนเกี่ยวกับการสำรวจการเรียน การศึกษาวิจัยนี้ คือการศึกษาต่อของนักเรียนและหาแนวทางในการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องและกระตุ้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในการศึกษาต่อ ซึ่งการวิจัยในโรงเรียนจะแบ่งตามชั้น สํารวจ บันทึกประจำวัน ระเบียบวัดผลพบว่า ผลลัพธ์ของทางโรงเรียนนั้นมีผลประจำวันซึ่งสิ่งที่ได้นี้ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกัน การทำงาน การพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในด้านจิตใจ

Machado (2004) ได้ศึกษาความจำเป็นที่รับรู้สำหรับการให้บริการประเด็นที่จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการแนะแนวในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความกังวลในเรื่องการสอบตกนอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนรู้สึกไม่มั่นคงต่อการกระทำที่ไม่เหมาะสมทุกชนิดดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้บริการการช่วยเหลือการใช้อำนาจสำหรับการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมผู้ปกครองและนักแนะแนวมืออาชีพแสดงความเป็นห่วงในการแนะแนวในโรงเรียน ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ต่างระบุว่ามีความจำเป็นต้องมีการแนะแนวในโรงเรียนและยังพบผลการวิจัยครั้งนี้ว่า บทเรียนการแนะแนวมีประโยชน์มากครูแนะแนวสมควรได้รับการฝึกอบรม

Williams-Jones (2007) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเชื่อมต่อกับเรื่องสุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อสำรวจว่าโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณี

ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการติดตามผลและยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

Brady (2008) ได้ศึกษาประเทศที่มีผู้คนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ หนึ่งในนั้นเป็นชาวอเมริกันเป็นส่วนมาก พวกเขาไม่ต้องการให้วัยรุ่นไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายชาวอเมริกันส่วนใหญ่จะเห็นด้วยทั้งหมดว่า โรงเรียนควรจะเป็นสถานที่ที่เด็กได้เรียนฟรีเพื่อให้ห่างจากสิ่งเสพติดและห่างจากพฤติกรรมที่เสี่ยง ทั้งหมดนี้เพื่อเป็นรากฐานในการป้องกันให้กับเด็ก อย่างไรก็ตามสารเสพติดก็ยังมีอยู่ซึ่งเป็นภาระให้กับสังคมและโรงเรียนที่จะต้องแก้ไขร่วมกัน กรณีศึกษานี้ได้สุ่มนักเรียนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด อันที่จริงโรงเรียนของแต่ละอำเภอ มีแนวทางหรือจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดและแอลกอฮอล์ กรณีศึกษานี้ไม่ได้เลือกนักเรียนที่ติดสารเสพติดแต่เลือกสุ่มเด็กที่มีอิทธิพลหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงและมีวัยที่ใกล้เคียงกันนำมาศึกษา สิ่งที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามที่จะปลูกฝังให้เด็กได้เห็นถึงปัญหาหรือผลกระทบของสิ่งเสพติดซึ่งชุมชนก็ต้องพยายามช่วยกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการป้องกันหาวิธีในการต่อต้านสารเสพติดร่วมกัน จุดประสงค์ของกรณีศึกษานี้เพื่อศึกษาโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งและเป็นที่ยากพอสมควรที่จะไม่ให้มีสารเสพติดและแอลกอฮอล์ทุกชนิดและต้องให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขในการวางแผนหรือมีกลยุทธ์ในการต่อสู้กับปัญหาสิ่งเสพติดที่เสี่ยงกับนักเรียนในโรงเรียน และเพื่อป้องกันปัญหาอย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่ในภาพรวมแล้วโรงเรียนจะแก้ไขปัญหาได้ต้องสำรวจข้อมูลอย่างเป็นกระบวนการ โดยการแจกแบบสอบถาม แบบถาม-ตอบ ข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียนชาวอเมริกันที่สำรวจสารเสพติดและแอลกอฮอล์ทุกชนิดและแบบรายงานจากโรงเรียนนิวเจสซี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาในวัยนี้จะมีการปรับตัวในทุก ๆ ด้าน จึงทำให้เด็กบางคนเกิดความสับสน และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น ได้แสดงพฤติกรรมผิดวินัยของโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักมีสาเหตุที่ลึกซึ้งละเอียดอ่อนจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนโดยเฉพาะครูที่ปรึกษาที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมาก รองลงมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่จะต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องพอเพียงด้วยอาศัยหลักจิตวิทยาและคุณธรรมทั้งความร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกัน

สรุปได้ว่า ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจในขั้นตอน วิธีการ และกระบวนการในการดำเนินงานเป็นอย่างดี ผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ครูที่ปรึกษาจะต้องมี

ความเข้าใจในขั้นตอนวิธีการและกระบวนการในการดำเนินงานเป็นอย่างดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการให้คำปรึกษาตลอดจนสามารถสร้างความไวใจให้กับนักเรียน เพื่อให้แก่นักเรียนกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา และครูที่ปรึกษาต้องเข้าใจวุฒิภาวะ พัฒนาการและปัญหาความต้องการของนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างถูกวิธีอีกด้วย โดยอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือและร่วมกันดำเนินการ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือประสานงานและอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

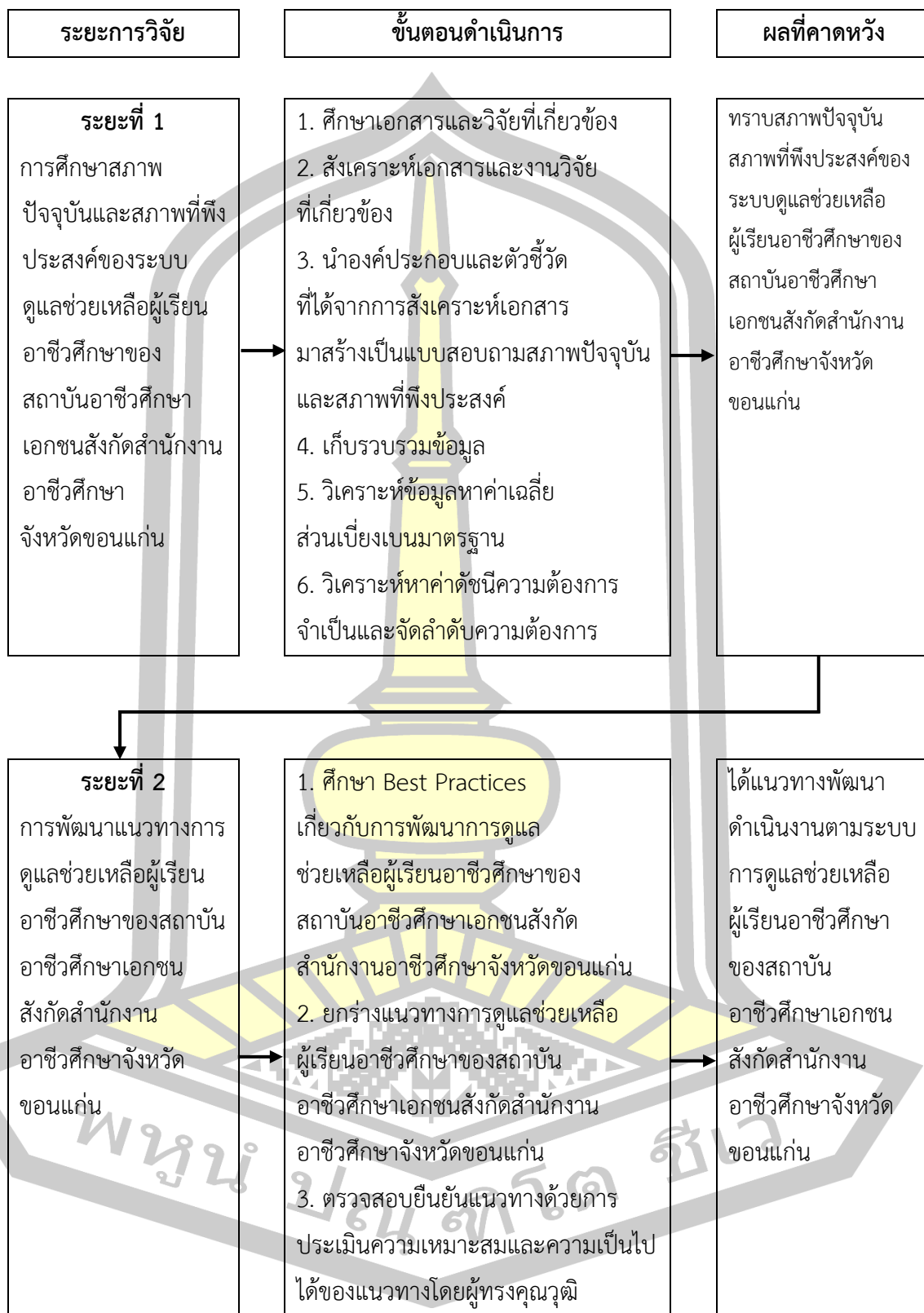
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยแบ่ง ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 476 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูของอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 245 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ ให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

ตาราง 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	41	37
ครูผู้สอน	435	208
รวม	476	245

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ .05

1.2.2 การสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) และใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม

1.2.3 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดของประชากรที่สังกัดในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มครูสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นจำนวน 245 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สถานศึกษา สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำข้อค้นพบที่ได้มาทำการวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) IOC แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.2.4.1 มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป

2.2.4.2 มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้หรือการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

2.2.4.3 เป็นผู้บริหารหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป

โดยผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) IOC ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2.2.6 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ระหว่างคะแนนรายข้อคำถามกับคะแนนรวมโดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบัน อยู่ระหว่าง 0.49-0.81 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.66-0.88

2.2.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.98

2.2.8 ปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัย

3.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม เสนอผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย พร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และประสานขอ
นัดหมายวันในการรับแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

4. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการกระทำข้อมูล

4.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.1.2 กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิง
พรรณนา เป็นค่าความถี่และร้อยละ

4.2.2 ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น

4.2.2.1 นำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมี
การแปลความหมาย ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์มาก

2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์น้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

4.2.2.2 นำค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษามาวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น PNI modified (Modified
Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็น คำนวณโดยใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$\text{ค่า PNI modified} = (I-D)/D$$

ค่า PNI modified หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความ
ต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น PNI

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.2.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5.2.2 การตรวจสอบอำนาจจำแนก โดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

5.2.3 การตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

1. สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นสถานศึกษาต้นแบบที่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง หรือ

1.2 เป็นสถานศึกษาที่มีอัตราการออกกลางคันไม่เกินร้อยละ 5 ของนักเรียน

ทั้งหมด

โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลสถาบันละ 4 คน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 สถาบัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิสูงสุด สถานที่ทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

2.2.2 สร้างเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

2.2.3 นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ สำนวนภาษา และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ ในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ได้โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.2.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ให้ข้อมูล และเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึก ใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพ Digital โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามไปยังอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ณ สถาบันที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 สถาบัน

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ส่งถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองพร้อมนัดหมายวันเวลาที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะดวกในการให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัย

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมายพร้อมเก็บบันทึกข้อมูลโดยละเอียด

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง จัดระเบียบข้อมูล จัดกลุ่มเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย

4.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ

อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ยกร่างแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถาบันที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) แล้วออกแบบและสร้างเป็นแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถาบันที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี มาใช้ในการร่างแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1.2 นำเสนอร่างแนวทางให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

1.3 นำร่างแนวทาง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

1.4 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม ที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบยืนยันแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 วุฒิกการศึกษาปริญญาโท/ปริญญาเอก ด้านการศึกษา

2.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการอย่างน้อย 10 ปี (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการยกร่างแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การยกร่างแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเชิญพร้อมเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม และ
เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่

4.3 ดำเนินการสนทนากลุ่ม ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด เพื่อทำ
การยกร่างการพัฒนาแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัด
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการนำแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านการแก้ไขจากการ
สนทนากลุ่มแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางต่อไป

5. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการกระทำข้อมูล

นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และถอดเทปการสนทนากลุ่ม เพื่อ
สังเคราะห์ข้อมูล ในการยกร่างแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ
อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการสนทนากลุ่ม (Focus Group
Discussion)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันแนวทาง และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไป
ได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันแนวทางดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 วุฒิกการศึกษาปริญญาโท/ปริญญาเอก ด้านการศึกษา

1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการอย่างน้อย 10 ปี

โดยรายนามของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ดังแสดงในภาคผนวก ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางดำเนินงานการ
ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ลักษณะ
เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้น

โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของแนวทางองค์ประกอบแนวทาง และวิธีการสร้างและหาคุณภาพของแนวทาง

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 กำหนดประเด็นสำคัญของแนวทางที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าวครบทุกประเด็น

2.2.2 นำแบบประเมินแนวทางในลักษณะแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษา เนื้อหาสาระสำคัญที่ตรงและครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะทั้งหมด

2.2.3 นำแบบประเมินที่แก้ไขปรับปรุง และผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทาง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence)

2.2.4 นำแนวทางที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบยืนยัน และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบยืนยันแนวทางด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ในการตอบแบบประเมิน

4.1.2 กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อ

ประมวลผลทางสถิติ

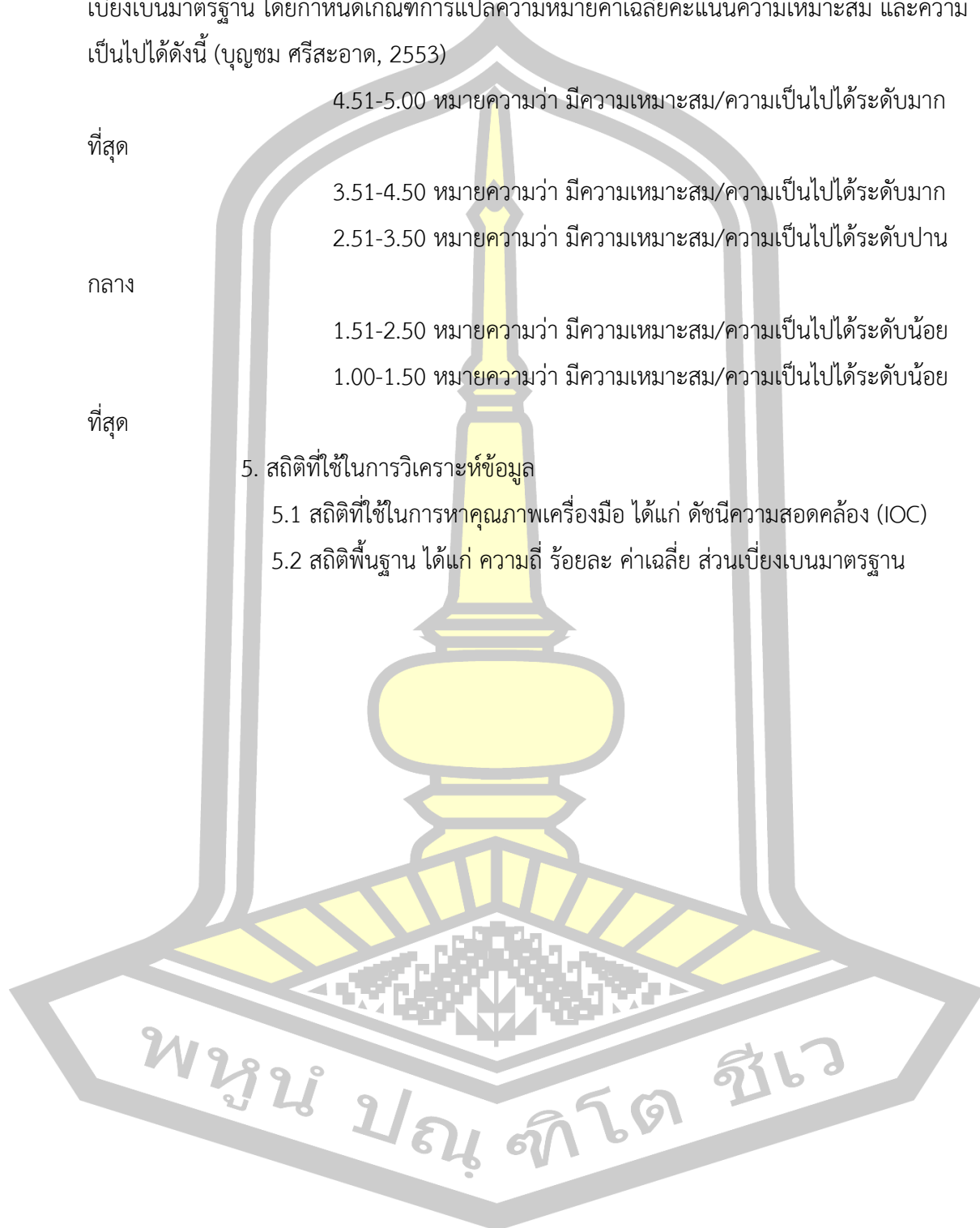
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ที่สุด	4.51-5.00	หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก
กลาง	3.51-4.50	หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก
	2.51-3.50	หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับปาน
ที่น้อย	1.51-2.50	หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย
	1.00-1.50	หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุนภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 245 คน ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 25 ฉบับ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 98

ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	111	45.31
	หญิง	134	54.69
	รวม	245	100
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	น้อยกว่า 5 ปี	30	12.24
	5-10 ปี	44	17.96
	11-15 ปี	35	14.29
	16-20 ปี	35	14.29
	21-25 ปี	39	15.92
	26-30 ปี	30	12.24
	31-35 ปี	20	8.16
	36 ปีขึ้นไป	12	4.90
รวม	245	100	
3	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	4.49
	ปริญญาตรี	128	52.25
	ปริญญาโท	101	41.22

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
	ปริญญาเอก	5	2.04
	รวม	245	100
4	ขนาดของสถานศึกษา		
	สถานศึกษาขนาดเล็ก	75	30.61
	สถานศึกษาขนาดกลาง	151	61.63
	สถานศึกษาขนาดใหญ่	19	7.76
	รวม	245	100

จากตาราง 8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 54.69 มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.96 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.25 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 61.63

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของอาชีวศึกษาเอกชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.76	0.88	มาก	4.53	0.63	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	3.70	0.84	มาก	4.45	0.73	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	3.54	0.85	มาก	4.48	0.69	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.42	0.91	ปานกลาง	4.53	0.67	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อผู้เรียน	3.65	0.85	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด
โดยรวม	3.66	0.87	มาก	4.51	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.88) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.84) และด้านการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.67) และด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.69)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวม และรายข้อ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.90	0.83	มาก	4.67	0.55	มากที่สุด
2. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.93	0.77	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด
3. การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.63	0.79	มาก	4.48	0.70	มาก
4. ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.79	0.82	มาก	4.53	0.55	มากที่สุด
5. การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.50	0.97	ปานกลาง	4.51	0.61	มากที่สุด
6. แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.71	0.98	มาก	4.47	0.69	มาก
7. ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.81	0.81	มาก	4.49	0.63	มาก
8. วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	3.82	0.95	มาก	4.55	0.58	มากที่สุด
โดยรวม	3.76	0.88	มาก	4.53	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.83) และวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) และศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากกระเปาะนสะสม	3.84	0.70	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด
2. มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.80	0.87	มาก	4.38	0.78	มาก
3. มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.93	0.84	มาก	4.53	0.69	มากที่สุด
4. การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	3.46	0.91	ปานกลาง	4.45	0.71	มาก
5. ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.47	0.74	ปานกลาง	4.37	0.73	มาก
โดยรวม	3.70	0.84	มาก	4.45	0.73	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.70) และมีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.69) และการคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. จัดกิจกรรมโฮมรูม	3.55	0.87	มาก	4.53	0.69	มากที่สุด
2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3.58	0.82	มาก	4.41	0.70	มาก
3. การจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ	3.48	0.86	มาก	4.51	0.69	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมวิชาการ	3.53	0.98	มาก	4.56	0.67	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมด้านศาสนา	3.52	0.97	มาก	4.36	0.74	มาก
6. การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	3.56	0.92	มาก	4.45	0.70	มาก
7. การจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย	3.54	0.97	มาก	4.52	0.64	มากที่สุด
โดยรวม	3.54	0.92	มาก	4.48	0.69	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.92) และจัดกิจกรรมโฮมรูม ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมวิชาการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมโฮมรูม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.69) และการจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	3.44	0.94	ปานกลาง	4.52	0.69	มากที่สุด
2. จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.39	0.90	ปานกลาง	4.52	0.68	มากที่สุด
3. มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	3.40	0.87	ปานกลาง	4.54	0.66	มากที่สุด
4. จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.43	0.88	ปานกลาง	4.53	0.66	มากที่สุด
5. มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน	3.42	0.87	ปานกลาง	4.51	0.66	มากที่สุด
โดยรวม	3.42	0.90	ปานกลาง	4.53	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.94) รองลงมา คือ จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.88) และมีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.66) และมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.66), จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมและรายชื่อ

การส่งต่อนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. การส่งต่อภายในสถาบัน	3.56	0.98	มาก	4.51	0.69	มากที่สุด
2. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	3.43	0.78	ปานกลาง	4.44	0.72	มาก
3. ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	3.77	0.82	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด
4. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	3.60	0.87	มาก	4.53	0.65	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	3.60	0.86	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

การส่งต่อนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
6. สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียน	4.05	0.69	มาก	4.52	0.66	มากที่สุด
7. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	3.52	0.80	มาก	4.57	0.63	มากที่สุด
โดยรวม	3.65	0.85	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.87) และสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.64) และคณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ดังตาราง 15 - 20

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.76	4.53	0.20	4
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	3.70	4.45	0.20	4
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	3.54	4.48	0.27	2
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.42	4.53	0.32	1
5. ด้านการส่งต่อผู้เรียน	3.65	4.52	0.24	3
โดยรวม	3.66	4.51	0.23	

จากตาราง 15 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (0.32) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน (0.27) ด้านการส่งต่อผู้เรียน (0.24) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล (0.20) และด้านการคัดกรองผู้เรียน ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.90	4.67	0.20	3
2. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.93	4.52	0.15	8
3. การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.63	4.48	0.23	2
4. ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.79	4.53	0.20	3
5. การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.50	4.51	0.29	1
6. แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.71	4.47	0.20	3

ตาราง (16) ต่อ)

ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
7. ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.81	4.49	0.18	7
8. วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของนักเรียนครบทุกคน	3.82	4.55	0.19	6
โดยรวม	3.76	4.53	0.20	

จากตาราง 16 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (0.29) รองลงมา คือ การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล (0.23) และการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล, ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล (0.20) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการคัดกรองผู้เรียน

ด้านการคัดกรองผู้เรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม	3.84	4.54	0.18	3
2. มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.80	4.38	0.15	4
3. มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.93	4.53	0.15	4
4. การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	3.46	4.45	0.29	1
5. ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.47	4.37	0.26	2
โดยรวม	3.70	4.45	0.20	

จากตาราง 17 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ

ของครูที่ปรึกษา (0.29) รองลงมา คือ ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (0.26) และวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม (0.18) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียน เอกชน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. จัดกิจกรรมโฮมรูม	3.55	4.53	0.28	3
2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3.58	4.41	0.23	7
3. การจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ	3.48	4.51	0.30	1
4. การจัดกิจกรรมวิชาการ	3.53	4.56	0.29	2
5. การจัดกิจกรรมด้านศาสนา	3.52	4.36	0.24	6
6. การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	3.56	4.45	0.25	5
7. การจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย	3.54	4.52	0.28	3
โดยรวม	3.54	4.48	0.27	

จากตาราง 18 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ (0.30) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมวิชาการ (0.29) และจัดกิจกรรมโฮมรูม (0.28), การจัดกิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย (0.28) ตามลำดับ

พูนุ ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	3.44	4.52	0.31	5
2. จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.39	4.52	0.33	2
3. มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	3.40	4.54	0.34	1
4. จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.43	4.53	0.32	3
5. มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน	3.42	4.51	0.32	3
โดยรวม	3.42	4.53	0.32	

จากตาราง 19 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (0.34) รองลงมา คือ จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน (0.33) และจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน (0.32), มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน (0.32) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการส่งต่อผู้เรียน

ด้านการส่งต่อผู้เรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1. การส่งต่อภายในสถาบัน	3.56	4.51	0.27	3
2. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	3.43	4.44	0.29	2
3. ครูที่ปรึกษา มีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	3.77	4.52	0.20	6
4. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	3.60	4.53	0.26	4
5. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	3.60	4.54	0.26	4
6. สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	4.05	4.52	0.12	7
7. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	3.52	4.57	0.30	1
โดยรวม	3.65	4.52	0.24	

จากตาราง 20 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง (0.30) รองลงมา คือ การส่งต่อภายนอกสถาบัน (0.29) และการส่งต่อภายในสถาบัน (0.27) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยเรียงลำดับความต้องการและความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหารองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการส่งต่อผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองผู้เรียนตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้ง 5 ด้านไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับ เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน จาก 3 สถาบัน จำนวน 12 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวเป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชนสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ จังหวัดขอนแก่น ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน

2. วิทยาลัยเทคโนโลยีเลยบริหารธุรกิจ จังหวัดเลย ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน

3. วิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานบริหารธุรกิจ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ สถานศึกษา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน

ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชนสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

“...เมื่อสถานศึกษาค้นพบผู้เรียนที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือ สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกศิษย์ จัดให้มีบุคลากรทางการแนะแนวและมีบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ...”

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ภายในสถานศึกษาต้องมีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งการนำผลการป้องกันและแก้ไขปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน เพื่อให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข...”

(คนที่ 1 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดให้มีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียน อาทิ การสอนซ่อมเสริมและติดตามช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด...”

(คนที่ 3 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดบริการให้คำปรึกษาผู้เรียนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พร้อมทั้งการติดตามผลการให้คำปรึกษา...”

(คนที่ 1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อพบผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง ต้องให้การช่วยเหลือและติดตามผลการทำงานช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ...”

(คนที่ 2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในการช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละคน อาจมีปัญหามากมาย บุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีการประสานความช่วยเหลือกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือทุกปัญหาอย่างรอบด้าน...”

(คนที่ 3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษาจะต้องมีทักษะในการให้คำปรึกษาผู้เรียนในเบื้องต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนในชั้นแรก...”

(คนที่ 1 ครูผู้สอน, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในแต่ละวิชาที่เรียนผู้เรียนจะมีปัญหาที่แตกต่างกัน ปัญหาบางครั้งเกิดจากการเรียน ครูผู้สอนในแต่ละวิชาจึงมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทางการเรียนของผู้เรียน โดยอาจใช้วิธีการสอนซ่อมเสริม การให้คำปรึกษาในการเรียน...”

(คนที่ 2 ครูผู้สอน, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ เนื่องจากปัญหามีความซับซ้อน ซึ่งต้องใช้การประสานความช่วยเหลือกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลากหลายคน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

ตาราง 21 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียนจำนวน 12 คน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ความถี่ (คน)
1. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	7
2. มีบุคลากรทางการแนะแนวและมีบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ	5
3. มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน	3
4. จัดให้มีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	4
5. ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน	1
6. ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	1
7. นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป	1

สรุปการสัมภาษณ์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเรียงลำดับความถี่ ได้ดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
2. มีบุคลากรทางการแนะแนวและมีบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ
3. จัดให้มีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด
4. มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน
5. ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน
6. ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

“...สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ ตลอดจนการติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นประจำสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติหรือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเอง การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการตัดสินใจ...”

(คนที่ 1 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สำหรับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีการศึกษา อาทิ กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมซ่อมเสริม และนำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ...”

(คนที่ 3 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกภาคการศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นในการเฝ้าระวังปัญหาให้กับผู้เรียน...”

(คนที่ 1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมซ่อมเสริมช่วยเหลือให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นกลุ่มปกติ...”

(คนที่ 2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อส่งเสริมการปรับตัว และส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน...”

(คนที่ 3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ประชุมผู้ปกครองระดับชั้นเรียนเป็นประจำทุกภาคเรียน มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ครองนักเรียนในหลากหลายช่องทาง เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน...”

(คนที่ 1 ครูผู้สอน, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหา เข้าใจตนเอง และผู้อื่นโดยการจัดกิจกรรม อาทิ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมทักษะชีวิต...”

(คนที่ 2 ครูผู้สอน, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมผู้เรียนด้วยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้เรียน อาทิ การประชุม การระดมความคิดเห็น การสอดส่องเฝ้าระวัง การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

ตาราง 22 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียนจำนวน 12 คน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	ความถี่ (คน)
1. สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม	2
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ	1
3. พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม	5
4. กิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน	3
5. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3
6. นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ	1
7. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	1

สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเรียงลำดับความถี่ ได้ดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม
2. กิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน
3. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ
6. นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ
7. การติดตามผลการปฏิบัติงาน

3. ด้านการส่งต่อผู้เรียน

“...การส่งต่อผู้เรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการ เมื่อการดำเนินการในเบื้องต้นของสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนในเสร็จสิ้นได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นการส่งต่อผู้เรียน ซึ่งการส่งต่อผู้เรียนนั้นสถานศึกษาดำเนินการวางแผนการส่งต่ออย่างเป็นระบบ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ก่อนแล้ว...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา...”

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาซึ่งมีการส่งต่อภายใน หากปัญหาของนักเรียนมีความซับซ้อน มากเกินกว่าที่จะแก้ปัญหาได้ภายในสถานศึกษา ก็จะดำเนินการเพื่อให้มีการส่งต่อภายนอก ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียน เมื่อครูที่ปรึกษาพบว่าผู้เรียนมีปัญหา และไม่สามารถที่จะทำการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้ ก็จะดำเนินการส่งต่อภายในไปยังครูผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ครูแนะแนว ครูวิชาการ เป็นต้น...”

(คนที่ 1 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือ พร้อมติดตามผลการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนมีมากมายหลายกรณี บางครั้งมีปัญหที่ต่างกัน บางครั้งมีปัญหที่คล้ายกัน ผู้ที่ดำเนินการแก้ปัญหา ควรที่จะนำเอาแนวทางการแก้ปัญหาามาปรับใช้ในการแก้ปัญหาในครั้งต่อ ๆ ไป...”

(คนที่ 3 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียน มีขั้นตอนที่สำคัญในการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อผู้เรียน...”

(คนที่ 1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียน ต้องดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการส่งต่อที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย...”

(คนที่ 2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ และทำความเข้าใจ
ผู้เรียนก่อนส่งต่อผู้เรียนไปยังผู้เกี่ยวข้อง...”

(คนที่ 3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียน จะต้องตรวจสอบความเหมาะสมอย่าง
รอบคอบ เพื่อให้การส่งต่อผู้เรียนมีประสิทธิภาพ...”

(คนที่ 1 ครูผู้สอน, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียนต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อ
เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร...”

(คนที่ 2 ครูผู้สอน, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...การส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา จะมีการส่งต่อผู้เรียนตั้งแต่ระดับ
ห้องเรียน ไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก ซึ่งในขั้นตอนของ
การส่งต่อ หากปัญหาหมดไปก็จะสิ้นสุดการส่งต่อ...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

ตาราง 23 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ
อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 3 โรงเรียนจำนวน 12 คน
ด้านการส่งต่อผู้เรียน

ด้านการส่งต่อผู้เรียน	ความถี่ (คน)
1. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	3
2. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3
3. การส่งต่อภายในสถาบัน	3
4. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	4
5. ครูที่ปรึกษาทำการส่งต่อผู้เรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง	3
6. สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้การช่วยเหลือ	3
7. การทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน	2
8. การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน	1
9. วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนก่อนการแก้ปัญหาทุกครั้ง	2
10. การตรวจสอบปัญหาผู้เรียนก่อนการส่งต่อ	1
11. มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	1

สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยเรียงลำดับความถี่ ได้ดังนี้

1. การส่งต่อภายนอกสถาบัน ▲
2. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
3. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. การส่งต่อภายในสถาบัน
5. ครูที่ปรึกษาทำการส่งต่อผู้เรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง
6. สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้การช่วยเหลือ
7. การทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน
8. วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนก่อนการแก้ปัญหาทุกครั้ง
9. การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน
10. การตรวจสอบปัญหาผู้เรียนก่อนการส่งต่อ
11. มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

4. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

“...สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน และให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้อง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องมีการปฏิบัติเป็นประจำทุกภาคเรียน และติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ครูผู้สอนรายงานผลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน โดยการเขียนบันทึกเสนอผู้เกี่ยวข้องทราบ...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ในการให้ความรู้ วิธีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล...”

(คนที่ 1 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...วางแผนติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าครูผู้สอนมีข้อมูลของผู้เรียนอย่างครบถ้วน และให้การช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...นำผลการดำเนินงานศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มาปรับปรุงแก้ไข วิธีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

(คนที่ 3 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ใช้วิธีการที่หลากหลายในการศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาทิ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล แล้วนำสู่การเขียนบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษรตามระเบียบสะสม...”

(คนที่ 1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...มอบหมายบุคลากรในแต่ละกลุ่มงานอย่างชัดเจน ในการ รวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล...”

(คนที่ 2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...บันทึกข้อมูลการศึกษาผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้น และนำข้อมูลมาใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนได้...”

(คนที่ 3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการทดสอบผู้เรียน เพื่อวัดทักษะ ความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อให้เข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป...”

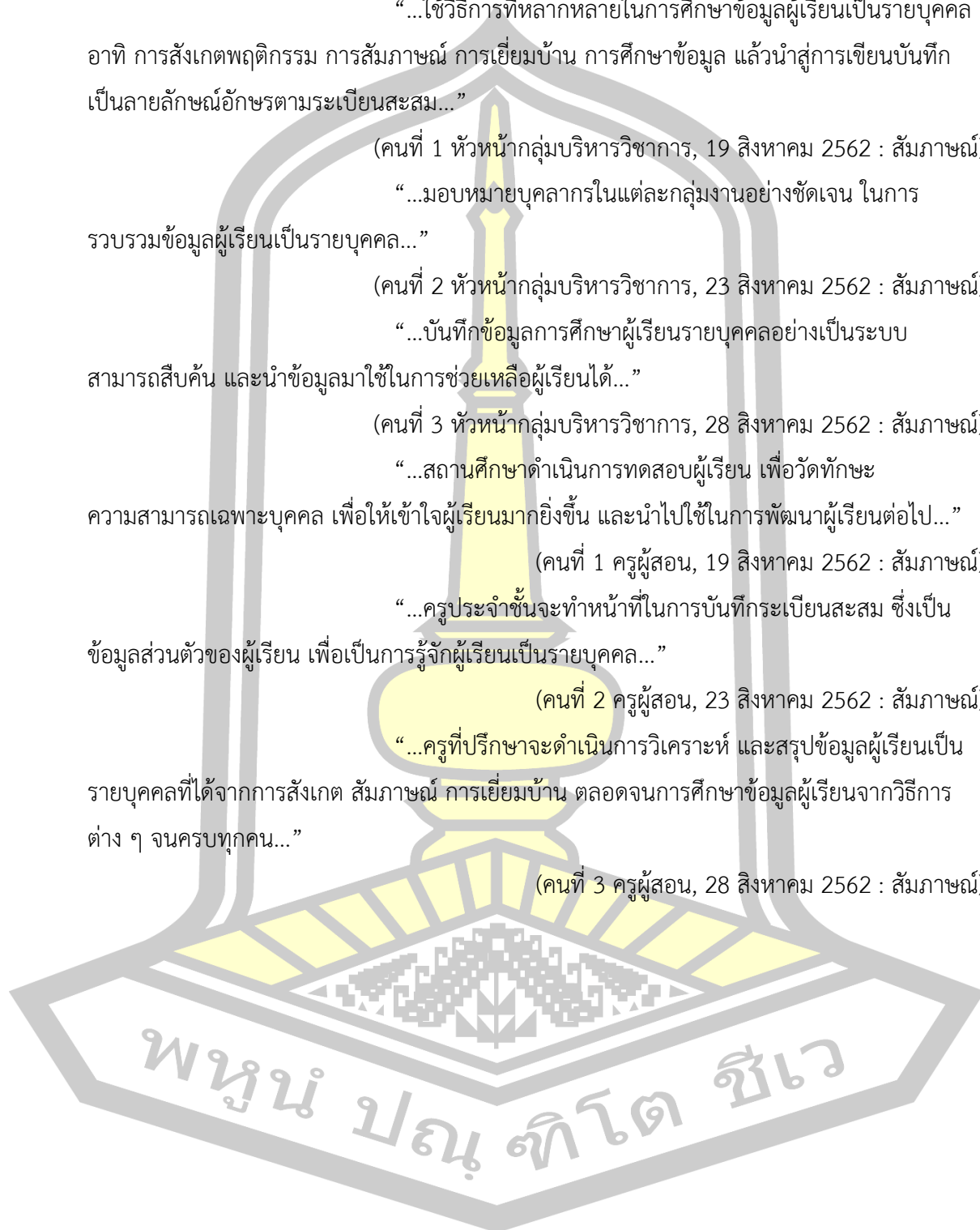
(คนที่ 1 ครูผู้สอน, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ครูประจำชั้นจะทำหน้าที่ในการบันทึกระเบียบสะสม ซึ่งเป็น ข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน เพื่อเป็นการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล...”

(คนที่ 2 ครูผู้สอน, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลผู้เรียนเป็น รายบุคคลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ตลอดจนการศึกษาข้อมูลผู้เรียนจากวิธีการ ต่าง ๆ จนครบทุกคน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

ตาราง 24 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ
อาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียนจำนวน 12
คน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	ความถี่ (คน)
1. ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน	3
2. การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นประจำทุกภาคเรียน	2
3. มีการบันทึกข้อมูลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	7
4. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	2
5. มีการสัมภาษณ์ผู้เรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล	4
6. ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1
7. การทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2
8. ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล	2
9. นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	1
10. มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน	1

สรุปการสัมภาษณ์ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเรียงลำดับความถี่ ได้ดังนี้

1. มีการบันทึกข้อมูลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน
3. มีการสัมภาษณ์ผู้เรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล
4. การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำ
ทุกภาคเรียน
5. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
6. การทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
7. ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
8. มีดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
9. นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
10. มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

5. ด้านการคัดกรองผู้เรียน

“...สถานศึกษาจัดให้มีการคัดกรองผู้เรียน โดยคัดกรองผู้เรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้สะดวกต่อการวางแผนการให้ความช่วยเหลือ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีแบบฟอร์มที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนในการคัดกรองผู้เรียนรายบุคคล อาทิ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน แบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด...”

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารติดตามการคัดกรองผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กำกับดูแลให้การคัดกรองผู้เรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน...”

(คนที่ 1 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมผู้เรียนทุกคน และมีคำสั่งมอบหมายงานอย่างชัดเจน...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(คนที่ 3 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...จัดให้ครูผู้สอนดำเนินการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน...”

(คนที่ 1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียน ...”

(คนที่ 2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียน โดยมีการใช้เกณฑ์การจัดแบ่งอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้...”

(คนที่ 3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาจัดทำเอกสารสารสนเทศการคัดกรองผู้เรียนที่เป็นปัจจุบัน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ...”

(คนที่ 1 ครูผู้สอน, 19 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการรายงานข้อมูลการคัดกรองผู้เรียนไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน...”

(คนที่ 2 ครูผู้สอน, 23 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เพื่อให้ง่ายต่อการให้ความช่วยเหลือในระดับต่อไป...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, 28 สิงหาคม 2562 : สัมภาษณ์)

ตาราง 25 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียนจำนวน 12 คน ด้านการคัดกรองผู้เรียน

ด้านการคัดกรองผู้เรียน	ความถี่ (คน)
1. มีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	1
2. สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด	1
3. มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	4
4. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	2
5. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน	1
6. สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน	2
7. สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน	1
8. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียน โดยมีการใช้เกณฑ์การจัดแบ่งอย่างชัดเจน	1
9. มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	1

สรุปการสัมภาษณ์ด้านการคัดกรองผู้เรียน ได้ดังนี้

1. มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
2. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
3. สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
4. มีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา
5. สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
6. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน
7. สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน
8. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียน โดยมีการใช้เกณฑ์การจัดแบ่งอย่างชัดเจน
9. มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 สถาบัน ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มาสรุปแนวทาง ดังนี้

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
2. มีบุคลากรทางการแนะแนวและมีบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ
3. จัดให้มีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด
4. มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน
5. ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน
6. ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม
2. กิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน
3. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ
6. นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ
7. การติดตามผลการปฏิบัติงาน

ด้านการส่งต่อผู้เรียน แนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การส่งต่อภายนอกสถาบัน
2. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
3. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. การส่งต่อภายในสถาบัน
5. ครูที่ปรึกษาทำการส่งต่อผู้เรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง
6. สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้การช่วยเหลือ
7. การทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน
8. วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนก่อนการแก้ปัญหาทุกครั้ง
9. การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน
10. การตรวจสอบปัญหาผู้เรียนก่อนการส่งต่อ
11. มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. มีการบันทึกข้อมูลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน
3. มีการสัมภาษณ์ผู้เรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล
4. การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

เป็นประจำทุกภาคเรียน

5. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
6. การทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
7. ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
8. ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
9. นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
10. มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

ด้านการคัดกรองผู้เรียน แนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
2. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
3. สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
4. มีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา
5. สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมิน

พฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน
7. สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน
8. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียน โดยมีการใช้เกณฑ์การจัดแบ่งอย่างชัดเจน
9. มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา
ของอาชีวศึกษาเอกชน

1. การสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการ
ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน สถาบันสังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยการเก็บข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสำรวจข้อมูล
จากแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เพื่อมาจัดลำดับความต้องการ
จำเป็น แล้วนำไปศึกษากับโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยสามารถร่างแนวทางการ
ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังตาราง 26-30

ตาราง 26 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหา

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
1. มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	1. มีบุคลากรทางการแนะแนว และมีบริการให้คำปรึกษา เบื้องต้นอย่างเป็นระบบ	1. มีการให้คำปรึกษา เบื้องต้น
2. จัดกิจกรรมป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียน	2. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การ ช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	2. มีการติดตามดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน
3. มีการติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน	3. จัดให้มีการติดตามช่วยเหลือ ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา อย่างใกล้ชิด	3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้ การช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง เป็นระบบ
4. จัดกิจกรรมป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียน	4. มีการประสานความช่วยเหลือ ในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน	4. มีการประสานความ ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา ให้กับผู้เรียน
5. มีการรับทราบสภาพปัญหา ร่วมกัน	5. ดำเนินการวางแผนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน	5. ดำเนินการวางแผนใน การป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียน
	6. ติดตามผลการดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	6. ติดตามผลการดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
	7. นำผลการป้องกันและแก้ไข ปัญหามาใช้ในข้อมูลในการ ดำเนินงานในครั้งต่อไป	7. นำผลการป้องกันและ แก้ไขปัญหามาใช้ในข้อมูลใน การดำเนินงานในครั้งต่อไป

ผลจากตาราง 26 การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้าน
การป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า มีแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนี้ 1) มีการให้คำปรึกษา
เบื้องต้น 2) มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง

เป็นระบบ 4) มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน 5) ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน 6) ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 7) นำผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาไปใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

ตาราง 27 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
1. จัดกิจกรรมโฮมรูม	1. พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม	1. จัดกิจกรรมโฮมรูม
2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	2. กิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน	2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
3. การจัดกิจกรรมตามความ ถนัดและสนใจ	3. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3. พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม
4. การจัดกิจกรรมวิชาการ	4. สถานศึกษามีแผนงานในการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ ครอบคลุมทุกกลุ่ม	4. สถานศึกษามีแผนงานใน การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม
5. การจัดกิจกรรมด้าน ศาสนา	5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ	5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบ กิจกรรม ตามความ สนใจ
6. การจัดกิจกรรมพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม	6. นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ใน การปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่ เสมอ	6. นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ ในการปรับปรุงการจัด กิจกรรมอยู่เสมอ
7. การจัดกิจกรรมที่ดำเนิน ตามนโยบาย	7. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	7. การติดตามผลการ ปฏิบัติงาน

ผลจากตาราง 27 การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน พบว่า มีแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมโฮมรูม 2) ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3) พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม 4) สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนา

ผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม 5) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตาม ความสนใจ 6) นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ 7) การติดตามผล การปฏิบัติงาน

ตาราง 28 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการส่งต่อ ผู้เรียน

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
1. การส่งต่อภายในสถาบัน	1. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	1. การส่งต่อภายในสถาบัน
2. การส่งต่อภายนอกสถาบัน	2. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	2. การส่งต่อภายนอกสถาบัน
3. ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	3. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3. ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป
4. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	4. การส่งต่อภายในสถาบัน	4. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก
5. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	5. ครูที่ปรึกษาทำการส่งต่อผู้เรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง	5. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป
6. สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	6. สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้การช่วยเหลือ	6. สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ

ตาราง 28 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
7. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	7. การทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน	7. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง
	8. วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนก่อนการแก้ปัญหาทุกครั้ง	8. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
	9. การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน	9. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	10. การตรวจสอบปัญหาผู้เรียนก่อนการส่งต่อ	10. การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน
	11. มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	11. มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ผลจากตาราง 28 การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการส่งต่อผู้เรียน พบว่า มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการส่งต่อผู้เรียน ดังนี้ 1) การส่งต่อภายในสถาบัน 2) การส่งต่อภายนอกสถาบัน 3) ครูที่ปรึกษา มีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป 4) คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก 5) สถานศึกษามีการส่งต่อให้นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป 6) สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 7) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง 8) สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 9) มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 10) การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน 11) มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ตาราง 29 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1. มีการบันทึกข้อมูลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน	2. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3. มีการสัมภาษณ์ผู้เรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล	3. การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4. การกำหนดแผนงานโครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน	4. ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
5. การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	5. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	5. การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
6. แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	6. การทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	6. แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
7. ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	7. ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล	7. ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
8. วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	8. ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	8. วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน

ตาราง 29 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
	9. นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	9. การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียน เป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน
	10. มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน	10. ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
		11. นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
		12. มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

ผลจากตาราง 29 การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้ 1) การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4) ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 5) การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 6) แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล 7) ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 8) วิเคราะห์สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน 9) การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน 10) ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล 11) นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 12) มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

ตาราง 30 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการคัดกรอง
ผู้เรียน

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม	1. มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม
2. มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	2. มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
3. มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3. สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน	3. สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนและแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	4. มีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4. สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
5. ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	5. สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนและแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด	5. ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
	6. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน	6. สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน

ตาราง 30 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษา (Best Practice)	แนวปฏิบัติ
	7. สถานศึกษานำผลการติดตาม มาใช้ในการปรับปรุงการ ดำเนินงาน	7. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวาง แผนการดำเนินการคัดกรอง ผู้เรียน
	8. สถานศึกษามีการคัดกรอง ผู้เรียน โดยมีการใช้เกณฑ์การ จัดแบ่งอย่างชัดเจน	8. สถานศึกษานำผลการติดตาม มาใช้ในการปรับปรุงการ ดำเนินงาน
	9. มีการรายงานผลการคัดกรอง ไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	9. มีการรายงานผลการคัดกรอง ไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ผลจากตาราง 30 การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม 2) มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ 3) สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด 4) สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ 5) ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 6) สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน 7) สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน 8) สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน 9) มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ร่างแนวทาง การตรวจสอบยืนยัน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา
เอกชน และจัดทำคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ
สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3.1 ร่างการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้นำร่างการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ไปดำเนินการ
จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน โดยมีร่างแนวทาง ดังนี้

-ร่าง-

การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พุทธศักราช 2545 หมวด 1 มีจุดมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไป
เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม
และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้โดยยึดแนวการจัด
การศึกษา และใน ส่วนที่ 3 ของการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนมาตรา 45 “ให้
สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐ
ต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา การ
กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ
การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความ
คิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษา
ระดับปริญญาดำเนินกิจการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของ
ตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตาม
กฎหมายว่าด้วยสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” ดังนั้นสถานศึกษาทุกสถานศึกษาจึงถือหลักว่าผู้เรียน
มีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ
เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนา
ประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะ
กระบวนการจัดการอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งในด้าน
ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่พึงของ
ตนเองและผู้อื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) สอดคล้องกับการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต

สร้างโอกาสและสร้างความเสมอภาพในการศึกษาตามแนวคิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Holden & Connelly, 2004)

ในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การที่จะได้พลเมืองยุคใหม่ที่มีความเก่ง ความดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการสร้างครูยุคใหม่ที่เก่ง ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู มุ่งเน้นเรื่องสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ซึ่งจะต้องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการบริหารจัดการใหม่ที่ต้องการให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) ได้วางแผนยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อพร้อมรับสถานการณ์การแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะเศรษฐกิจและการรวมกลุ่มเขตเสรีทางการค้า ซึ่งประเทศไทยต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียน ซึ่งต้องอาศัยการอาชีวศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสมรรถนะกำลังคน ให้มีความสามารถในการผลิตและบริการ มีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ ซึ่งสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ (International institute for Management Development : IMD) ได้พิจารณาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยปี พ.ศ.2552 พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ใน อันดับที่ 26 จาก 57 ประเทศทั่วโลก ส่วนความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของไทยอยู่ใน อันดับที่ 47 จาก 57 ประเทศทั่วโลก จากผลของการประเมินทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาขีดความสามารถในด้านการแข่งขันด้านการศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศชาติด้วยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน พัฒนาสมรรถนะความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ ตลอดจนมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตกำลังคนประจำอาชีวศึกษาจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นมีคุณธรรมจริยธรรม และมีศักยภาพมีความสามารถในทักษะวิชาชีพ มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนา สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาพบว่ามีปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อพัฒนา กำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดความสูญเปล่าในด้านเวลาและงบประมาณของรัฐและค่าใช้จ่ายของผู้เรียน

จากสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา อยู่บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนาเพราะมุ่งพัฒนาในส่วนเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็ก

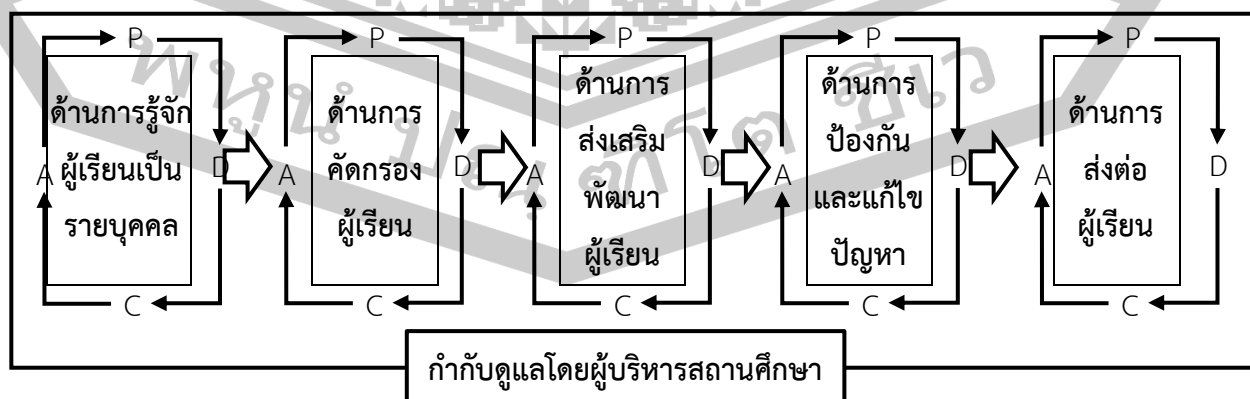
และเยาวชนลดความสำคัญอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมี ความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรง นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็น สุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) เพื่อให้ เป็นไปตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียน ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้ง หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1 เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน
- 2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของ อาชีวศึกษาเอกชน

3. กลไก

ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในทางการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ดังนี้

โดยกลไกการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา ผู้วิจัย ได้ออกแบบกลไก ให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มขั้นตอนแรกคือการรู้จักผู้เรียนเป็น รายบุคคล แล้วจึงส่งต่อไปยังขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองข้อมูลนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนา นักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา และขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียน ซึ่งแต่ละ ขั้นตอนจะต้องมีการวางแผน ปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงาน และการนำผลการ ติดตามมาใช้ในการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป โดยกระบวนการทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ผู้บริหารสถานศึกษา

4. วิธีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 4.1.1 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.2 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.3 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.4 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.5 การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.6 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.7 ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.1.8 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน
- 4.1.9 การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นประจำทุกภาคเรียน
- 4.1.10 ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
- 4.1.11 นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 4.1.12 มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

4.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน

- 4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม
- 4.2.2 มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.2.3 สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมิน พฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4.2.4 สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ กลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
- 4.2.5 ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

- 4.2.6 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.7 สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.8 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน
- 4.2.9 มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
 - 4.3.1 จัดกิจกรรมโฮมรูม
 - 4.3.2 ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
 - 4.3.3 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม
 - 4.3.4 สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม
 - 4.3.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ
 - 4.3.6 นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ
 - 4.3.7 การติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
 - 4.4.1 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
 - 4.4.2 มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 4.4.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
 - 4.4.4 มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน
 - 4.4.5 ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน
 - 4.4.6 ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 4.4.7 นำผลการป้องกันและแก้ไขปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป
- 4.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
 - 4.5.1 การส่งต่อภายในสถาบัน
 - 4.5.2 การส่งต่อภายนอกสถาบัน
 - 4.5.3 ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการ ให้ความช่วยเหลือต่อไป
 - 4.5.4 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ ภายนอก
 - 4.5.5 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือต่อไป
 - 4.5.6 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ

4.5.7 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ และไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง

4.5.8 สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

4.5.9 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.5.10 การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน

4.5.11 มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นตามระบบ

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทำความเข้าใจกับทีมงาน เพื่อให้ทีมงานเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง

5.3 ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนจะต้องประสานความร่วมมือ และส่งต่อกันอย่างราบรื่น

5.4 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำวัน

5.5 เสริมสร้างให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ตอนที่ 3.2 การตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ ผู้วิจัยได้นำการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (ดังภาคผนวก ก) พิจารณาเพื่อขยกร่างแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ผลการยกยกร่างแนวทาง แสดงในตาราง 31

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 31 แสดงข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิการยกร่างแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
1. หลักการและเหตุผล	ปรับเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของแนวทางที่สร้างขึ้น	<p>จากสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมา อยู่บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนาเพราะมุ่งพัฒนาในส่วนเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนลดความสำคัญลงอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรงนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังนั้นจำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียนของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการสร้าง</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญ ของร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>เครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตกำลังคนในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นอาชีวศึกษาจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นมีคุณธรรม จริยธรรม และมีศักยภาพมีความสามารถในทักษะวิชาชีพ มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนา สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาพบว่ามีปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อการพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดความสูญเปล่าในด้านเวลาและงบประมาณของรัฐและค่าใช้จ่ายของผู้เรียน</p> <p>ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นการส่งเสริมการป้องกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน มีจุดประสงค์สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัว นักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ด้านการคัดกรองผู้เรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เป็นการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>รู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน</p> <p>ดังนั้น การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาสามารถนำความรู้จากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวและประเทศชาติสืบต่อไป</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
2. จุดมุ่งหมาย	ควรเป็นความมุ่ง หมายของแนวทางที่ พัฒนาขึ้น	<p>1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. เพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน การปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติงานได้</p>
3. กลไก	ควรปรับปรุงการ อธิบายความ สอดคล้องของการ ดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	<p>ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) เพื่อให้สถานศึกษานำแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พิจารณาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านคุณภาพการบริหารจัดการด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จัดลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ กำหนดเป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และจะต้องการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอะไรบ้าง การวางแผน ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>ดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ และการดำเนินงานจัดทำ และปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการประจำปี การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคตซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี เป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน จึงควรมีการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งจะครอบคลุมการวางแผนการบริหารโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นด้านการวางแผนเพื่อนำไปสร้างรูปแบบ ดังนี้</p> <p style="text-align: center;">1.1 การวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์ เนื่องด้วยการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพการณ์ในอนาคตและหากกลยุทธ์กำกับการทำงานขององค์การเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การวางแผนกลยุทธ์มีขั้นตอน ดังนี้</p> <p style="text-align: center;">1.1.1 การวิเคราะห์สภาพโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity)</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญ ของร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้าง</p> <p>1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal)</p> <p>1.1.3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานและกลยุทธ์ระดับโครงการ</p> <p>1.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีจากการวางแผนกลยุทธ์ โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำ ในการจัดทำแผนต้องนำกลยุทธ์ระดับองค์กร ระดับแผนงาน และระดับโครงการ มากำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม โดยการเขียนโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Program Goal) วัตถุประสงค์ระดับโครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Outputs) ทรัพยากรและกิจกรรม (Input and Activities) ตัวชี้วัดแสดงเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่แหล่งข้อมูลการอ้างอิง ฐานคติที่สำคัญในแผนปฏิบัติการ จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณของทุกโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย บุคลากรใน</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>หน่วยงานต่างปฏิบัติภารกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนที่รับผิดชอบ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ไปจัดการดำเนินการตามแผนที่ได้รับมอบหมาย ตามแนวทาง โดยมีการประชุมหารือเพื่อมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามตัวบ่งชี้ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และคอยกำกับดูแลการดำเนินงานเรื่องไหนขั้นตอนใดยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทัน่วงที</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>เป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้อัตราเพิ่มขึ้นต่อไปก็คงไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินผลเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อ ๆ ไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เราทราบว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามแผนที่วางไว้ ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ 2. การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจสอบวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น 3. การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดีมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไปการประเมินกรณีนี้อาจ

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญ ของร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>กล่าวได้ว่าสภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้</p> <p>4. ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้นให้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดียังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์หรือนำวิธีการปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ให้การดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้นจะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
		<p>ทำมาแล้วจะสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา</p> <p>การบริหารตามแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผนการลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ</p>
4. วิธีการพัฒนาแนวทางการบริหารส่งเสริมสุขภาพกายในโรงเรียน	- ควรปรับปรุงเพิ่มเติม โดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อให้	- ปรับแนวทางให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยนำหลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน 4 ขั้นตอน รวมทั้งให้รวมแนวทางที่มีความสอดคล้องกันเข้าด้วยกันในแต่ละด้าน

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	สอดคล้องกับกลไก การดำเนินงาน	
4.1 ด้านการ รู้จักผู้เรียน เป็น รายบุคคล	4.1.1 การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนเป็น รายบุคคล 4.1.2 การสัมภาษณ์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.3 การเยี่ยมบ้าน ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.4 ศึกษาข้อมูล ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.5 การเขียน บันทึกข้อความข้อมูล ของผู้เรียนเป็น รายบุคคล 4.1.6 แบบทดสอบ พฤติกรรมผู้เรียนเป็น รายบุคคล 4.1.7 ระเบียบสะสม ของผู้เรียนเป็น รายบุคคล	4.1.1 ขั้นการวางแผน (Plan) 4.1.1.1 การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมใน การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน 4.1.1.2 มีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ศึกษาข้อมูลผู้เรียน รายบุคคลอย่างชัดเจน 4.1.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) 4.1.2.1 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.2.2 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.2.3 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.2.4 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.1.2.5 การเขียนบันทึกข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	<p>4.1.8 วิเคราะห์สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน</p> <p>4.1.9 การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน</p> <p>4.1.10 มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>4.1.11 มีสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล</p> <p>4.1.12 ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล</p>	<p>4.1.2.6 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>4.1.2.7 จัดหาระเบียงสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>4.1.3 ขั้นการตรวจสอบ (Check)</p> <p>4.1.3.1 ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล</p> <p>4.1.3.2 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลของผู้เรียนครบทุกคน</p> <p>4.1.4 ขั้นการปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสม (Act)</p> <p>4.1.4.1 นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญ ของร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	<p>4.1.13 นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>4.1.14 มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน</p>	
<p>4.2 ด้านการ คัดกรอง ผู้เรียน</p>	<p>4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบ สะสม</p> <p>4.2.2 มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>4.2.3 สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด</p>	<p>4.2.1 ขั้นการวางแผน (Plan)</p> <p>4.2.1.1 สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน</p> <p>4.2.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)</p> <p>4.2.2.1 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน</p> <p>4.2.2.2 สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>4.2.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม</p> <p>4.2.2.4 สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	<p>4.2.4 สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ</p> <p>4.2.5 ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>4.2.6 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน</p> <p>4.2.7 สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน</p> <p>4.2.8 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน</p>	<p>4.2.3 ขั้นการตรวจสอบ (Check)</p> <p>4.2.3.1 มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>4.2.3.2 มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4.2.4 ขั้นการปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสม (Act)</p> <p>4.2.4.1 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของ ร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	4.2.9 มีการรายงาน ผลการคัดกรองไปยัง ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	
4.3 ด้าน การส่งเสริม พัฒนา ผู้เรียน	4.3.1 จัดกิจกรรม โฮมรูม 4.3.2 ประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน 4.3.3 พัฒนาผู้เรียน ด้วยกิจกรรม 4.3.4 สถานศึกษามี แผนงานในการ ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนที่ครอบคลุม ทุกกลุ่ม 4.3.5 เปิดโอกาสให้ นักเรียนมีส่วนร่วมใน การกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความ สนใจ 4.3.6 นำผลการจัด กิจกรรมมาใช้ในการ ปรับปรุงการจัด กิจกรรมอยู่เสมอ	4.3.1 ชั้นการวางแผน (Plan) 4.3.1.1 สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมี ปัญหา) 4.3.1.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบกิจกรรมตามความสนใจ 4.3.2 ชั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) 4.3.2.1 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมตามความสนใจ 4.3.3 ชั้นการตรวจสอบ (Check) 4.3.3.1 การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา 4.3.4 ชั้นการปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสม (Act) 4.3.4.1 นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัด กิจกรรมอยู่เสมอ

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของ ของร่าง แนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	4.3.7 การติดตามผล การปฏิบัติงาน	
4.4 ด้าน การป้องกัน และแก้ไข ปัญหา	4.4.1 มีการให้ คำปรึกษาเบื้องต้น 4.4.2 มีการติดตาม ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 4.4.3 จัดให้มี กิจกรรมเพื่อการ ช่วยเหลือผู้เรียน อย่างเป็นระบบ 4.4.4 มีการประสาน ความช่วยเหลือใน การแก้ไขปัญหา ให้กับผู้เรียน 4.4.5 ดำเนินการ วางแผนในการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้เรียน 4.4.6 ติดตามผลการ ดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.4.1 ชั้นการวางแผน (Plan) 4.4.1.1 ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียน 4.4.2 ชั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) 4.4.2.1 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น 4.4.2.2 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง เป็นระบบ 4.4.2.3 มีการประสานความช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน 4.4.3 ชั้นการตรวจสอบ (Check) 4.4.3.1 มีการติดตามผลการดำเนินการช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 4.4.4 ชั้นการปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสม (Act) 4.4.4.1 นำผลการป้องกันและแก้ไขปัญหามาใช้ในข้อมูลใน การดำเนินงานในครั้งต่อไป

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	4.4.7 นำผลการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหามาใช้ในข้อมูล ในการดำเนินงานใน ครั้งต่อไป	
4.5 ด้านการ ส่งต่อผู้เรียน	4.5.1 การส่งต่อ ภายในสถาบัน 4.5.2 การส่งต่อ ภายนอกสถาบัน 4.5.3 ครูที่ปรึกษามี การส่งต่อภายใน ของผู้เรียนที่มีปัญหา ไปยังครูแนะแนว/ ครูวิชาการให้ความ ช่วยเหลือต่อไป 4.5.4 คณะครู ร่วมกันวิเคราะห์ และพิจารณาข้อมูล นักเรียนที่มีปัญหา เพื่อการส่งต่อ ภายนอก	4.5.1 ขั้นการวางแผน (Plan) 4.5.1.1 สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ 4.5.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) 4.5.2.1 ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหา ไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการ รวมถึงการส่งต่อภายนอก สถาบันเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป 4.5.2. คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียน ที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก 4.5.2.3 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป 4.5.2.4 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียน ถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 4.5.2.5 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4.5.2.6 มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร 4.5.3 ขั้นการตรวจสอบ (Check) 4.5.3.1 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	<p>4.5.5 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป</p> <p>4.5.6 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ</p> <p>4.5.7 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับ การส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง</p> <p>4.5.8 สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ</p> <p>4.5.9 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	

ตาราง 31 (ต่อ)

สาระสำคัญของร่างแนวทาง	ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการดำเนินงาน โดยการสนทนากลุ่ม
	4.5.10 การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน 4.5.11 มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	4.5.4 ขั้นการปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสม (Act) 4.5.4.1 การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน
5. เจือไนใจ ความสำเร็จ	มีความเหมาะสม	ให้คงเนื้อหาไว้ดังเดิม

ตอนที่ 3.3 ผลการแก้ไขร่างแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน

ผู้วิจัยได้นำผลการสนทนากลุ่ม นำมาแก้ไขเพื่อให้ได้การพัฒนาแนวทางดำเนินงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา
จังหวัดขอนแก่น ฉบับสมบูรณ์ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา เอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. หลักการและเหตุผล

จากสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมา อยู่
บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนาเพราะมุ่งพัฒนาในส่วนเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็ก
และเยาวชนลดความสำคัญลงอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมี
ความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรง

นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียนของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตกำลังคนในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นอาชีวศึกษาจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นมีคุณธรรมจริยธรรม และมีศักยภาพมีความสามารถในการทักชีพวิชาชีพ มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนา สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาพบว่ามีปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อการพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดความสูญเปล่าในด้านเวลาและงบประมาณของรัฐและค่าใช้จ่ายของผู้เรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นการส่งเสริม การป้องกันการแก้ไขปัญหาและพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน มีจุดประสงค์สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน เน้นการสร้างสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ด้านการคัดกรองผู้เรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่ม

เสียง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสียง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เป็นการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสียง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ เป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปดำเนินการกับนักเรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคือ และด้านการส่งต่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ดังนั้น การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา สามารถนำความรู้จากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นกำลังสำคัญของครอบครัวและประเทศชาติสืบต่อไป

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1 เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
- 2.2 เพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติงานได้

3. กลไก

ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) เพื่อให้สถานศึกษานำแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พิจารณาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านคุณภาพการบริหารจัดการด้วยค่าดัชนี PNI_{modified} จัดลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ กำหนดเป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอะไรบ้าง การวางแผนตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ และการดำเนินงานจัดทำและปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการประจำปี การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคตซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี เป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน จึงควรมีการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งจะครอบคลุมการวางแผนการบริหารโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นด้านการวางแผนเพื่อนำไปสร้างรูปแบบ ดังนี้

1.1 การวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์ เนื่องด้วยการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพการณ์ในอนาคตและหากกลยุทธ์กำกับการทำงานขององค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การวางแผนกลยุทธ์มีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 การวิเคราะห์สภาพโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้าง

1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal)

1.1.3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานและกลยุทธ์ระดับโครงการ

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีจากการวางแผนกลยุทธ์ โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำ ในการจัดทำแผนต้องนำกลยุทธ์ระดับองค์กร ระดับแผนงาน และระดับ

โครงการ มากำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม โดยการเขียนโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Program Goal) วัตถุประสงค์ระดับโครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Outputs) ทรัพยากรและกิจกรรม (Input and Activities) ตัวชี้วัดแสดงเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่แหล่งข้อมูลการอ้างอิง ฐานคติที่สำคัญในแผนปฏิบัติการ จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณของทุกโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติตามกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนที่รับผิดชอบ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ไปจัดการดำเนินการตามแผนที่ได้รับมอบหมาย ตามแนวทาง โดยมีการประชุมหารือเพื่อมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามตัวบ่งชี้ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และคอยกำกับดูแลการดำเนินงานเรื่องไหน ขั้นตอนใด ยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทันที

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้ดีขึ้นต่อไปก็คงไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินผลเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เรารู้ว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามแผนที่วางไว้ ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ

2. การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจสอบวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่ต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3. การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไปการประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าสภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

4. ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ให้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดียังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์ หรือแนะนำวิธีการปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้า ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ให้การดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้นจะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วจะสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

การบริหารตามแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผนการลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

4. วิธีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง ดังนี้

4.1.1 การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นประจำทุกภาคเรียน

4.1.2 มีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

4.1.3 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.4 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.4 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.5 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.6 การเขียนบันทึกข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.7 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล

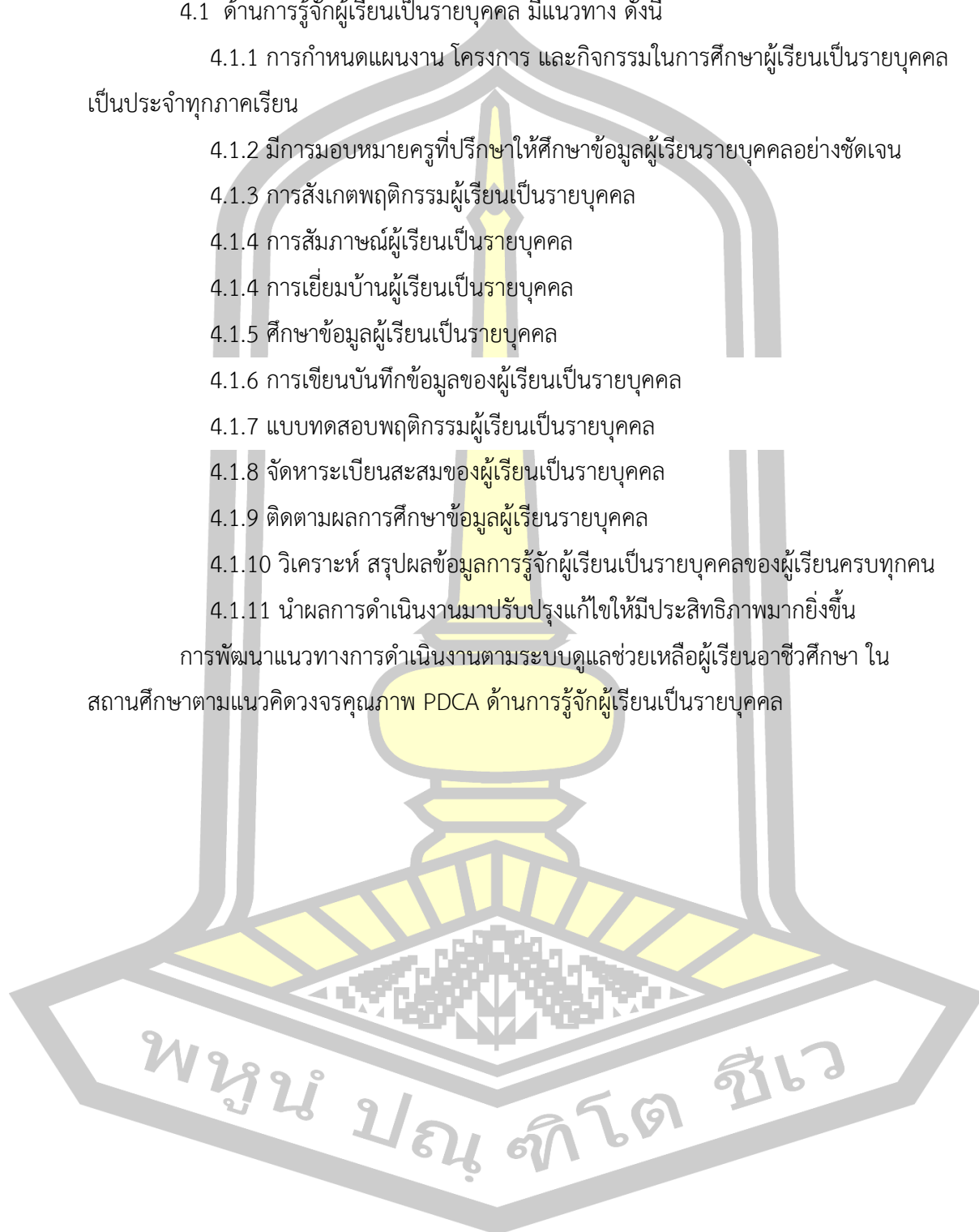
4.1.8 จัดหาระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

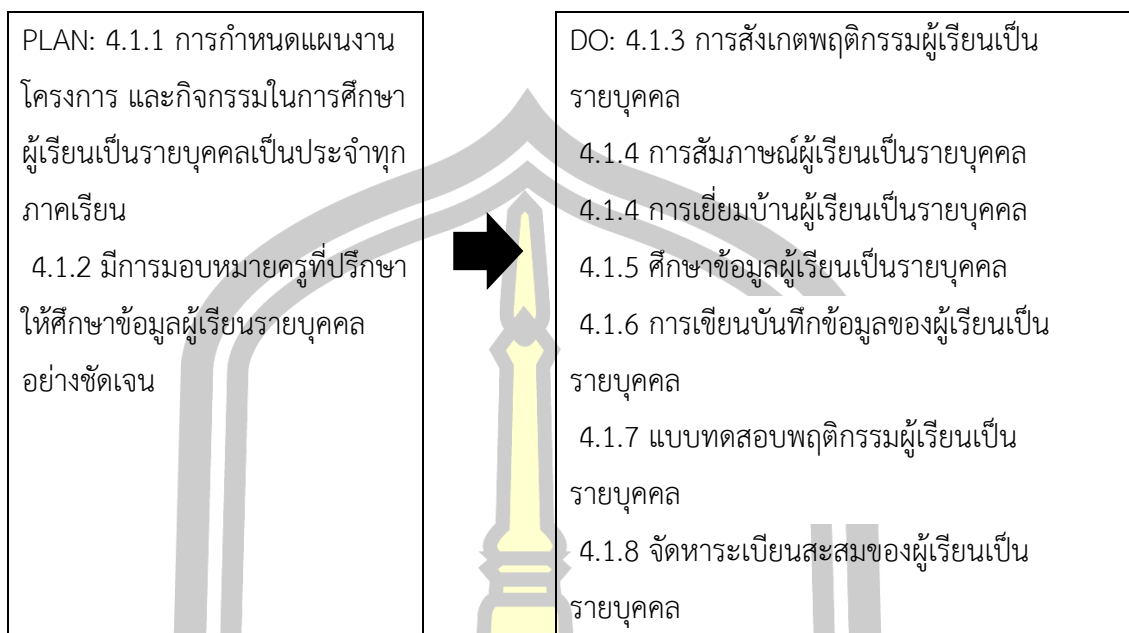
4.1.9 ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล

4.1.10 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลของผู้เรียนครบทุกคน

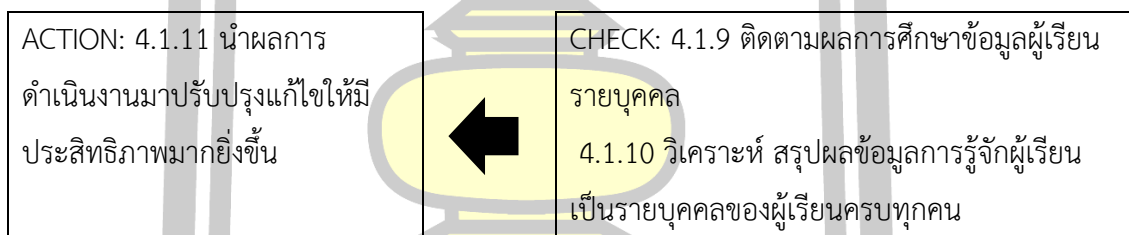
4.1.11 นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

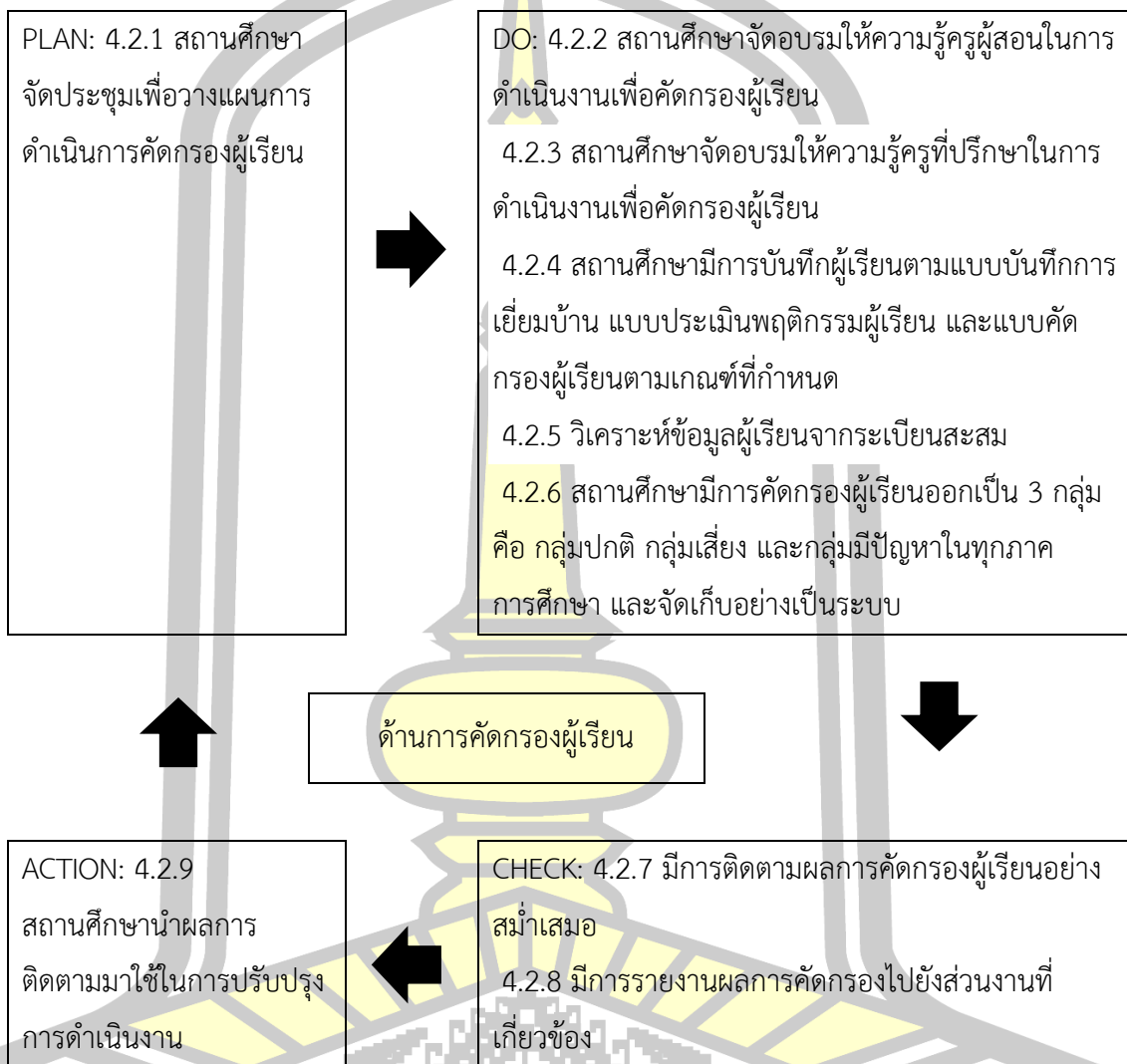
ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.2.1 สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.2 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.3 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.4 สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4.2.5 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม
- 4.2.6 สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
- 4.2.7 มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.2.8 มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

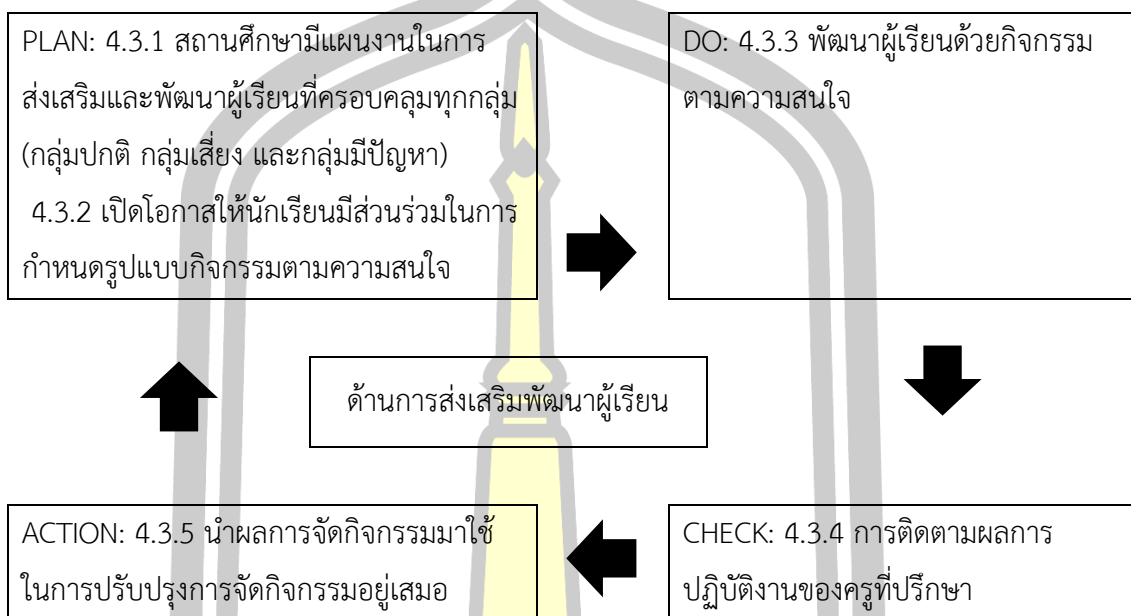
4.2.9 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการคัดกรองผู้เรียน

4.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.3.1 สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา)
- 4.3.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมตามความสนใจ
- 4.3.3 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมตามความสนใจ
- 4.3.4 การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา
- 4.3.5 นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทาง ดังนี้

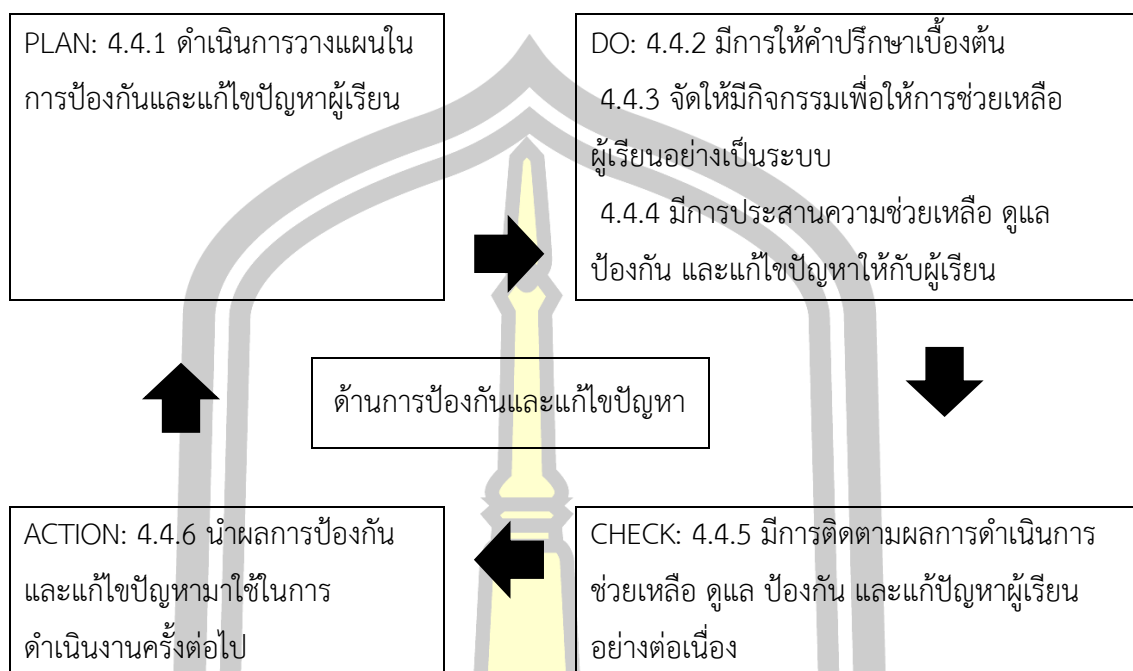
- 4.4.1 ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน
- 4.4.2 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
- 4.4.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
- 4.4.4 มีการประสานความช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน
- 4.4.5 มีการติดตามผลการดำเนินการช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และแก้ปัญหาผู้เรียนอย่าง

ต่อเนื่อง

4.4.6 นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป

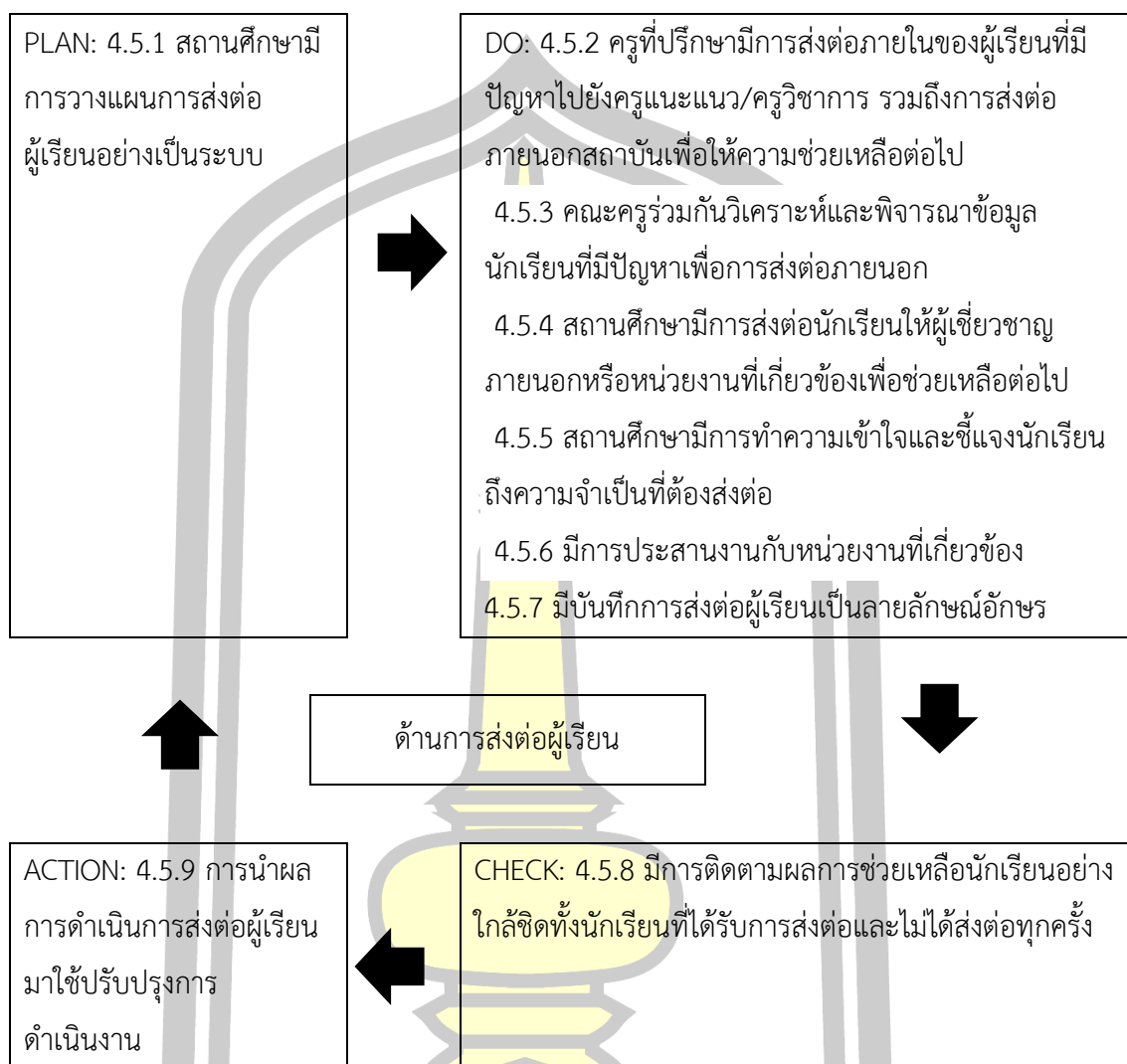
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

วิทยาลัยเทคนิคบัว

4.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.5.1 สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
- 4.5.2 ครูที่ปรึกษา มีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการ รวมถึงการส่งต่อภายนอกสถาบันเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป
- 4.5.3 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก
- 4.5.4 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือต่อไป
- 4.5.5 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ
- 4.5.6 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.5.7 มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร
- 4.5.8 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ และไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง
- 4.5.9 การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการส่งต่อผู้เรียน

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

- 5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นตามระบบ
- 5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทำความเข้าใจกับทีมงาน เพื่อให้ทีมงานเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง
- 5.3 ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนจะต้องประสานความร่วมมือ และส่งต่อกันอย่างราบรื่น
- 5.4 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำวัน
- 5.5 เสริมสร้างให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ตอนที่ 3.4 ประเมินแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านการแก้ไขจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน แล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อประเมินแนวทาง โดยผลการประเมินแนวทาง ดังตาราง 32

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.73	มากที่สุด
2. ความมุ่งหมาย	4.71	0.45	มากที่สุด	4.71	0.70	มากที่สุด
3. กลไก	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.73	มากที่สุด
4. แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา	4.60	0.44	มากที่สุด	4.54	0.55	มากที่สุด
4.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.57	0.73	มากที่สุด	4.57	0.49	มากที่สุด
4.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.73	มากที่สุด
4.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	4.71	0.70	มากที่สุด	4.71	0.43	มากที่สุด
4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.73	มากที่สุด
4.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน	4.43	0.49	มาก	4.29	0.70	มาก
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.73	มากที่สุด
โดยรวม	4.59	0.56	มากที่สุด	4.57	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 32 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.56) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.67)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.88) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.84) และด้านการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.67) และด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.69)

2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

- 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) กลไก 4) แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 4.1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง คือ การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกภาคเรียน มีการมอบหมายผู้สอนในศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน มีสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 4.2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีแนวทาง คือ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน 4.3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทาง คือ สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ กิจกรรม ตามความสนใจ จัดกิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม การติดตามผลการปฏิบัติงาน นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ 4.4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทาง คือ ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการประสานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ติดตามผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในข้อมูลในการดำเนินงานในครั้งต่อไป 4.5) ด้านการ

ส่งต่อผู้เรียน มีแนวทาง คือ สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดำเนินการส่งต่อภายในสถาบัน การส่งต่อภายนอกสถาบัน ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอกสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานและ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งต่อผู้เรียนตามลำดับ ส่วนสภาพที่ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อผู้เรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สถานศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในการที่จะเป็นการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม กรมสุขภาพจิต (2547) สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคะเน พิสัยพันธ์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินโครงการของโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ยังขาดการประสานงานที่ต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยมากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

มักจะเกิดจากการดำเนินการโดยครูเท่านั้น นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นงบประมาณในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความต้องการที่จะอาสาสมัครเป็นคณะกรรมการ มีความต้องการที่จะร่วมแก้ปัญหาให้นักเรียนในทุกเรื่อง ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้ 1) การเยี่ยมบ้านนักเรียนและสำรวจข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน 3) การแยกนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับชุมชน ด้านการเรียนด้านสภาพร่างกาย จิตใจและด้านสภาพครอบครัว 4) การจัดทำโครงการ กิจกรรมส่งเสริม และแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน 5) การดำเนินโครงการ กิจกรรมส่งเสริม การแก้ไขปัญหา ร่วมกับชุมชน 6) การสรุปประเมินผลโครงการร่วมกับชุมชน และ 7) การเยี่ยมบ้านนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ด้านของประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับการวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 มี ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การคัดกรอง นักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัชฎายุท โพธิ์นอก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการคัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งต่อนอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาอภิปรายผลการศึกษาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล และวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของนักเรียนครบทุกคน และศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว (เรืองยศ อุตระศาสตร์, 2546) ซึ่งจะนำมาใช้ในการคัดกรองผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) ที่จะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของภิมรดา มาฤณี (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นงานที่สถานศึกษา ดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 มีการดำเนินงานใน 5 ด้าน การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และมีแนวทางในการดำเนินงานโดยโรงเรียนควรจัดอบรมให้ ความรู้แก่ ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยข้อมูลนักเรียนควรจัดทำเอกสารที่มีความละเอียด ครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ของ นักเรียน และสอดคล้องกับการวิจัยของชฎารัตน์ พลเดช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมาคือด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียน ตามลำดับ

1.2 จากผลการวิจัยด้านการคัดกรองผู้เรียน ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม และมีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็น

รายบุคคล ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสมรองลงมาคือ มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก สถานศึกษาได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่กระทำอยู่แล้ว เพื่อแบ่งผู้เรียน ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่ม ทำให้การดูแลผู้เรียนมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาค่าเฉลี่ยที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคะเน พิสัยพันธ์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินโครงการของโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ยังขาดการประสานงานที่ต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยมากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มักจะเกิดจากการดำเนินการโดยครูเท่านั้น นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น งบประมาณในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ ความต้องการของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนร่วมมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความต้องการที่จะอาสาสมัครเป็นคณะกรรมการ มีความต้องการที่จะร่วมแก้ปัญหาให้นักเรียนในทุกเรื่อง ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

- 1) การเยี่ยมบ้านนักเรียนและสำรวจข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน
- 3) การแยกนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับชุมชนด้านการเรียนด้านสภาพร่างกาย จิตใจและด้านสภาพครอบครัว
- 4) การจัดทำโครงการ กิจกรรมส่งเสริม และแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชน
- 5) การดำเนินโครงการ กิจกรรมส่งเสริม การแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชน
- 6) การสรุปประเมินผลโครงการร่วมกับชุมชน
- 7) การเยี่ยมบ้านนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ด้านของประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของอรชุน กิตติโสภาคย์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งต่อผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า การคัดกรองผู้เรียน ควรมีการกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหาอย่างชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัด กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้ใช้ความสามารถ ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3 จากผลการวิจัยด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน รองลงมา คือ จัดกิจกรรมโฮมรูม และพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมโฮมรูม รองลงมาคือ พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม และประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เนื่องจากเป็นการดำเนินงานหลังจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วมีการคัดกรองผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มไว้ใจ ห่วงใย และใกล้ชิด หลังจากนั้นควรมีการพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนทุกกลุ่มให้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่นการพัฒนาคุณค่าตนเอง การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) สอดคล้องกับการวิจัยของ Teed (2002) ได้ศึกษาภาวะทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้ให้บริการให้คำปรึกษา จะต้องทราบ เพื่อความสะดวกและประสพผลสำเร็จต่อการปกครองชั้นเรียนพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นการให้บริการที่ดีที่สุดและมีคุณภาพเพราะสามารถช่วยเหลือและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ โดยไม่ทำให้เด็กหรือนักเรียนนั้นเผชิญปัญหาอยู่เพียงคนเดียวตามลำพังและที่สำคัญครูแนะแนวจริง ๆ จะต้องเข้าใจถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคนที่แสดงออกมาหรือที่เก็บไว้ด้วย เพราะเรื่องอารมณ์นี้สำคัญจะส่งผลต่อการให้คำปรึกษาหรือการช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชุน กิตติโสภาคย์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า แนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการโดยวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานต้องครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน เน้นการทำงานเป็นทีม และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างกระชับ ฉับไว ไม่มีรอที่จะแก้ปัญหา และกล้าเผชิญความจริงกับยุคสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เรียงลำดับการดำเนินงาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การคัดกรอง นักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และสอดคล้องกับการวิจัยของชวาร์ตน์ พลเดช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมาคือด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ

1.4 จากผลการวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น รองลงมา คือ มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน รองลงมาคือ มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การป้องกันแก้ไข้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งจะนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหา จึงเป็นงานสำคัญที่ต้องมีการรับผิดชอบงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้พ้นจากภาวะวิกฤตและปัจจัยเสี่ยง ซึ่งถ้าครูผู้รับผิดชอบไม่รับดำเนินการแก้ไข้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนและผู้อื่นจนนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา,

2558) อันจะเป็นการส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า มีการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่จะแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นอันดับแรก หากครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาของนักเรียนจะต้องมีการกำกับติดตามพร้อมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.5 จากผลการวิจัยด้านการส่งต่อผู้เรียน ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป รองลงมา คือ คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก และสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการส่งต่อผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง รองลงมาคือ สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป และคณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ในบางครั้งสถานศึกษาไม่อาจช่วยเหลือแก้ไขได้ เนื่องจากปัญหามีความซับซ้อน ยากต่อการช่วยเหลือ แม้ว่าทางสถานศึกษาจะหาทางช่วยเหลือแล้ว แต่ไม่เกิดผลดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งมีความสามารถในการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันท่วงที ไม่เกิดผลเสียต่อตัวผู้เรียนช่วยให้สามารถกลับมาเรียนและดำเนินชีวิตได้ตามปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) สอดคล้องงานวิจัยของภิมรตา มาฤช (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ตามลำดับ สอดคล้องงานวิจัยของอรชุน กิตติโสภา

ลักษณะ (2555) ได้ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งต่อผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ สอดคล้องงานวิจัยของอักษฎายุท โปธินอก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้านและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน สอดคล้องงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า หากครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หากโรงเรียนยังแก้ไข ปัญหาไม่ได้จึงทำการส่งต่อภายนอกไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยครูที่ปรึกษาจะต้องทำแบบบันทึก การส่งต่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไข ปัญหาของนักเรียน

2. จากการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) กลไก 4) แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 4.1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน 4.3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 4.4) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 4.5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน และ 5) เจือ้นไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การพัฒนาแนวทางในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทำให้ได้ตัวชี้วัด องค์ประกอบของระบบช่วยเหลือผู้เรียนอย่างถูกต้อง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อความมั่นใจ แล้วจึงนำไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง ถึงความต้องการในการพัฒนา แล้วนำไปสู่การศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดี ซึ่งทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือเป็นการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศเป็นวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาเรียนรู้จากการ

ปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาซึ่งนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังของชุมชนผู้ปกครองและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทำให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพจนประสบความสำเร็จและก้าวสู่ความเป็นเลิศ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550) จากสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง แล้วนำมาร่างแนวทาง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ทำให้การพัฒนาแนวทางครั้งนี้ สามารถที่จะนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร์ ภูษา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.2 การคัดกรอง 1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 1.4 การป้องกันและแก้ไข 1.5 การส่งต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎารัตน์ พลเดช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย 2. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 3. ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวิภา คำปิ่นศรี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการสารศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือในการใช้ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทุกรายละเอียดพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และมีการวางแผนจัดการเวลา ในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน 2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลาย ตามความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรมีจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่อง ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและ เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไขปัญหา เบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน มีการจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถ แก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ทำ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน สรุปได้ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในระดับมาก ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริมและพัฒนามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สรุปโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพที่ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนั้นสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด จึงควรให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความเข้าใจองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ขั้นตอนและวิธีการประเมิน แล้วทำการประเมินการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการบริหารงานของโรงเรียน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัด

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความ
เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาแนวทางที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความน่าเชื่อถือ
ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาให้
บรรลุผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

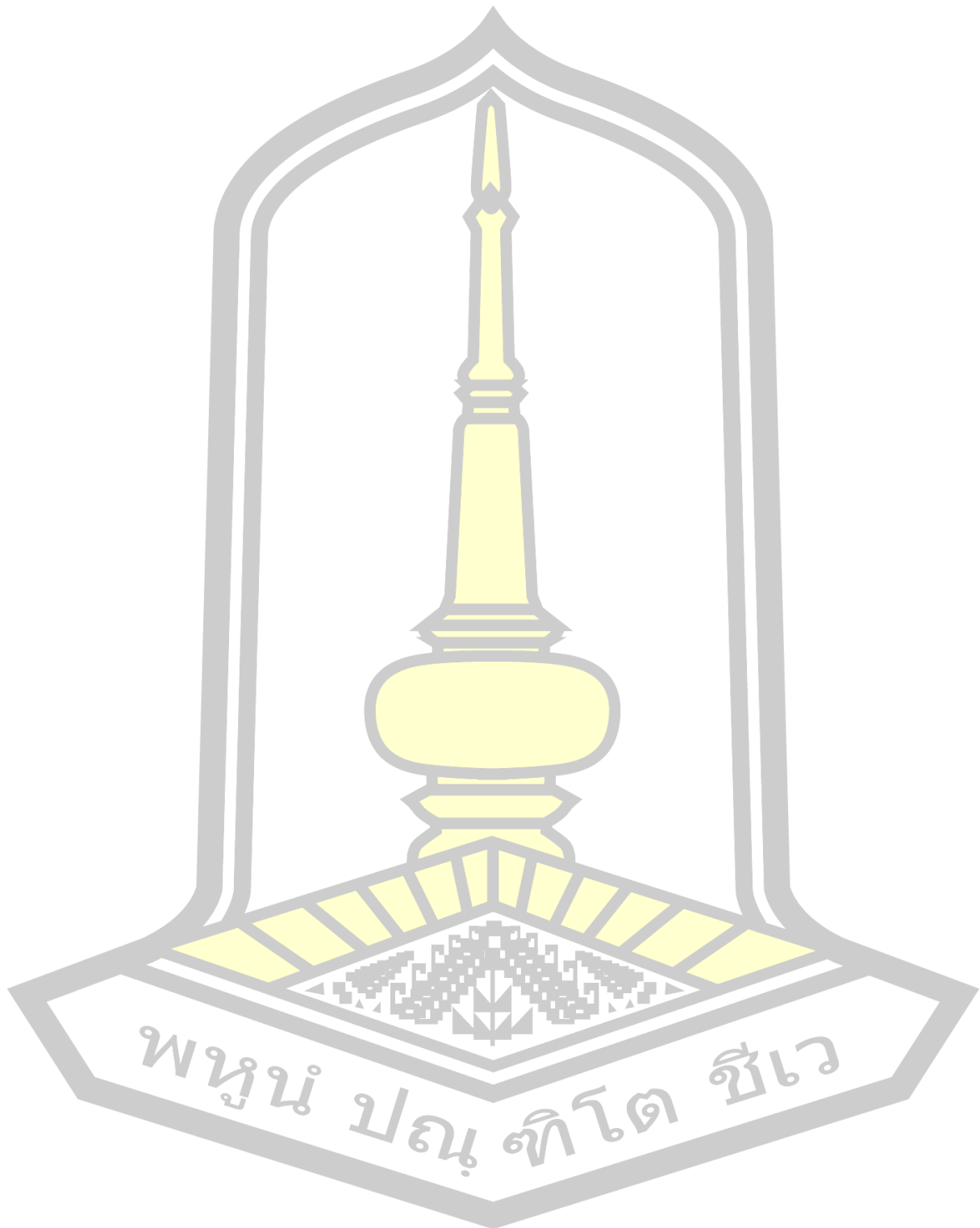
2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
ผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาประสบผลสำเร็จ

2.3 ควรมีการศึกษาโปรแกรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แนวทางการดำเนินงานตาม
ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมสุขภาพจิต. (2547). คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเร็นส์อิมเมลกรุป.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2547). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

2553. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กิติมา ปริติลล. (2532). กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชฎารัตน์ พลเดช. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ปัตตานี: : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยาบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ณัฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

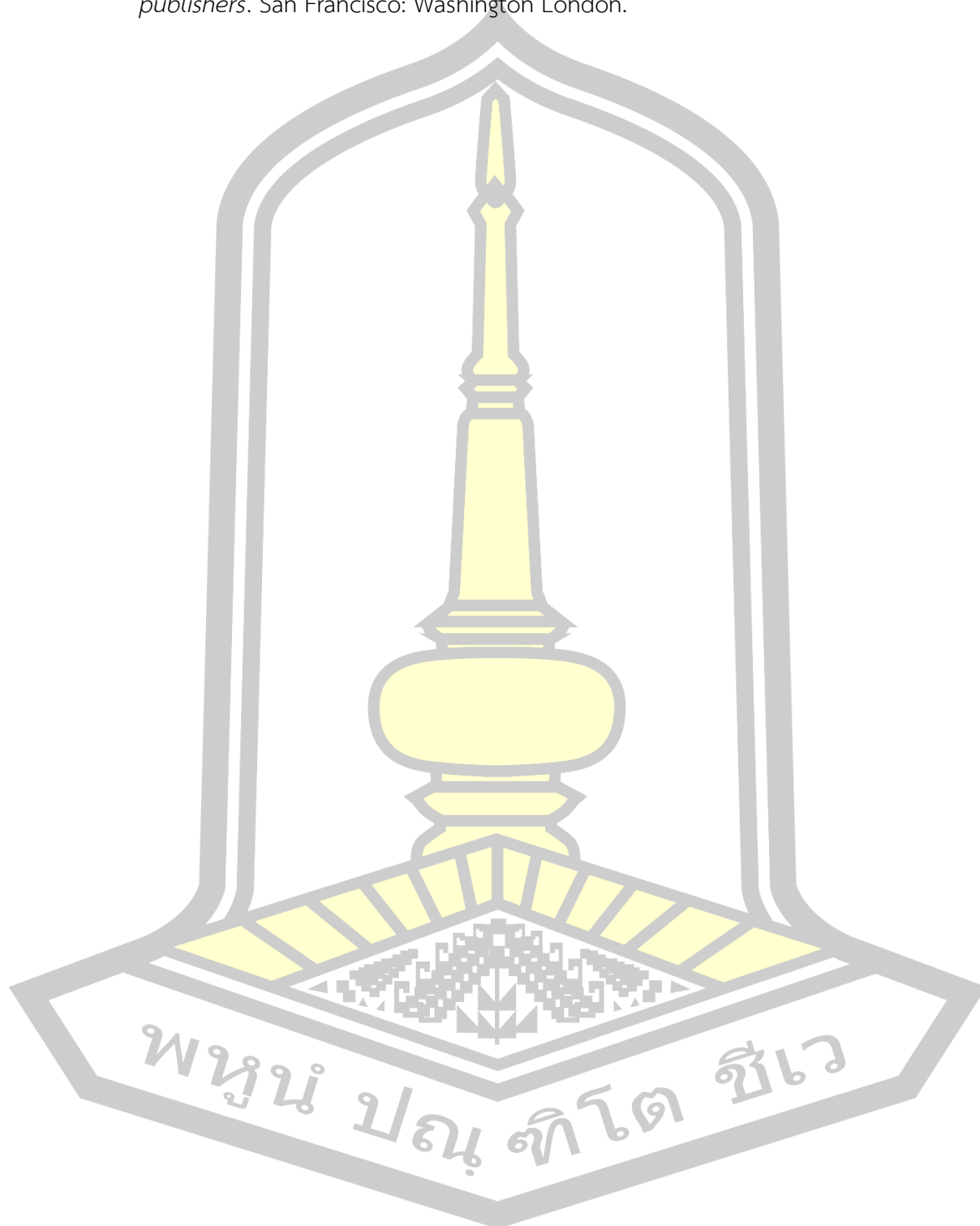
- ถนอมจิตต์ ขุฑทะกะพันธ์. (2546). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. (2544). การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่. กรุงเทพฯ: วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). การบริหารงานบุคคล : การจัดการทรัพยากรมนุษย์ = Personnel management. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญดี บุญญากิจ. (2548). การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2548). จดหมายข่าว KM. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- ประพนธ์ ผาสุขยัต. (2550). การจัดการความรู้ ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพฯ: ไผ่ไหม.
- ปริญญา ไชยสุรินทร์. (2558). สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิมรตา มาฤณี. (2555). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

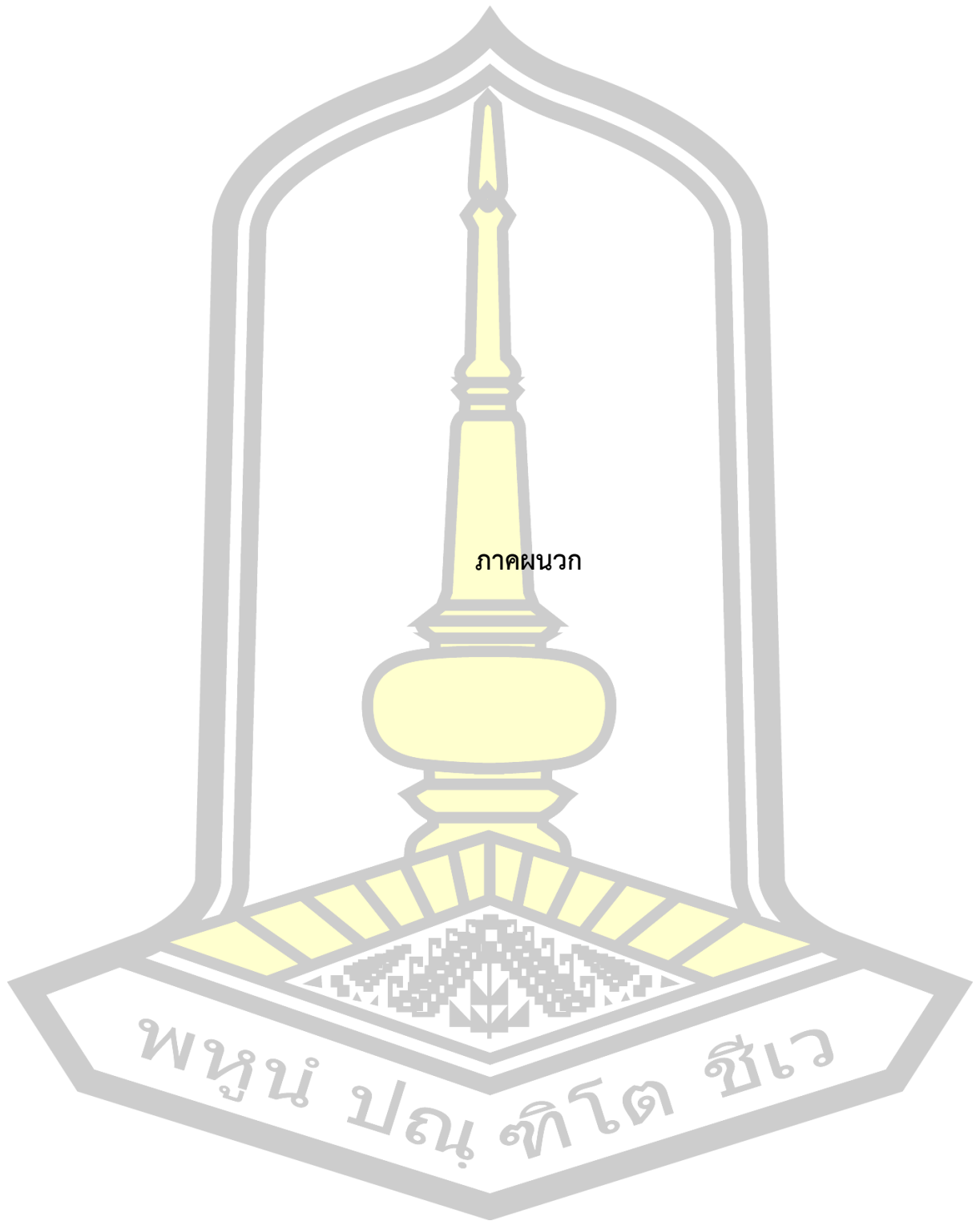
- มยุรีย์ เขียวฉะอ้อน. (2541). *การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาล โดยใช้การวิเคราะห์งาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองยศ อุตตราสตร์. (2546). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). *การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ*. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- วันทนา เมืองจันทร์ และเต็มจิต จันทคา. (2548). *การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารระดับสูง.
- วิจารณ์ พานิช. (2550). *วิถีแห่งองค์กรอัจฉริยะ. จุลสารอุตสาหกรรมสัมพันธ์*, 7(3), 2-3.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). *คุณภาพคือการบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- ศิริพงษ์ เศาภายน. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). *กรณีศึกษา Best Practices การบริหารกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: เรดเฟิร์น ครีเอชั่น.
- สมคะเน พิสัยพันธ์. (2555). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจิตร ภูเขา. (2557). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพร เพชรสงค์. (2548). *Best Practices. วารสารดำรงราชานุภาพ*, 5(15), 36-43.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่*. อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤติสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2554). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2558). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). *รายงานประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส.ก.ส.ค. ลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). *การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาค คู่มือการจัดอบรมยุวชนแนะแนว*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุทธิ สีนทอง. (2552). *ประเมินการจัดการกระบวนการอย่างเหนือชั้น = Process management assessment*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการ ทฤษฎี และนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2549). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต.
- อรชุน กิตติโสภาคย์. (2555). *ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัชฎายุท โปธินอก. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- Brady, L. (2008). Student Perceptions of the Effectiveness of a Student Random Drug Testing Program in one New Jersey High School. *Dissertation Abstracts International*, 69(2), 521-A.
- Buley, M. H. (2003). The role of affect in a fifth-grade classroom: An exploratory study. *Dissertation Abstracts International*, 63(1), 4218-A.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the Crisis*. Cambridge: MIT Press.
- Holden, M. and Connelly, S. (2004). *The Learning City: Urban Sustainability Education and Building toward WUF Legacy*. Ottawa: Government of Canada.
- Kaufman, R. and English, F. W. (1981). *Need assessment concept and application*. 3rd ed. New York: Education Technology.
- Kaufman, R., Rojas, A.M., and Mayer, H. (1993). *Needs assessment: A user's guide*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Kume, H. (1995). *Management by Quality*. Tamil nadu: Sudarsan Graphics.
- Machado, I. (2004). *Children Stories and Dramatic Games: A Support and Guidance Architecture for Story Creation Activities*. Ph.D. thesis, Computer Based Learning Unit, Leeds University.
- McKillip, J. (1987). *Need Analysis: Tool for Human Services and Education*. California: Soge.
- McNeill, C. (2002). Help-Seeking Behavior as a Coping Resource. *Learned Resourcefulness*, 22(4), 120–158.
- Stufflebeam, D. L. and Anthony, J. S. (1985). *Systematic Evaluation*. Boston: kluwer-Nijhoff Publishing.
- Teed, C. M. (2002). Meeting Students Social and Emotional Need: Elementary Teacher's Exception or Counseling in the Classroom. *Dissertation Abstracts International*, 63(5), 1715-A.
- Tozava, B. (2000). *The Idea Generator: Quick and Easy*. Kaizen: PCS.
- Williams-Jones, B. (2007). Mapping the integration of social and ethical issues in health technology assessment. *International Journal of Technology Assessment in health Care*, 23(1), 9–16.
- Witkin, B.R. and Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments*. Thousand Osk, CA: Sage Publication. Inc.

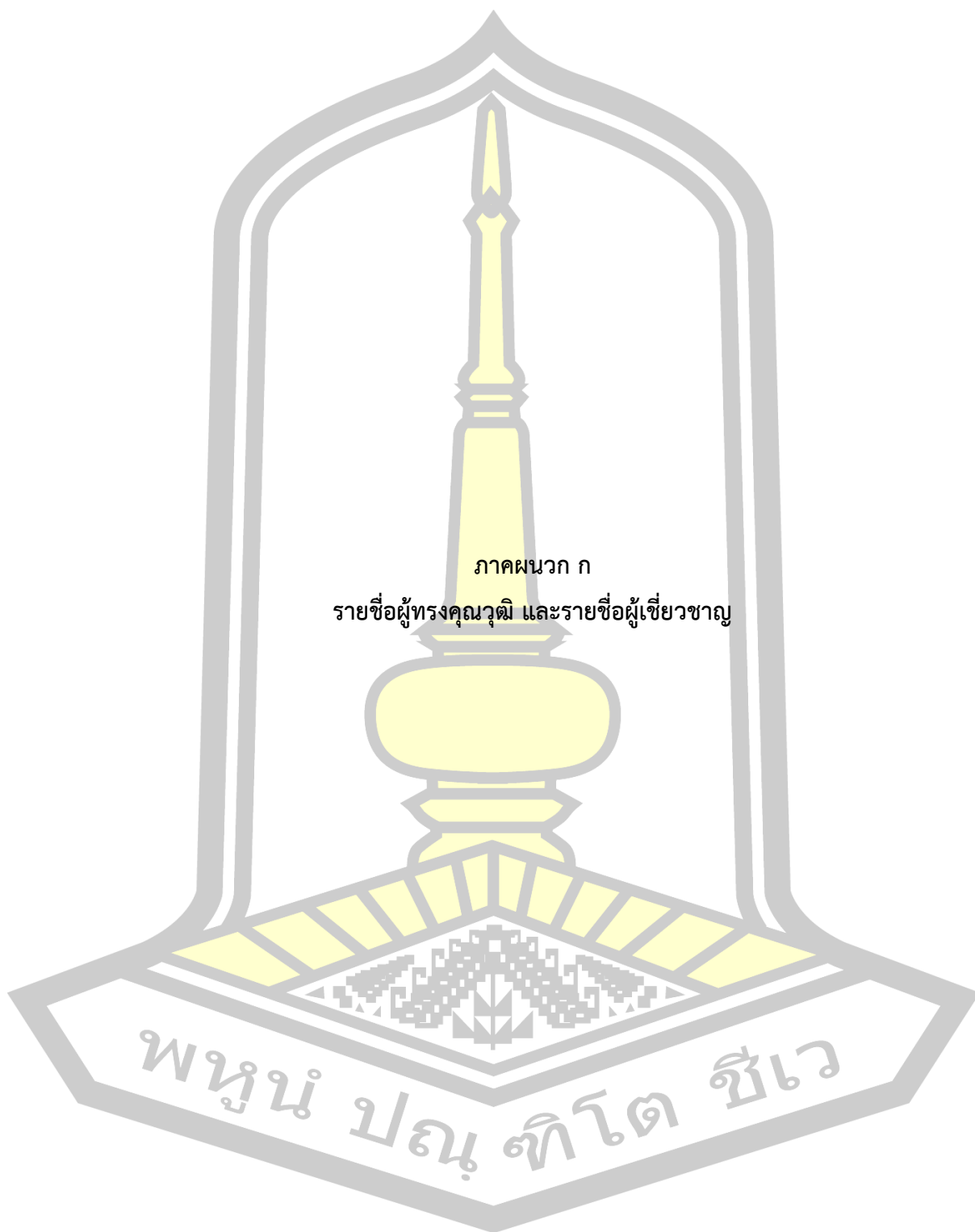
Witkin, B. R. (1984). *Assessing needs in educational and social programs jossy-bass publishers*. San Francisco: Washington London.

ภาคผนวก

พหุ ประทีป ชัยเว

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

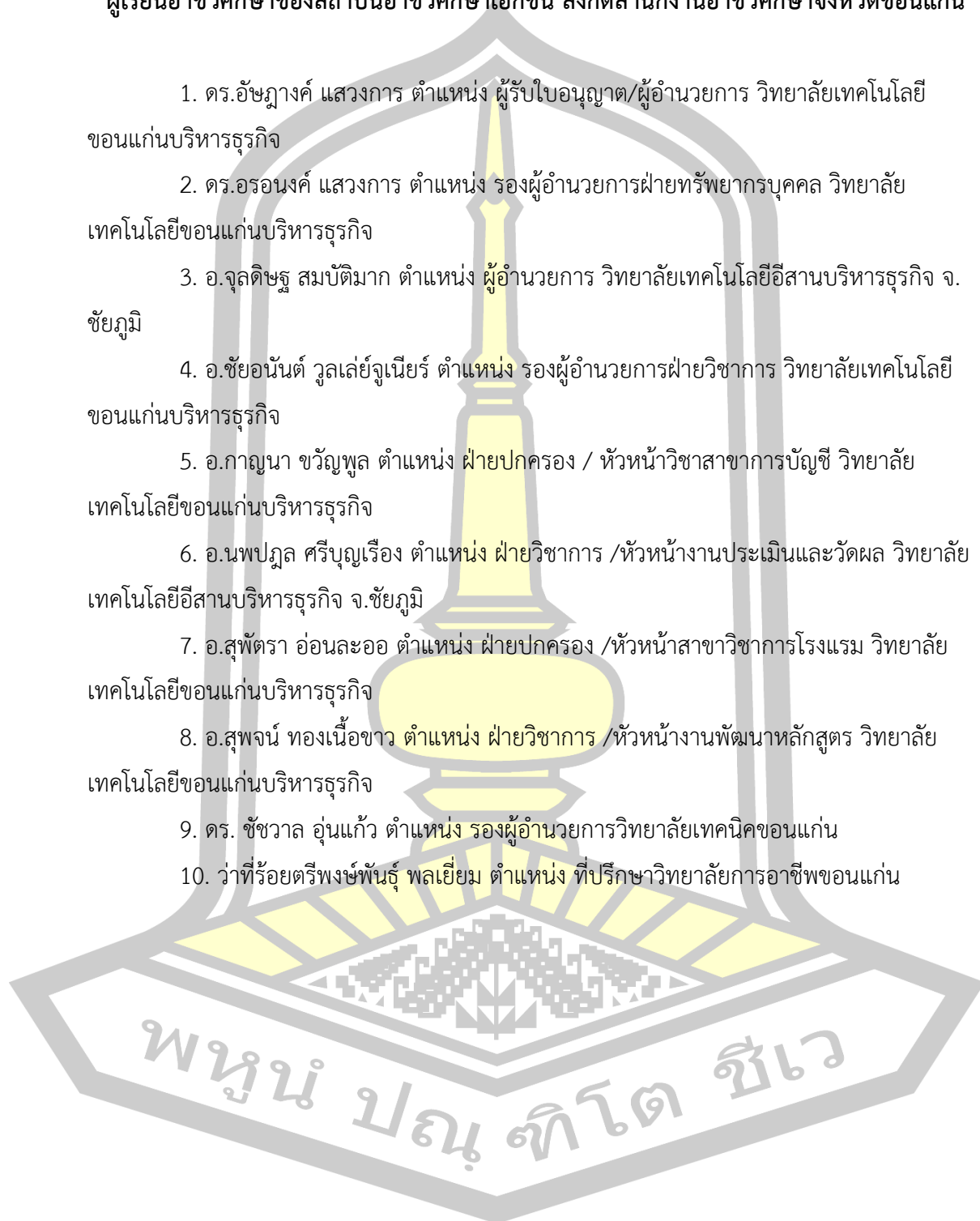
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

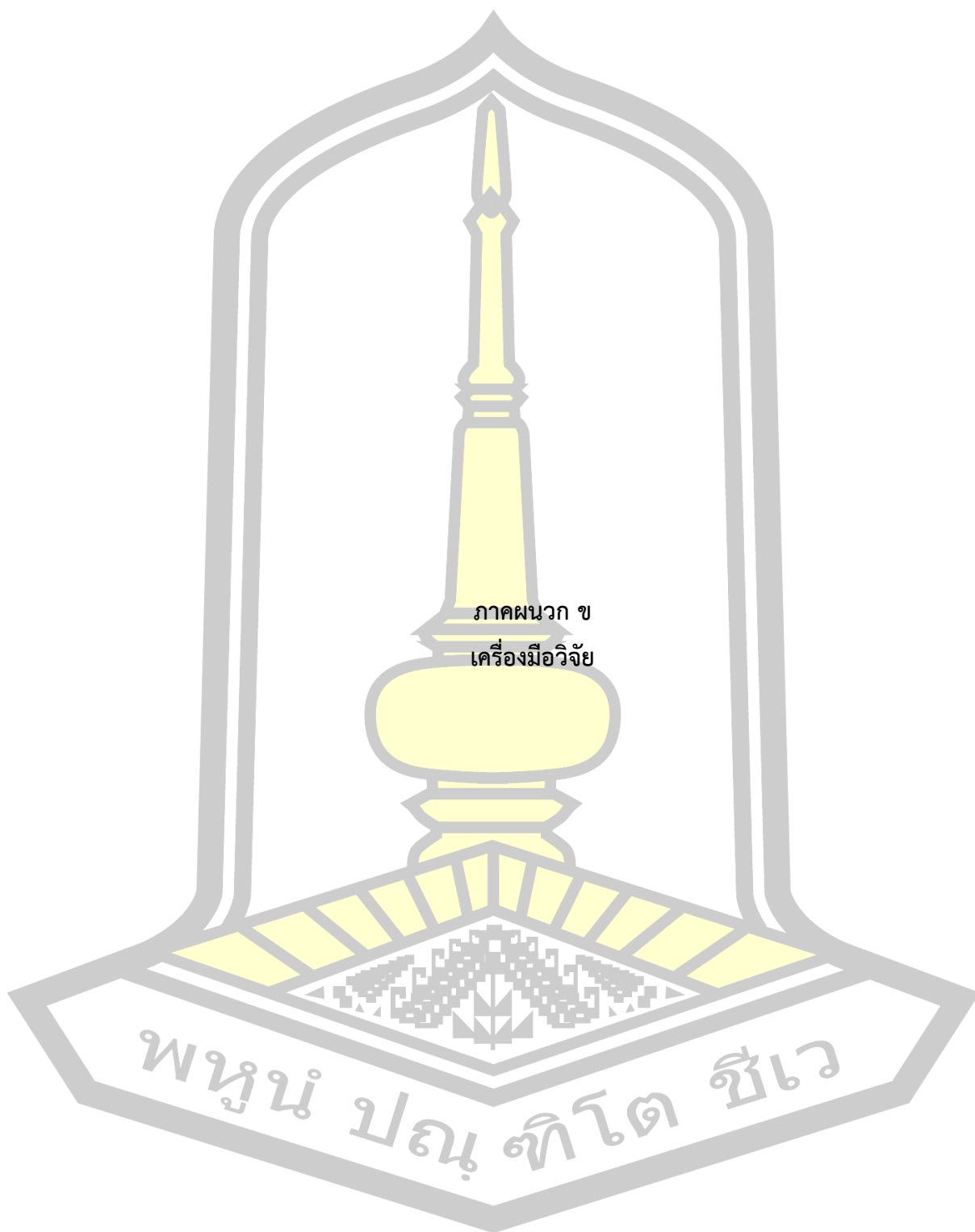
1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์
อาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน
อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. ดร.อรอนงค์ แสงการ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีนครขอนแก่น
5. ดร. อัมภางค์ แสงการ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ

**ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมร่างการพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
ผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

1. ดร.อัษฎางค์ แสงวงการ ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยี
ขอนแก่นบริหารธุรกิจ
2. ดร.อรอนงค์ แสงวงการ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล วิทยาลัย
เทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ
3. อ.จตุดิษฐ์ สมบัติมาก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานบริหารธุรกิจ จ.
ชัยภูมิ
4. อ.ชัยอนันต์ วูล์เลย์จูเนียร์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคโนโลยี
ขอนแก่นบริหารธุรกิจ
5. อ.กาญจนา ขวัญพูล ตำแหน่ง ฝ่ายปกครอง / หัวหน้าวิชาสาขาการบัญชี วิทยาลัย
เทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ
6. อ.นพปฎล ศรีบุญเรือง ตำแหน่ง ฝ่ายวิชาการ / หัวหน้างานประเมินและวัดผล วิทยาลัย
เทคโนโลยีอีสานบริหารธุรกิจ จ.ชัยภูมิ
7. อ.สุภัทรา อ่อนละอ ตำแหน่ง ฝ่ายปกครอง / หัวหน้าสาขาวิชาการโรงแรม วิทยาลัย
เทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ
8. อ.สุพจน์ ทองเนื้อขาว ตำแหน่ง ฝ่ายวิชาการ / หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัย
เทคโนโลยีขอนแก่นบริหารธุรกิจ
9. ดร. ชัชวาล อุ่นแก้ว ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น
10. ว่าที่ร้อยตรีพงษ์พันธ์ พลเยี่ยม ตำแหน่ง ที่ปรึกษาวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามชุดที่.....

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

เรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง การพัฒนาแนว
ทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัด
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน จึงขอความกรุณาให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความ
จริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนว
ทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

น.ส.อาภากร แสงการ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัตโต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ

() ชาย () หญิง

ประสบการณ์การทำงาน

() น้อยกว่า 5 ปี () 5-10 ปี () 11-15 ปี () 16-20 ปี
() 21-25 ปี () 26-30 ปี () 31-35 ปี () 36 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ขนาดของสถานศึกษา

() ขนาดเล็ก สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน
() ขนาดกลาง สถานศึกษาที่มีนักเรียน 500 - 1,499 คน
() ขนาดใหญ่ สถานศึกษาที่มีนักเรียน 1,500 - 2,399 คน
() ขนาดใหญ่พิเศษ สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 2,400 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบ

ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา
จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน อยู่ในระดับใดแล้วตัดสินใจทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ของอาชีวศึกษาเอกชน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
22	จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน											
23	มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน											
24	จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน											
25	มีการรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน											
ด้านการส่งต่อผู้เรียน												
26	การส่งต่อภายในสถาบัน											
27	การส่งต่อภายนอกสถาบัน											
28	ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป											
29	คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก											
30	สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป											
31	สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ											
32	มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง											

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พูน บณฺ ติโต ชิว

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาได้ดำเนินการวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล รวมถึงการนำผลการจัดกิจกรรม
โฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง และพัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการส่งต่อผู้เรียน

สถานศึกษาได้วางแผน ดำเนินการ ติดตาม และนำผลการติดตามการดำเนินงานมาใช้ในการ
การส่งต่อผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

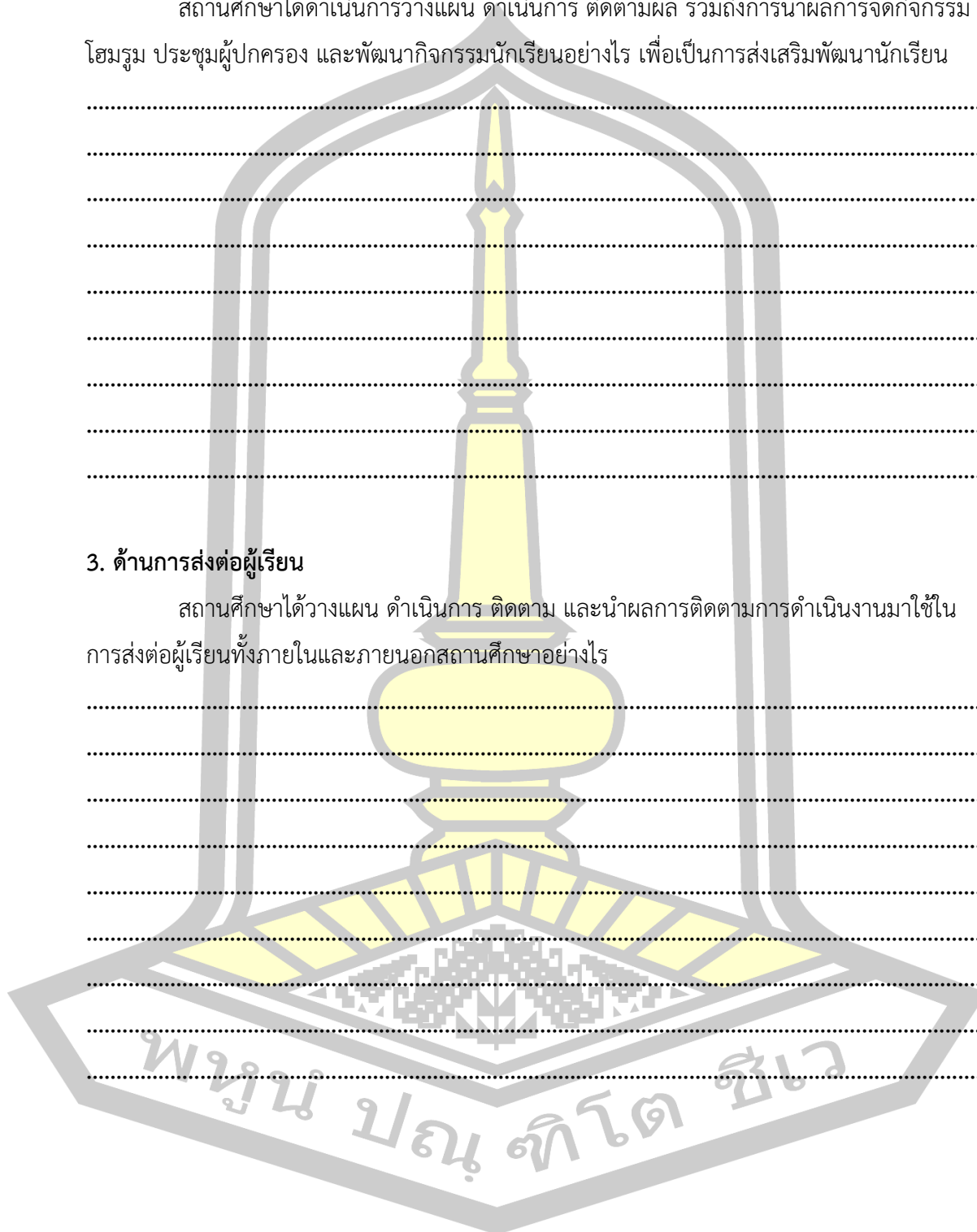
.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สถานศึกษาได้มีการวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เขียนบันทึก ทดสอบพฤติกรรม จัดทำระเบียบสะสม รวมถึงการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูล เพื่อให้เกิดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการคัดกรองผู้เรียน

สถานศึกษามีขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ บันทึก ประเมินพฤติกรรม เพื่อคัดกรองนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

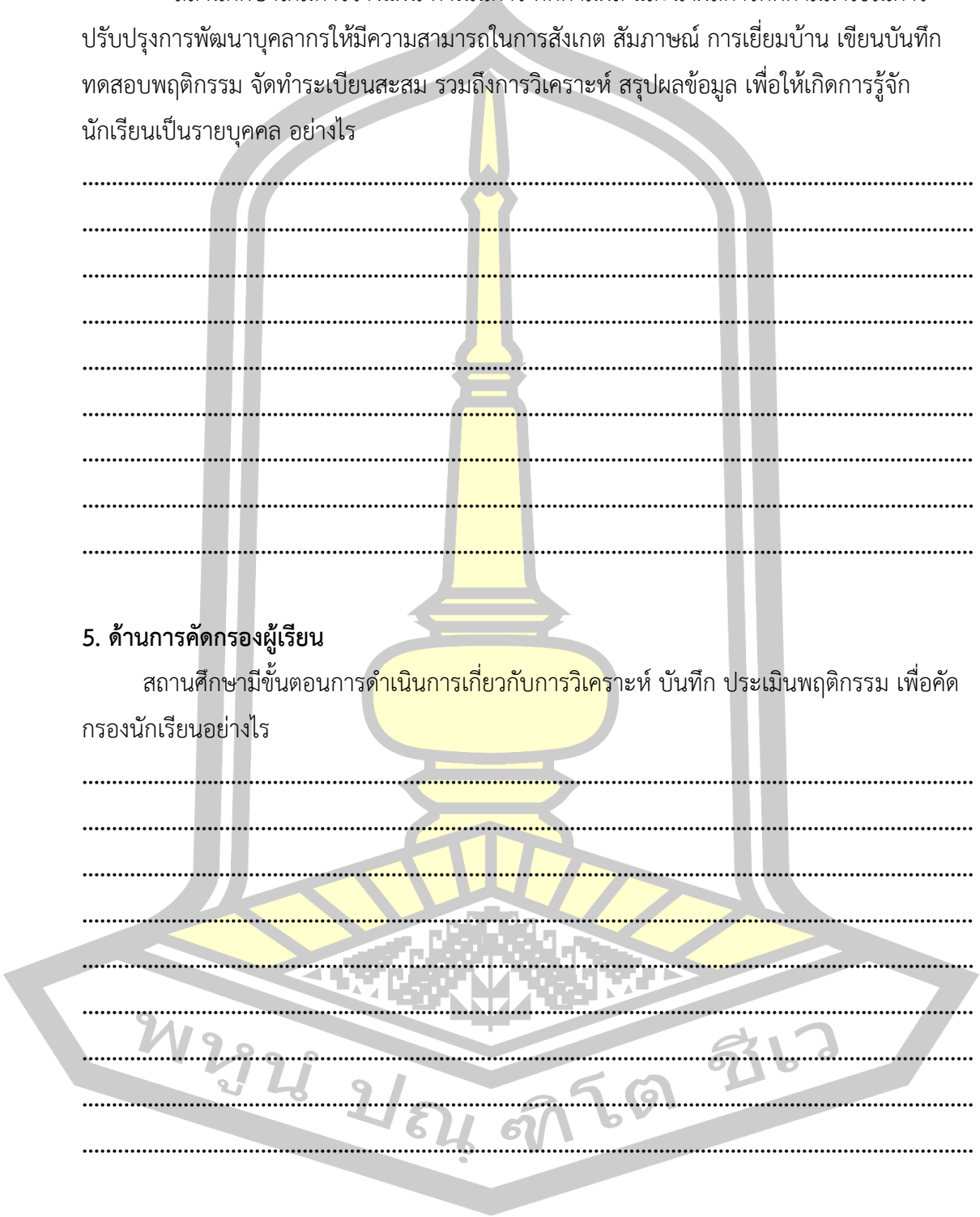
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของเรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเพื่อใช้ในการประเมินแนวทางการพัฒนาว่าร่างแนวทางที่ได้จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามคำชี้แจงดังต่อไปนี้

1. โปรดพิจารณาทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อให้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ว่าอยู่ในระดับใด
2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายในช่องการตอบแต่ละช่องดังนี้
 - 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. หากเห็นว่าแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมแนวทางให้มีความชัดเจนขึ้น กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมแนบท้ายแบบประเมินนี้

นางสาวอาภากร แสงการ

ผู้วิจัย

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. หลักการและเหตุผล										
2. จุดมุ่งหมาย										
3. กลไก										
4. การดำเนินงานการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา										
4.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล										
4.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน										
4.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน										
4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา										
4.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน										
5. เงื่อนไขความสำเร็จ										

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

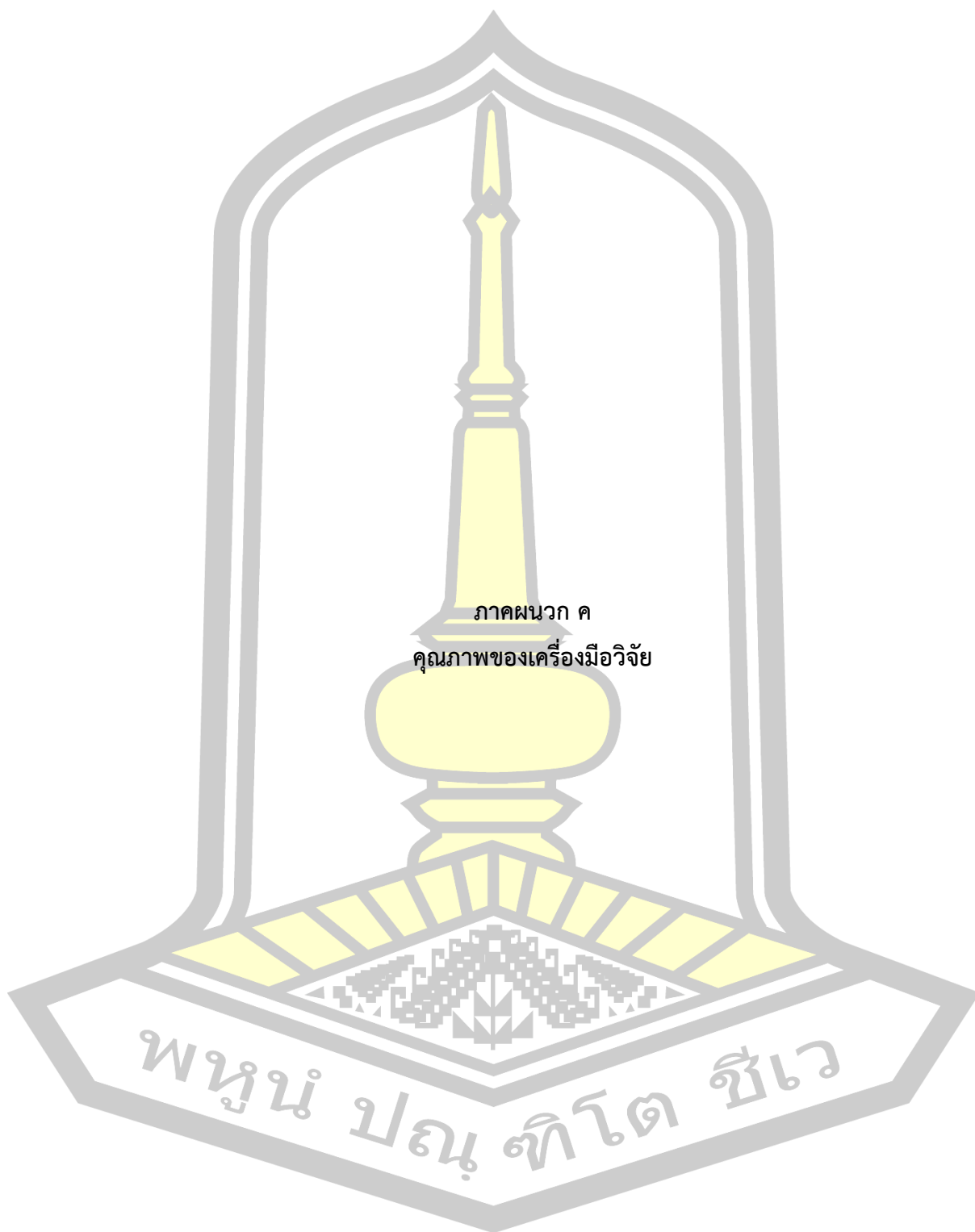
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

พหุคูณ ปณฺ ทิโต ชีเว

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล								
การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล 1.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.2การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล 1.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 1.4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การเขียนบันทึกข้อความ 1.5ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.6แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ระเบียบสะสมของ 1.7ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จัก 1.8นักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	ใช้ได้
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน								
วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม 2.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.4การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							0.92	ใช้ได้
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน								
จัดกิจกรรมโฮมรูม 3.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.2ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

การดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3	4	5			
พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม 3.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	ใช้ได้
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา								
มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น 4.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 4.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	ใช้ได้
5. ด้านการส่งต่อผู้เรียน								
การส่งต่อภายในสถาบัน 5.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การส่งต่อภายนอกสถาบัน 5.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหา 5.3 ไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูล 5.4นักเรียน ที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
สถานศึกษามีการส่งต่อ 5.5นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.6สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มีการติดตามผลการช่วยเหลือ 5.7นักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้ง นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ยทั้งฉบับ							0.98	ใช้ได้

สรุป ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา
เอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ข้อความ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.71	0.79
1.1 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.58	0.73
1.2 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.71	0.82
1.3 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.66	0.87
1.4 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.72	0.77
1.5 การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.72	0.80
1.6 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.75	0.77
1.7 ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.77	0.82
1.8 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	0.74	0.73
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	0.72	0.84
2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม	0.73	0.81
2.2 มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.61	0.83
2.3 มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.75	0.83
2.4 การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	0.74	0.85
2.5 ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.77	0.88
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	0.75	0.88
3.1 จัดกิจกรรมโฮมรูม	0.77	0.88
3.2 ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	0.72	0.88
3.3 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม	0.76	0.88
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	0.76	0.84
4.1 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	0.81	0.84
4.2 มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	0.72	0.83
5. ด้านการส่งต่อผู้เรียน	0.68	0.79

ข้อความ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
5.1 การส่งต่อภายในสถาบัน	0.80	0.84
5.2 การส่งต่อกายนอกสถาบัน	0.71	0.88
5.3 ครูที่ปรึกษาที่มีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไป ยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	0.77	0.88
5.4 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มี ปัญหาเพื่อการส่งต่อกายนอก	0.78	0.86
5.5 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	0.58	0.67
5.6 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	0.66	0.66
5.7 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้ง นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	0.49	0.77
รวม	0.72	0.83

สรุป ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.76 โดยสภาพปัจจุบันของ
แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.49-0.81 และสภาพที่พึงประสงค์ของ
แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.66-0.88

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบราวน์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา
เอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.1 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.2 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.3 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.4 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.5 การเขียนบันทึกข้อความข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.6 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.7 ระเบียบสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
1.8 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของนักเรียนครบทุกคน	0.96	0.98
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	0.96	0.98
2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียนสะสม	0.96	0.98
2.2 มีแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
2.3 มีแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
2.4 การคัดกรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	0.96	0.98
2.5 ยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	0.96	0.98
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน	0.96	0.98
3.1 จัดกิจกรรมโฮมรูม	0.96	0.98
3.2 ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	0.96	0.98
3.3 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม	0.96	0.98
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	0.96	0.98
4.1 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	0.96	0.98
4.2 มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	0.96	0.98

ข้อความคำถาม	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
5. ด้านการส่งต่อผู้เรียน	0.96	0.98
5.1 การส่งต่อภายในสถาบัน	0.96	0.98
5.2 การส่งต่อภายนอกสถาบัน	0.96	0.98
5.3 ครูที่ปรึกษา มีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไป ยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	0.96	0.98
5.4 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มี ปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	0.96	0.98
5.5 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป	0.96	0.98
5.6 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	0.96	0.98
5.7 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้ง นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง	0.97	0.98
รวม	0.96	0.98

สรุป ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 โดยสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96 และสภาพที่พึงประสงค์ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98

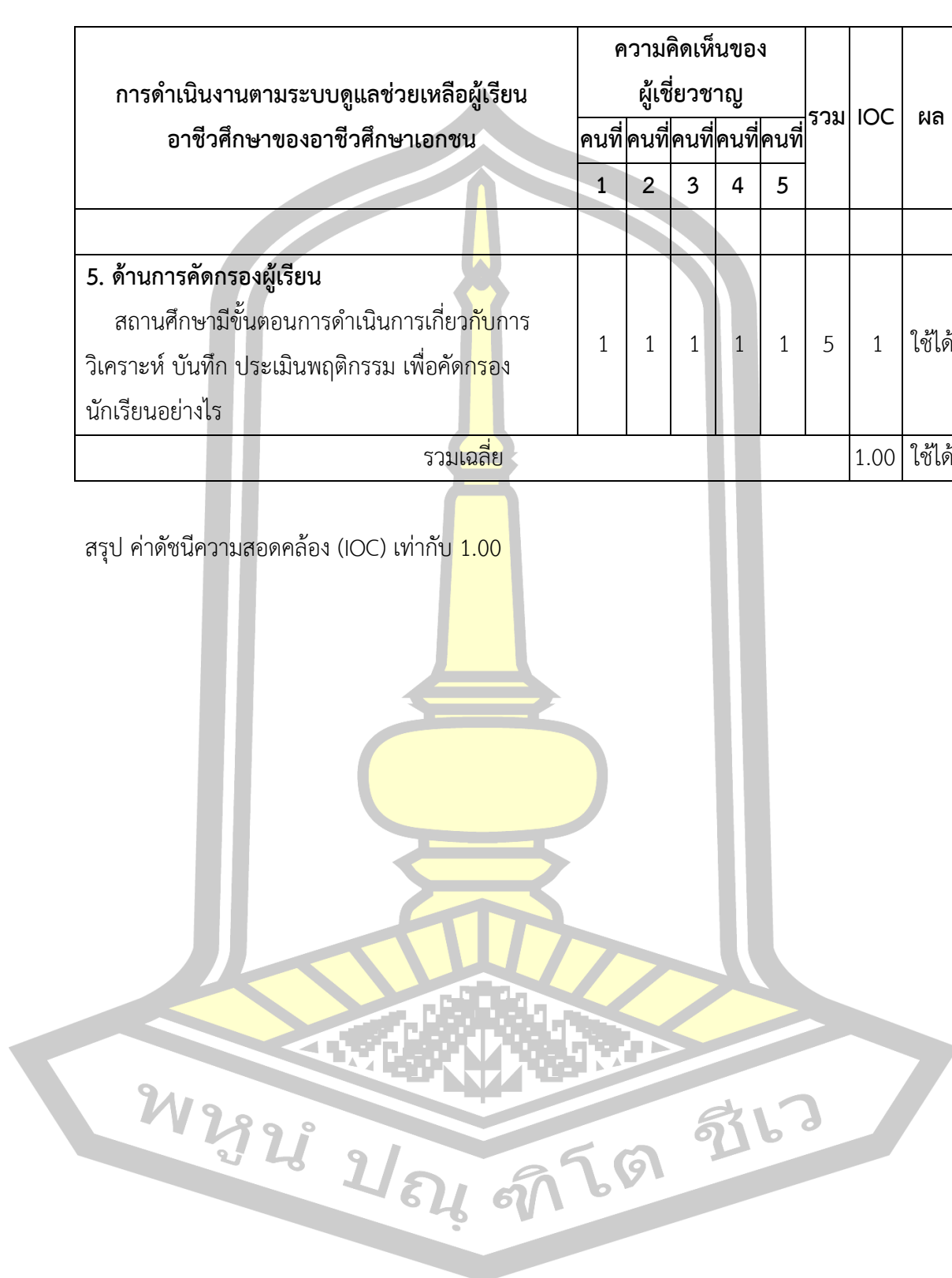

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษา
วิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาได้ดำเนินการวางแผน ดำเนินการ ติดตามและนำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการให้ ค่าปรึกษาเบื้องต้น และการติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน อย่างไร เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้กับผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาได้ดำเนินการวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล รวมถึงการนำผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง และพัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ด้านการส่งต่อผู้เรียน สถานศึกษาได้วางแผน ดำเนินการ ติดตาม และนำ ผลการติดตามการดำเนินงานมาใช้ในการส่งต่อผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาได้มีการวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนา บุคลากรให้มีความสามารถในการสังเกต สัมภาษณ์ การ เยี่ยมบ้าน เขียนบันทึก ทดสอบพฤติกรรม จัดทำ ระเบียบสะสม รวมถึงการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูล เพื่อให้เกิดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3	4	5			
5. ด้านการคัดกรองผู้เรียน สถานศึกษามีขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการ วิเคราะห์ บันทึก ประเมินพฤติกรรม เพื่อคัดกรอง นักเรียนอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	ใช้ได้

สรุป ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

ภาคผนวก ง

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา

เอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

พหุ ประทีป ชีวะ

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษา เอกชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. หลักการและเหตุผล

จากสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา อยู่บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนาเพราะมุ่งพัฒนาในส่วนเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนลดความสำคัญลงอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรง นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียนของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็กรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตกำลังคนในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นอาชีวศึกษาจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นมีคุณธรรมจริยธรรม และมีศักยภาพมีความสามารถในทักษะวิชาชีพ มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนา สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาพบว่ามีปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อการพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดความสูญเสียเปล่าในด้านเวลาและงบประมาณของรัฐและค่าใช้จ่ายของผู้เรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นการส่งเสริม การป้องกันการแก้ไขปัญหาและพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน มีจุดประสงค์สำคัญ

ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ด้านการคัดกรองผู้เรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เป็นการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ดังนั้น การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา สามารถนำความรู้จากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นกำลังสำคัญของครอบครัวและประเทศชาติสืบต่อไป

2. จุดมุ่งหมาย

2.1 เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติงานได้

3. กลไก

ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) เพื่อให้สถานศึกษานำแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พิจารณาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านคุณภาพการบริหารจัดการด้วยค่าดัชนี PNI_{modified} จัดลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ กำหนดเป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และจะต้องการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอะไรบ้าง การวางแผนตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ และการดำเนินงานจัดทำและปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคตซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี เป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน จึงควรมีการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งจะครอบคลุมการวางแผนการบริหารโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นด้านการวางแผนเพื่อนำไปสร้างรูปแบบ ดังนี้

1.1 การวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์ เนื่องด้วยการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพการณ์ในอนาคตและหากกลยุทธ์กำกับการทำงานขององค์การเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การวางแผนกลยุทธ์มีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 การวิเคราะห์สภาพโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้าง

1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal)

1.1.3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานและกลยุทธ์ระดับโครงการ

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีจากการวางแผนกลยุทธ์ โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำ ในการจัดทำต้องนำกลยุทธ์ระดับองค์กร ระดับแผนงาน และระดับโครงการ มากำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม โดยการเขียนโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Program Goal) วัตถุประสงค์ระดับโครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Outputs) ทรัพยากรและกิจกรรม (Input and Activities) ตัวชี้วัดแสดงเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่แหล่งข้อมูลการอ้างอิง ฐานคิดที่สำคัญในแผนปฏิบัติการ จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณของทุกโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติภารกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนที่รับผิดชอบ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ไปจัดการดำเนินการตามแผนที่ได้รับมอบหมาย ตามแนวทาง โดยมีการประชุมหารือเพื่อมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามตัวบ่งชี้ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และคอยกำกับดูแลการดำเนินงานเรื่องไหน ขั้นตอนใด ยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทันที

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับ

ทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้ดีขึ้นต่อไปก็คงไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินผลเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เราทราบว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามแผนที่วางไว้ ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่ทำการตรวจสอบ

2. การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจสอบวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3. การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไปการประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าสภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

4. ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ให้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดียังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์ หรือแนะนำวิธีการปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ให้การดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้นจะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วจะ

สำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

การบริหารตามแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผนการลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้มีคุณภาพ

4. วิธีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง ดังนี้

4.1.1 การกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นประจำทุกภาคเรียน

4.1.2 มีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างชัดเจน

4.1.3 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.4 การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.4 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.5 ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.6 การเขียนบันทึกข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.7 แบบทดสอบพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล

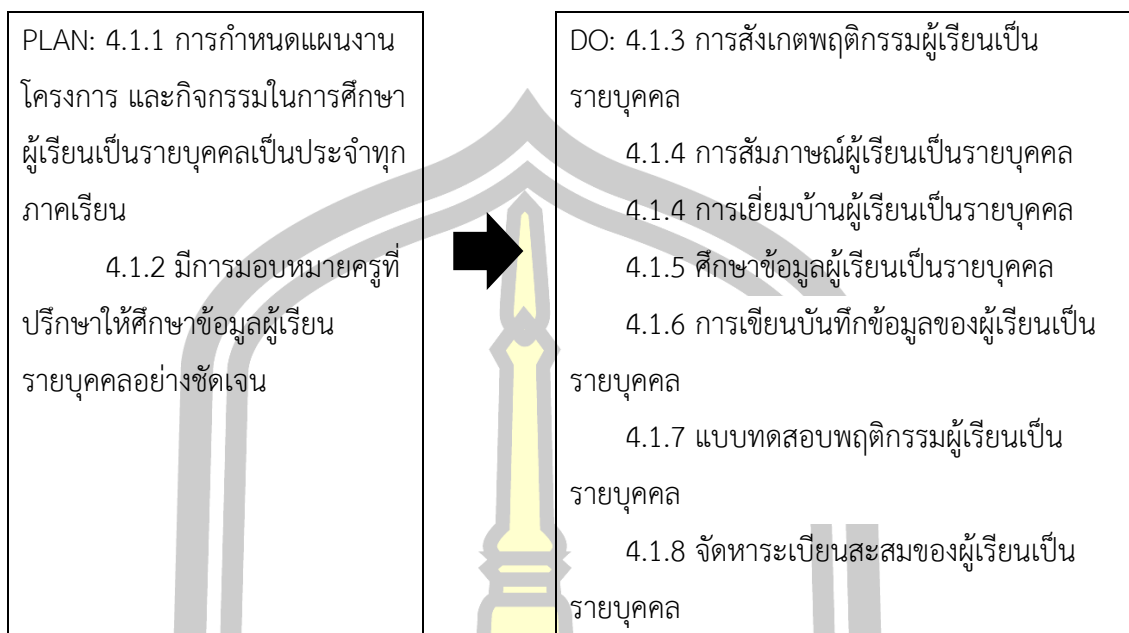
4.1.8 จัดหาระเบียงสะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.1.9 ติดตามผลการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล

4.1.10 วิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลของผู้เรียนครบทุกคน

4.1.11 นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

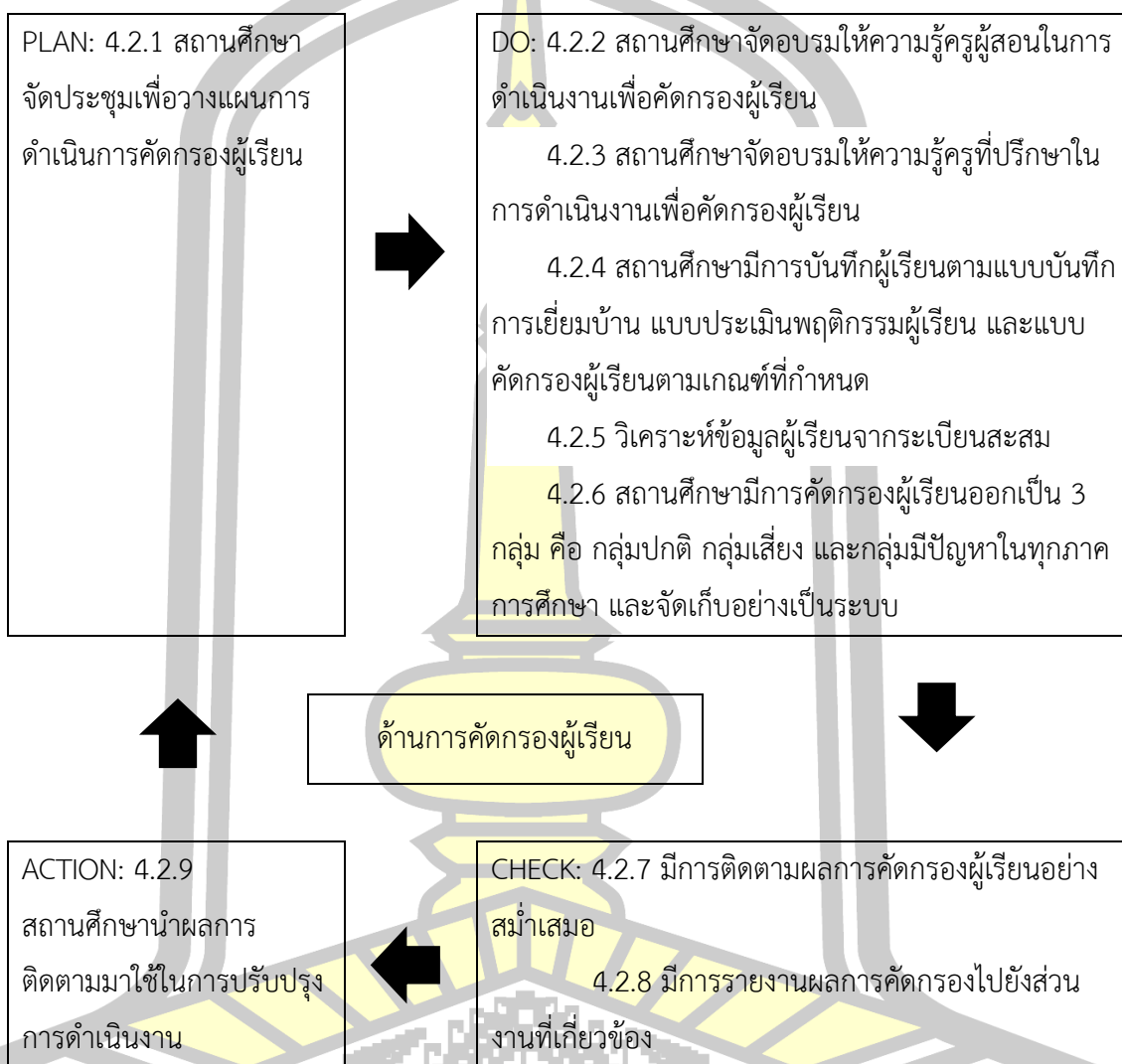
ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.2.1 สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.2 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.3 สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อคัดกรองผู้เรียน
- 4.2.4 สถานศึกษามีการบันทึกผู้เรียนตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบประเมิน
พฤติกรรมผู้เรียน และแบบคัดกรองผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4.2.5 วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจากระเบียบสะสม
- 4.2.6 สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ
กลุ่มมีปัญหาในทุกภาคการศึกษา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
- 4.2.7 มีการติดตามผลการคัดกรองผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.2.8 มีการรายงานผลการคัดกรองไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

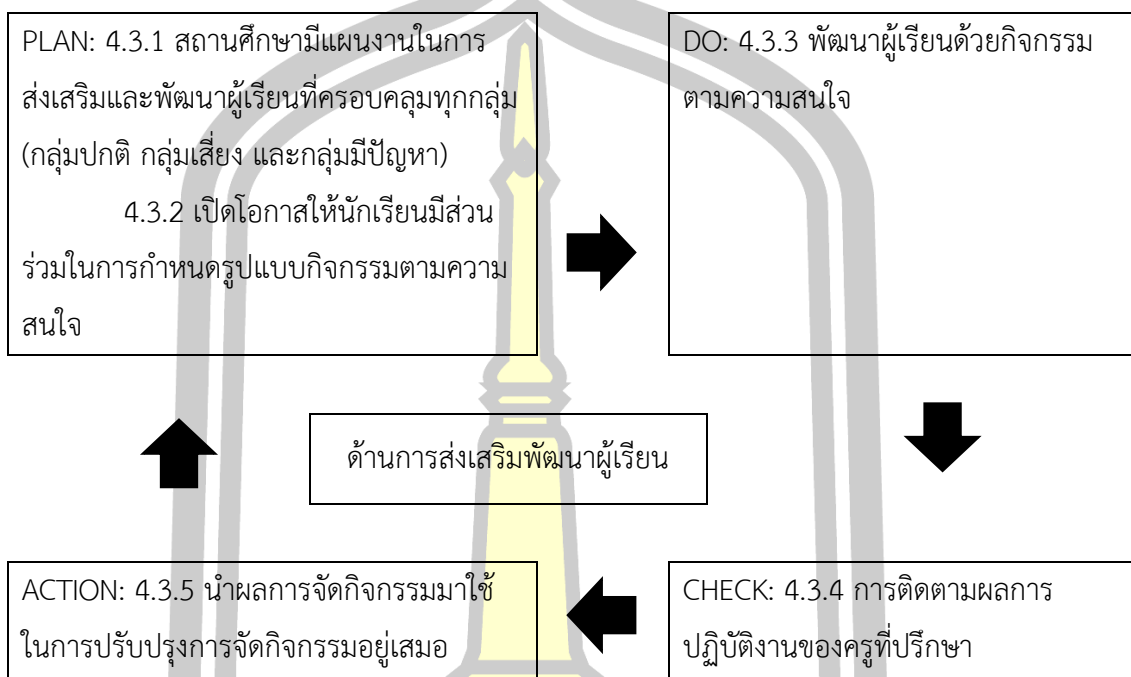
4.2.9 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการคัดกรองผู้เรียน

4.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.3.1 สถานศึกษามีแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา)
- 4.3.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมตามความสนใจ
- 4.3.3 พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมตามความสนใจ
- 4.3.4 การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา
- 4.3.5 นำผลการจัดกิจกรรมมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทาง ดังนี้

4.4.1 ดำเนินการวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน

4.4.2 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

4.4.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

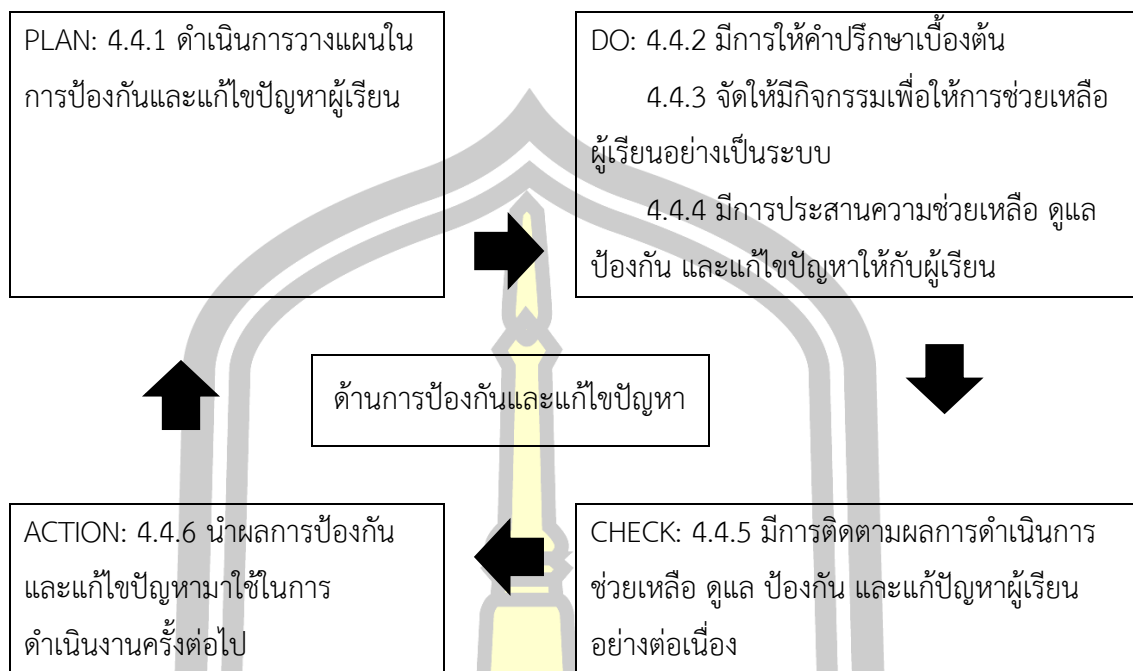
4.4.4 มีการประสานความช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน

4.4.5 มีการติดตามผลการดำเนินการช่วยเหลือ ดูแล ป้องกัน และแก้ไขปัญหาผู้เรียนอย่าง

ต่อเนื่อง

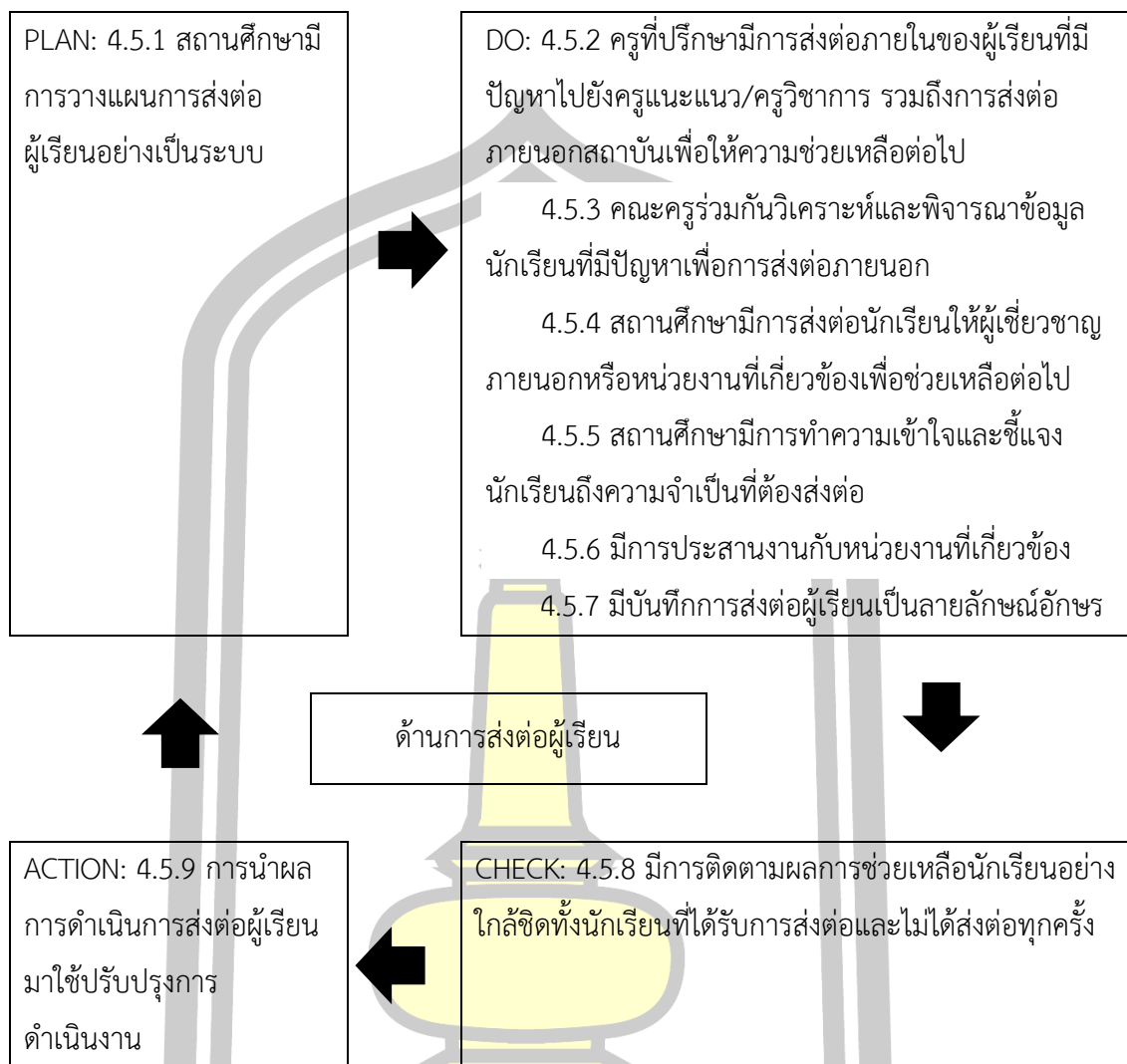
4.4.6 นำผลการป้องกันและแก้ปัญหามาใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ใน
สถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้

- 4.5.1 สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
- 4.5.2 ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการ รวมถึงการส่งต่อกายนอกสถาบันเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป
- 4.5.3 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก
- 4.5.4 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป
- 4.5.5 สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ
- 4.5.6 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.5.7 มีบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร
- 4.5.8 มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง
- 4.5.9 การนำผลการดำเนินการส่งต่อผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการส่งต่อผู้เรียน

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

- 5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นตามระบบ
- 5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทำความเข้าใจกับทีมงาน เพื่อให้ทีมงานเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง
- 5.3 ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนจะต้องประสานความร่วมมือ และส่งต่อกันอย่างราบรื่น
- 5.4 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำวัน
- 5.5 เสริมสร้างให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันปฏิบัติงานอยู่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวอาภากร แสงวงการ
วันเกิด	วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 175/49 หมู่บ้านพัชรา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้จัดการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคโนโลยีนครขอนแก่น ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขอนแก่นคริสเตียน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2552 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนขอนแก่นบริหารธุรกิจ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2558 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการกอล์ฟ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทีโตะ ชีเว